

Bu sayımızda

**Kiçik istedadların
böyük dünyası**

→səh.8

**Məzunlar işəgötürən
olaraq əmək bazarına
daxil olmalıdır**

→səh.9

**Fransada təhsil haqları
10 dəfə bahalaşacaq**

→səh.11

İlk tərbiyə beşiği

→səh.13

5 ilin hesabatı

Azərbaycan müəllimlərinin
XV qurultayı keçirilib

Noyabrın 28-də qapılarını müəllimlərin üzünə açan Bakı Konqres Mərkəzi Azərbaycan təhsil işçilərinin 1906-cı ildən bəri keçirdiyi növbəti - XV qurultayına ev sahibliyi etdi. Ümumi təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrindən 1400-ə yaxın, ali təhsil müəssisələrindən isə 200-dən artıq nümayəndənin qatıldığı qurultayda Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, Prezident Administrasiyasının Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva, Baş nazirin müavini Əli Əhmədov, Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova, təhsil naziri Ceyhun Bayramov, Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Səttar Möhbəliyev, dövlət və hökumət rəsmiləri, millət vəkili iştirak edəblər.

Əncə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qurultay iştirakçılarna ünvanlanmış təbrik məktubunu Prezident Administrasiyasının Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva oxuyub.

Müstəqillik dövründə artıq 5-ci olan qurultayda təhsil naziri Ceyhun Bayramov hesabat məruzəsi ilə çıxış edib.

→Ardı səh.3

Müəllimlərin Qlobal Nüfuz İndeksi

Qlobal Müəllimlər Mükafatının (1 milyon dollar) təsisçisi olan "Varkey Foundation" təşkilatı və Milli İqtisadiyyat və Sosial Araşdırmalar İnstitutu (London) tərəfindən dünyanın 35 ölkəsində hakimiyyət, biznes nümayəndələrinin, ictimai xadimlərin arasında keçirilən sorğular əsasında 2018-ci il üzrə Müəllimlərin Qlobal Nüfuz İndeksi (The Global Teacher Status Index) təqdim olunub. Tədqiqatda hər ölkədən 1000 ictimaiyyət nümayəndəsi iştirak edib.

Müəllimlərin 2018-ci il Qlobal İndeksi 2013-cü ildə aparılmış anoloji tədqiqatla müqayisədə daha geniş xa-

rakter daşıyır. Fondun əməkdaşları bu il tədqiqata 14 yeni ölkəni (Tayvan, Macarıstan, Qana, Uqanda, Argentina, Peru, Kolumbiya, Çili, Panama, Hindistan, Rusiya, Malayziya, İndoneziya və Kanada) cəlb edib. Bu ölkələrin PISA və TIMSS beynəlxalq qiymətləndirməsində sərgilədikləri nəticələr, təmsil olunduqları qitələr və fərqli təhsil sistemlərini təmsil etmələri nəzərə alınıb.

Tədqiqata cəlb edilmiş 35 ölkədən 21-də müəllimlərin statusu orta səviyyədə olub. Beynəlxalq tədqiqatlar göstərir ki, ən yüksək müəllim statusu Çin, Malayziya və Tayvanda qeydə alınıb. Onların Braziliya, İsrail və İtaliyadakı həmkarları isə "müəllim statusu indeksi"

si"nin aşağı sıralarında yerləşiblər. Böyük Britaniya indeksi reytinginin yüksək sıralarında yer alıb. Bu ölkədə müəllimlər ABŞ, Fransa və Almaniya-dakı həmkarlarına nisbətən daha çox hörmət sahibidirlər. Bütövlükdə müəllim statusu üçün ən yaxşı top 10 ölkə bunlardır:

1. Çin
2. Malayziya
3. Tayvan
4. Rusiya
5. İndoneziya
6. Cənubi Koreya
7. Türkiyə
8. Hindistan
9. Yeni Zelandiya
10. Sinqapur.

Müəllimə ehtiram mədəniyyəti

Reytingin lideri olan Çin əhalisinin 81%-i hesab edir ki, şagirdlər öz müəllimlərinə hörmət edirlər. Orta hesabla bu göstərici 35% təşkil edir. Avropada və Cənubi Amerikada bütövlükdə şagirdlər arasında müəllimlərə etimad məsələsində bədbinlik daha yüksək səviyyədə müşahidə olunur. Müəllimə ehtiram mədəniyyəti Asiya ölkələrində, xüsusilə Cənubi Koreya və Sinqapurda özünü daha bariz şəkildə göstərir. Bu ölkələrdə təhsilçilər, həmçinin, beynəlxalq testlərdə ən yaxşı nəticələr göstərib.

→Ardı səh.16

2019-2020-ci tədris ili üzrə Macarıstanda ali təhsil üçün təqaüd proqramı

2019-2020-ci tədris ili üzrə Macarıstanda ali təhsil üçün təqaüd proqramı elan edilir.

Təqaüd proqramı Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Macarıstan İnsan Resursları Nazirliyi arasında imzalanmış "2018-2020-ci illər üzrə İş Proqramı"na əsasən həyata keçirilir.

Təqaüd proqramına sənəd qəbulu 15.01.2019-cu il tarixinədək aparılacaq.

Proqrama əsasən, tam bakalavriat və magistratura üzrə kənd təsərrüfatı, su idarəetməsi, təbii elmlər, davamlı inkişaf, turizm, mühəndislik, informasiya texnologiyaları, texnologiyalar, iqtisadiyyat, biznes və idarəetmə elmləri, doktorantura təhsili üzrə istənilən maraq dairəsi çərçivəsində təqaüdlər təklif olunur.

Ayrılan kvota çərçivəsində təhsil ödənişsizdir. Universitet yataqxanasında yaşayış, tibbi sığorta, aylıq təqaüd Macarıstan tərəfindən qarşılınır.

Macarıstan ali təhsil müəssisələrində kvota çərçivəsində təhsil alacaq tələbələr üçün seçimi Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən aparıldıqdan sonra namizədlərin siyahısı yekun qərar verilməsi məqsədi ilə Macarıstan tərəfinə təqdim edilir.

Proqram çərçivəsində Macarıstan tərəfindən hər il 200 Azərbaycan vətəndaşı üçün təqaüd ayrılacağı nəzərdə tutulub.

Eksternat imtahanları keçiriləcək

Əvvəlki illərdə ümumi təhsil məktəblərində oxuyub ümumi orta təhsil səviyyəsini (IX) bitirib bilməyən vətəndaşlar üçün eksternat qaydasında imtahanlar keçiriləcək.

Sərbəst (eksternat) təhsil alma formasının tətbiqi müxtəlif səbəblərdən ümumi orta təhsil səviyyəsini başa vura bilməyən şəxslərə həmin səviyyə üzrə buraxılış imtahanı verib müvafiq təhsil sənədi almaq üçün şərait yaratmaq məqsədi daşıyır.

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin (BŞTİ) əmrinə əsasən, eksternat imtahanları 25-26 dekabr tarixlərində paytaxtdakı 258 nömrəli tam orta məktəbdə təşkil olunacaq.

Qeydiyyat və sənəd qəbulu noyabrın 26-dan dekabrın 14-dək Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsində aparılacaq.

Ərizələri BŞTİ tərəfindən qəbul edilmiş eksternat 20-21 dekabr tarixlərində saat 10:00-dan 16:00-dək 258 nömrəli tam orta məktəbdən (şəxsiyyət vəsiqələrini təqdim etməklə) imtahana buraxılış vəzifələrini götürməlidirlər.

Qeyd edək ki, eksternat imtahanlarında 16 yaşa tam olmuş şəxslər iştirak edə bilərlər.

Yaddaşlarda əbədi iz qoyan alim

Xatirəyə çevrilmək üçün
ölmək hələ bəs eləmir...

İnsan ömrü çiçək üzərindəki şəhərcikdir, günəş çıxan kimi yuvarlanıb yox olur, əcalın gəlməsi ilə ruhlar aləminə qovuşur. Müdriklər haqlı olaraq deyirlər ki, doğumdan və ölümdən qaçmaq olmaz, bizə bu iki ləbə arasında vaxtı yaxşı keçirmək qalır.

Allah-təalanın doğum və ölüm arasında verdiyi ömrü görə elə yaşayasan ki, bu dünyada olmayanda da xatırlanasan, xatirəyə çevriləsən. Xatirəyə çevrilmək üçün ölmək hələ bəs eləmir (Z.Yaqub). Görək ürəyində kibritdən yox, haqqdan yanan çıraq ola. Sənə

bəxş olunan ömür payını şəərəflə, ləyaqətlə yaşayasan, yüksək əxlaq və fəzilət sahibi kimi insanlara və İnsanlığa nümunə olasan. Xeyirxahlıq, mərhəmət, sədaqət, məhəbbət, sadəliyin, səmimiyyətin, geniş erudisiyanın, intellektual səviyyənin və cəmiyyət üçün dəyərliyin ilə seçiləsən. Əməli-saləh, vicdanı təmiz, halal adam olasan. Ağac əkəsən, bağ salasan ki, insanlar meyvəsindən bəhrələnsin, kölgəsində dincəlsin. Əlindən xəta, dilindən səhv söz çıxmayasın, əliaçıq, süfrəsi açıq, qapısı açıq olasan, cəmiyyət üçün layiqli övladlar tərbiyə edəsən. Kitablara yazı-

san ki, sən bu dünyada olmayanda da oxuna, insanların əqlinə və ruhuna qida verəsən. Vaxt gəlib tamam olanda, dünyanı dəyişəndə səni tanıyanlar söyləyər: "dünyadan nə gözəl bir insan köçür". Məhəmməd Peyğəmbər (s.a.v.) buyururdu ki, ömrünü elmə sərf edən insan heç vaxt ölmür! Alimlər cismən ölsələr də, ruhən ölmürlər, qələmə aldıkları dəyərli elmi əsərlərdə yaşayırlar, hər zaman oxunurlar və beləliklə də yaddaşlara əbədi həkk olunurlar. Yaddaşlarda əbədi iz qoyan alimlərimizdən biri də tərjümeyi-halı təmsil etdiyi pedaqogika elminin tərjümeyi-halına çevrilən pedaqogika elminin mögikani, pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar müəllim Əjdər Əbdülhüseyn oğlu Ağayevdir.

Qırmızıqənddən başlanan ömür yolu

O, 1937-ci ildə Salyan rayonunun Qırmızıqənd kəndində anadan olub. 1953/1954-cü tədris ilində Salyan şəhərindəki 2 nömrəli orta məktəbi müvəffəqiyyətlə başa vurduqdan sonra indiki ADPU-nun tarix-filologiya fakültəsinə qəbul olunub. Ali pedaqoji məktəbi əla qiymətlərlə bitirdikdən sonra Salyan rayonunun kənd məktəblərində müəllim, tədris hissə müdiri, ictimai əsaslarla rayon təhsil şöbəsində inspektor-metodist kimi fəaliyyət göstərər, eyni zamanda dövrü mətbuatda pedaqoji-metodik və publisistik yazırlarla çıxış edib.

→Ardı səh.14

Gənc idarəçilər özlərini "Özünüidarə günü"ndə sınadılar

Üç məktəbi əhatə edən layihə

Səh.11

RƏSMİ XRONİKA

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 28-də dövrümüzün böyük sənətkarı və tanınmış ictimai xadim Tahir Teymur oğlu Salahovun 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Prezident elə həmin gün Xalq rəssamını 90 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib.
- Noyabrın 27-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyası Çeçenistan Respublikasının başçısı Ramzan Kadirovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
- Dövlət başçısı İlham Əliyev noyabrın 27-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası akademik Ziya Bünyadov adına Şərqişinaslıq İnstitutunun əməkdaşlarının orden və medalla, Əkrəm Rəhim oğlu Rəhimlinin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu", Mahir Hacı oğlu Quliyevin 2-ci dərəcəli "Vətəne xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilməsi, Solmaz Əli qızı Rüstəmovanın "Əməkdar elm xadimi" fəxri adının verilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb.
- Noyabrın 26-da Prezident İlham Əliyev ABŞ-ın tanınmış din xadimləri rəhbəri Abraham Kuperi və yevangelist icmasının nümayəndəsi Conni Muru qəbul edib.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev noyabrın 26-da Mavritaniya İslam Respublikasının Prezidenti Məhəmməd uld Əbdüləziz və Albaniya Respublikasının Prezidenti İllir Metaya ölkələrinin milli bayramı münasibətilə təbrik məktubları ünvanlayıb.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev noyabrın 26-da "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanının xüsusi fərqlənmə nişanını təsis etmək haqqında"

Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 1 oktyabr tarixli 1243-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında sərəncam imzalayıb.

- Noyabrın 26-da dövlət başçısı İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2019-cu il yanvarın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında sərəncam imzalayıb.

- Noyabrın 26-da Prezident İlham Əliyev Hikmət Fərhad oğlu Hacıyevin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 24-də Yaponiyanın Baş naziri Şinzo Abeyə Osaka şəhərinin "Ekspo 2025" sergisini keçirmək hüququnu qazanması münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.

- Noyabrın 23-də ölkə başçısı İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğunun inkişafına dair 2019-2025-ci illər üçün Strategiya"nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

- Dövlət başçısı İlham Əliyev noyabrın 23-də Akademik Valeri İvanoviç Ulyanişevin 120 illiyinin qeyd edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

- Noyabrın 23-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin Sədri Milorad Đodikiç bu ölkənin milli bayramı - Dövlətçilik Günü münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.

C.Ə.Qasımova "Əməkdar müəllim" fəxri adının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasında Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin təhsil sahəsinin inkişafında xidmətlərinə görə Cəlal Əbil oğlu Qasımova "Əməkdar müəllim" fəxri adı verilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 noyabr 2018-ci il

Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbinin əməkdaşlarına "Əməkdar müəllim" fəxri adının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbinin 90 illik yubileyi münasibətilə və Azərbaycanda musiqi təhsilinin inkişafında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətlərinə görə aşağıdakı şəxslərə "Əməkdar müəllim" fəxri adı verilsin:

Kraynova Valentina Serqeyevna
Manafova Ülviyyə Azər qızı
Səttarova Səadət Qüdrət qızı.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2018-ci il

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 9, maddə 684; 2011, № 2, maddə 70; 2014, № 1, maddə 3; 2015, № 11, maddə 1266; 2016, № 1, maddə 41, № 11, maddə 1766; 2017, № 2, maddə 145, № 5, maddə 691, № 7, maddələr 1277, 1300, № 12, (I kitab), maddə 2202; 2018, № 7 (I kitab), maddələr 1381, 1409) aşağıdakı dəyişikliklər

edilsin:

1. 7.3-cü maddədə "Azərbaycan" sözü "Tədris" sözü ilə əvəz edilsin.

2. 22.12-ci maddədə "müqavilələrə," sözündən sonra "müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsis etdiyi təhsil qrantı proqramına," sözləri əlavə edilsin.

3. 44.1-ci maddədə "kvota" sözündən sonra "təhsil qrantı proqramı" sözləri əlavə edilsin.

4. Aşağıdakı məzmununda 44.1-1-ci maddə əlavə edilsin:

"44.1-1. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsis etdiyi təhsil qrantı proqramı üçün ölkələri, ölkələr üzrə kvotaları, namizədlərin seçim meyarlarını və bunların əsasında qrant alacaq şəxslərin siyahısını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyənləşdirir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 oktyabr 2018-ci il

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 oktyabr tarixli 1291-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 oktyabr tarixli 1291-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılması üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

2.1. "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 22.12-ci və 44.1-1-ci (hər iki halda) maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və həmin Qanunun 22.12-ci və 44.1-1-ci (birinci halda) maddələrində nəzərdə tutulmuş orqanın (qurumun) səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

2.2. həmin Qanunun 44.1-1-ci maddəsində ikinci halda nəzərdə tutulmuş orqanın (qurumun) səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarına Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində təhsil üçün qrantların verilməsi haqqında" 2017-ci

il 6 dekabr tarixli 3457 nömrəli və "Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarına Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində təhsil üçün qrantların verilməsi haqqında" 2018-ci il 10 yanvar tarixli 3567 nömrəli sərəncamları üzrə Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2018-ci il

"Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Elm haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 8, maddə 1366) 39.6-cı maddəsində "bəynəlxalq müqavilələr," sözlərindən sonra "müvafiq

icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsis etdiyi təhsil qrantı proqramı," sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 oktyabr 2018-ci il

"Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 1 oktyabr tarixli 1262-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 1 oktyabr tarixli 1262-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki, "Elm haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 39.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra ha-

kimiyəti orqanının və orqanın (qurumun) səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların "Elm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayının iştirakçılarna

Hörmətli qurultay iştirakçıları!
Əziz müəllimlər və təhsil işçiləri!
Sizi - Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayının iştirakçıları səmimi salamlayır, ölkəmizin bütün təhsil işçilərinə ən xoş arzularını yetirir, hər birinizə çətin və şəərəfli fəaliyyətinizdə yeni nailiyyətlər arzu edirəm.

Müəllimlərin bu ali məclisinin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin əlamətdar 100 illik yubileyi ilə bir vaxta təsadüf etməsinin rəmzi mənası vardır. Ölkəmizdə anadilli təhsil sistemi və təhsil quruculuğunun təməli məhz Xalq Cümhuriyyəti dövründə qoyulmuşdur. Xalq Cümhuriyyətinin varisi

müstəqil Azərbaycan bu gün dinamik inkişaf tempinə malik dövlətlərdəndir. İqtisadiyyatımızın tərəqqisi ölkəmizdə təhsilin inkişafına da öz müsbət təsirini göstərmişdir. Sosial siyasətimizin əsas prioritetlərindən biri ölkəmizdə zamanın çağırışlarına cavab verən və beynəlxalq standartlara uyğun milli təhsil sisteminin qurulmasıdır.

"Bilik iqtisadiyyatı"na keçid və ölkənin modernləşməsi üçün həlledici amil kimi insan kapitalının inkişafını təmin edəcək "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın icrasına başlanılmasından beş il keçir. Bu müddətdə ölkəmizdə müasir təhsil quruculuğu istiq-

mətində uğurlu addımlar atılmış və Azərbaycan təhsilinin dünya təhsil sistemində in-teqrasiyası sürətlənmişdir. Ümumi təhsildə yeni proqramların tətbiqi başa çatdırılmış, tədrisdə müasir texnologiya və innovasiyaların istifadəsi genişlənməmiş, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" müvəffəqiyyətlə başa çatmış və bu günlərdə yeni "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı" qəbul olunmuşdur.

Müəllim əməyinin stimullaşdırılması tədbirləri nəticəsində cəmiyyətimizdə

müəllimin nüfuzu yüksəlmiş, istedadlı gənclərin müəllimlik peşəsinə marağı əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Qazanılan uğurlar dövlətin təhsil sahəsinin davamlı inkişafına diqqət və qayğısının təzahürü, eyni zamanda, Azərbaycan müəlliminin fədakar əməyinin bəhrəsidir.

Ali məclisinizin təhsil sahəsində ötən dövr ərzindəki fəaliyyəti lazımcına dəyərləndirərək gələcək strateji hədəfləri düzgün müəyyənləşdirəcəyinə və ölkənin intellektual potensialını təhsilin inkişafı məqsədi ətrafında səfərbər edəcəyinə əminəm. İnanıram ki, müəllimlərimiz bundan sonra da vəzifələrinin öhdəsindən la-

yiqincə gələcək, təhsilin bütün pillələrində keyfiyyətin yüksəldilməsi, ölkədə müasir təhsil sisteminin qurulması və insan kapitalının formalaşmasına töhfələr verəcək, gənc nəslə vətənpərvərlik, milli-mədəni irsə bağlılıq və azərbaycançılıq məfkurəsi ruhunda yetişdirəcək, yüksək peşəkarlığa və səriştəliliyə malik, rəqəbətə davamlı mütəxəssislər hazırlanması üçün əzmlə çalışacaqlar.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 noyabr 2018-ci il

5 ilin hesabatı

← Əvvəli səh.1

Ruhியə DAŞSALAHLI

Müəllimlərin XV qurultayı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinin qeyd olunduğu bir dövrdə təsadüf edib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin milli dövlətçilik ənənələrinin inkişafında müstəsna rolunu xatırladan təhsil naziri, ömrünün qısa olmasına baxmayaraq, o dövrdə milli təhsil quruculuğu sahəsində tarixi qərarlar qəbul edildiyini vurğulayıb: "Xüsusi iftixar hissi ilə qeyd etmək lazımdır ki, cümhuriyyətin müstəqillik ideallarını ulu öndər Heydər Əliyev gerçəkləşdirdi. Özünün böyük duhası, zəngin idarəçilik təcrübəsi, dönməz iradəsi ilə müstəqil və güclü Azərbaycanın möhkəm təməlini yaratdı".

Həmin möhkəm təməl üzərində qurulan müasir Azərbaycan dövləti artıq Qlobal Rəqəbətlik Hesabatında 140 ölkə arasında 69-cu yerdə qərarlaşıb. Ölkəmizin mövqeyi 12 indikatora 9-u üzrə yaxşılaşıb. Nazir təhsil indikatorları üzrə əldə edilən irəliləyişə diqqət çəkib: "Təkcə onu demək kifayətdir ki, Azərbaycanın göstəriciləri dünyanın bir sıra inkişaf etmiş ölkələrinin göstəricilərindən də yüksək olub. Belə ki, təhsilin kəmiyyət və keyfiyyət parametrlərinə əsaslanan "Bacarıqlar" indeksi üzrə ölkəmiz ümumilikdə 54-cü yerə, bu kateqoriyanın tərkib hissəsi olan rəqəmsal bacarıqlar üzrə 15-ci, tədrisdə tənqidi düşüncə üzrə 27-ci, bacarıqlı işçilər tapmaq əsaslığı üzrə 31-ci, məzunların bacarıqları üzrə 32-ci, ibtidai təhsildə müəllim-şagird nisbəti üzrə 48-ci yerə yüksəlib".

Hər bir uşaq üçün imkan...

Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə hazırlanan "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"na diqqət çəkən təhsil naziri bu sənədin əsas məqsədi üzərində xüsusi dayanıb. Keyfiyyət nəticələri və əhatəliliyinə görə dünya ölkələri sırasında qabaqcıl mövqə tutan təhsil sistemi yaratmaq strategiyasının məqsədlərdən sadəcə biridir. Təhsilin məzmununun, kadr hazırlığının, idarəetmə sisteminin və infrastrukturun qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə və Azərbaycanın inkişaf konsepsiyasına uyğun yenidən qurulması, ölkənin davamlı inkişafının təmin edilməsi məqsədi ilə hazırlanan Strategiyanın 5 strateji istiqamət - məzmun, müəllim, idarəetmə, infrastruktur və maliyyələşmə üzrə islahatların aparılması nəzərdə tutulub. Həmin islahatlar artıq öz nəticəsini verir. Məsələn, təhsil tariximizdə ilk dəfə olaraq dövlət büdcəsi hesabına ümumtəhsil məktəblərində 5 yaşlı uşaqların məktəbəhazırlığına başlanılıb. 2016-cı ildə həmin yaşda olan uşaqların 55 faizi, 2017-ci ildə 65 faizi, cari ildə isə 75 faizi məktəbəhazırlığa cəlb edilib.

Məktəbəhazırlıq qruplarında işləyən 10 minədək ibtidai sinif müəllimi təlimlə cəlb edilib, yeni məzmun və tədris materialları hazırlanaraq tətbiq olunub. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində tarixən məktəbəqədər təhsil müəssisələri olmayan

Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayı keçirilib

yaşayış məntəqələrində, ucaqr kəndlərdə də uşaqların məktəbəhazırlığı təmin edilib. Nazir təməl bacarıqların uşaqılıq dövründən əldə edildiyi, uşaqların erkən yaş dövründən inkişaf etdirilməsinin vacibliyi nəzərə alınaraq başlanan bu islahatda əsas hədəfi də açıqlayıb: "Hədəfimiz əhatə səviyyəsinin 2020-ci ildə 90 faizə çatdırılmasıdır, növbəti illərdə isə hər bir uşaq üçün belə imkanın yaradılması istiqamətində tədbirlər həyata keçiriləcək".

faizdən 67 faizədək yüksəlib, imtahan nəticələri 17 faiz artıb.

Keyfiyyət yeni qaydada qiymətləndirilib

Təhsil naziri ümumi təhsil müəssisələrinin IX və XI siniflərində buraxılış imtahanlarının məzmununun müəyyənləşdirilməsi, yeni qiymətləndirmə vasitələrinin tətbiqi sahəsində Dövlət İmtahan Mərkəzi ilə birgə tədbirlərə diqqət çəkib. Bu tədris ilində XI sinfi bitirən şagirdlər yeni məzmun əsasında ümumi təhsili başa vuran ilk məzunlar olacaqlar. Bu səbəbdən də onların buraxılış imtahanlarının yeni formatda təşkili ilə bağlı DİM tərəfindən yeni qaydaların hazırlanmasında Təhsil Nazirliyinin yaxından iştirak etdiyini vurğulayıb: "Hesab edirik yeni imtahan modeli məktəbin və müəllimin həm məsuliyyətinin, həm də nüfuzunun artmasına əhəmiyyətli şəkildə təsir edəcək".

Ali təhsil alma imkanları genişlənir

Təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin daha bir nəticəsi ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunda özünü göstərib. Belə ki, son beş ildə keyfiyyət göstəricilərində davamlı artım dinamikası müşahidə edilib. Məsələn, qəbul imtahanlarında 300 baldan çox toplayanların sayı 26,5 faiz, 400 baldan çox toplayanların sayı 35,1 faiz, 500 baldan çox toplayanların sayı 51,5 faiz, 600 baldan çox toplayanların sayı isə 81,3 faiz artıb. Təkcə bu il 3127 nəfər abituriyent 600 baldan yuxarı nəticə göstərib ki, bu da 2013-cü ilə nisbətən təxminən 2 dəfə artım deməkdir. Bu rəqəmlərə əsaslanan təhsil naziri ölkədə ali təhsil alma imkanlarının genişləndirildiyini deyib. Bu il 41 min nəfərin tələbə adı qazandığını nəzərə alsaq, son 5 ilin təhlili 20.8 faiz artım göstərir.

Olimpiada bir hərəkətə çevrilir

İstedadlı uşaqlarla sistemli işin təşkili nəticəsində ölkədə olimpiada hərəkəti genişlənilib. İstedadlı uşaqlarla iş xüsusi yer ayrılan təhsil naziri hesabat çıxışında bu məqsədlə yaradılan olimpiadaya hazırlıq mərkəzlərinin fəaliyyətinə də toxunub. Respublika fənn olimpiadalarında bu il 33 mindən çox şagirdin iştirakına diqqət çəkən nazir son 5 ildə bu istiqamətdə dəyişən rəqəmləri müqayisə edib. Müqayisə göstərib ki, iştirakçılar 2013-cü ilə nisbətən 5 dəfə çoxdur. Beynəlxalq fənn olimpiadalarında isə medalların sayı artıb. 2013-2018-ci illərdə beynəlxalq yarışlara qatılan məktəblərimiz ölkəyə 3 qızıl, 28 gümüş və 100 bürünc medalla qayıdıb və beynəlxalq olimpiadalarda iştirak tariximizə ümumilikdə 131 medal yazdırıblar.

Bu ildən isə beynəlxalq olimpiada qaliblərinin istənilən ixtisas üzrə, Respublika fənn olimpiadaları qaliblərinin müvafiq ixtisas üzrə müsabiqədənkənar ali məktəblərə qəbulu mümkün olacaq.

Təhsil Nazirliyinin istedadlı uşaqlarla iş sahəsində yeni planları da var. Bu sahədə yeni ideya və təşəbbüslərin həyata keçirilməsi ilə bağlı "İstedadlı uşaq və gənclərin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" hazırlanaraq Azərbaycan hökumətinə təqdim edilib.

Şagirdlərin bacarıqları beynəlxalq qiymətləndirmə vasitələri ilə ölçülür

Azərbaycanda keyfiyyət artımı beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatlarının nəticələrində də aydın görünür. PIRLS beynəlxalq qiymətləndirməsinin nəticələrinə görə, şagirdlərimizin 2016-cı ildə oxu bacarıqları 2011-ci ilin müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə 10 bal, "mükəmməl" və "yüksək" səviyyəyə uyğun nəticə göstərmiş şagirdlərin sayı 2 dəfə artıb. Nazir əmin edib ki, növbəti illərdə ölkəmizin beynəlxalq

qiymətləndirmə proqramlarında iştirakı təmin ediləcək.

Təmayülləşmədə yeni hədəf

Ümumi təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək, şagirdlərə seçdikləri ixtisas istiqamətləri üzrə daha yüksək kompetensiyalara yiyələnmək imkan yaratmaq məqsədi ilə 2015-ci ildən tam orta təhsil səviyyəsində təmayülləşmənin tətbiqinə başlanılıb. Təhsil naziri Ceyhun Bayramov artıq 2140 sinifdə 47930 şagirdin təmayüllər üzrə təhsilə cəlb edildiyini vurğulayaraq, təmayülləşmənin X-XI siniflərdə təhsil alanların 28 faizini təşkil etdiyini qeyd edib: "İlkin təhlillər göstərir ki, təmayül siniflərini bitirən məzunlar ali məktəblərə qəbulda daha yüksək nəticələr nümayiş etdirirlər. Qarşıda ölkə üzrə təmayülləşmənin tətbiqi vəziyyətinin təhlili, əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, təmayül sinifləri üçün yeni proqram və dərslərlərin hazırlanması, peşəkar və səriştəli müəllimlərin cəlb edilməsi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi vəzifəsi dayanır".

Şagirdlərdə məntiqi, tənqidi, yaradıcı təfəkkürü inkişaf etdirmək, tədqiqatçılıq bacarıqları formalaşdırmaq, innovasiyaları mənimsəmək və tətbiq etmək, onların yüksək texnoloji ixtisaslara marağını artırmaq da son 5 ilin hədəflərindən idi. Odur ki, Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə ötən tədris ilində Bakı və Gəncə şəhərlərinin 71 ümumtəhsil məktəbində 26 min şagird cəlb edilməklə "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinə start verilib. Elektron təhsil texnologiyalarının tətbiqi məqsədi ilə "Elektron məktəb" layihəsi 50 təhsil müəssisəsində davam etdirilib.

Təhsil müəssisələrində İKT əsaslı infrastrukturun və elektron idarəetmə sisteminin yaradılması, rəqəmsal sərbəklənmənin inkişafı, elektron tədris resurslarından istifadənin genişləndirilməsi, pedaqoji və inzibati heyətin potensialının gücləndirilməsi və digər hədəflər əhatə olunmaqla "Təhsil müəssisələrinin İKT infrastrukturunun inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" hazırlanıb və Nazirlər Kabinetinə təqdim olunub.

Müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması

Yüksək nüfuzlu təhsilverənlərin formalaşdırılması, müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması istiqamətində son illərdə əhəmiyyətli tədbirlərdən də danışan təhsil naziri 142 mindən çox müəllimin diaqnostik qiymətləndirilməsinin nəticələrinə toxunub. Ölkə Prezidentinin "Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin dərslərinin və əməkhaqqının artırılması haqqında" Sərəncamına əsasən, onların həftəlik dərslərinin 1.5 dəfə, vəzifə məaşının 2 dəfə artırıldığı deyib: "Müəllimin orta aylıq əməkhaqqı 500 manat civarında olmaqla, ölkə üzrə orta aylıq əməkhaqqına yaxınlaşıb. Həyata keçirilən tədbirlər müəllimin nüfuzunu artırır, onların arasında sağlamlıq rəqəbəti və motivasiyanı gücləndirir, təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin əhəmiyyətli şəkildə yüksəlməsinə səbəb olub".

→ Ardı səh.4

5 ilin hesabatı

← Övvəli səh.3

Ümumi təhsil müəssisələrinə müəllimlərin işə qəbulu və yerdəyişməsi üzrə mərkəzləşdirilmiş müsabiqə mexanizmi son illərdə şəffaflyq və obyektivlik baxımından daha da təkmilləşdirilib. Cari ildə işə qəbul üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün 51 min müəllim elektron ərizə ilə müraciət edib. Nazir bunu 2013-cü illə müqayisədə 3 dəfə artım olduğunu bildirib. Son 5 ildə 18136 müəllim işə qəbul olunub, onlardan kənd məktəblərində fəaliyyətə başlayan 11600 nəfərə (64 faiz) hökumətin qərarı ilə həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq edilib.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən "Gələcəyin müəllimi" layihəsi çərçivəsində davamlı olaraq stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirilib, qəbul imtahanlarında 500 və daha artıq bal toplayan, müəllimlik ixtisasını ilk sıralarda seçən tələbələr üçün təqaüd müəyyənləşdirilib. Son 5 ildə bu təqaüddən 1500 tələbə faydalanıb.

Bütün bu tədbirlərin nəticəsində müəllim peşəsinə maraq əhəmiyyətli şəkildə artıb. Belə ki, 2018-ci ildə 500 və daha artıq bal toplayan məzunlar arasında müəllimlik ixtisasını seçənlərin sayı 2090 nəfər olub. Bu da 2013-cü ilə nisbətən 2.3 dəfə, ötən ilə nisbətən isə 53.6 faiz artım deməkdir.

Sadəəcə müəllimlərin nüfuzunu deyil, nüfuzuna birbaşa təsir edən peşəkarlığı da artırmaq üçün addımlar atılıb. İxtisasartırma təlimlərinin səmərəli və peşəkar səviyyədə aparılmasını təmin etmək məqsədi ilə Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə 2015-ci ildə Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkişafı İnstitutu yaradılıb. Beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, ümumi təhsil müəssisələrinin pedaqoji heyəti üçün modul-kredit və rəqabətəsaslı təlimlər sistemi tətbiq edilib, 2015-2018-ci illərdə ümumilikdə 55 min nəfərə qədər müəllim modul-kredit sistemində əsaslanan təlimlərə cəlb edilib.

Ümumi təhsil sistemində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, peşəkar kompetensiyalara və idarəetmə bacarıqlarına malik mənecərlərin hazırlanması, ümumi təhsil müəssisələrinin direktoru vəzifəsinə səriştəli, peşəkar, yüksək idarəçilik qabiliyyətinə malik şəxslərin seçilib yerləşdirilməsi məqsədi ilə Təhsil Nazirliyi tərəfindən yeni mərkəzləşdirilmiş müsabiqə mexanizmi tətbiq edilib. Son 5 ildə 700 nəfər direktor vəzifəsinə işə qəbul edilib. Bu istiqamətdə daha çevik mexanizmlərin tətbiqi, ehtiyat kadrların hazırlanması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub.

İnfrastruktur

Strategiyada nəzərdə tutulmuş müasir tələblərə cavab verən və ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun yaradılması hədəfinə nail oluması istiqamətində də mühüm tədbirlər həyata keçirilib. Son 5 ildə 500-dən çox, 2003-2018-ci illər ərzində isə ölkədə 3200-dən çox məktəb binası tikilib və ya əsaslı təmir edilib. Nəticədə 1 milyondan çox şagirdin təlim şəraiti əhəmiyyətli şəkildə yaxşılaşdırılıb. Ölkə Prezidentinin təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq ucaq kəndlərdə az şagird kontingenti olan qəzalı məktəblərin yeni binalarla təvəz edilmiş çərçivəsində modul tipli məktəb təcrübəsi tətbiq edilib: "2017-ci ildə 40 rayonda 6 min şagird yerlik 106 modul tipli məktəb quraşdırılıb. Modul tipli məktəblərin üstünlüyü onların əzəmətli olması ilə yanaşı, qısa müddət ərzində istənilən relyefdə quraşdırılması, asan daşınması, sinif otaqlarının sayının şagirdlərin sayına uyğun olaraq rahatlıqla azaldılıb-artırılmasıdır. Cari ilin sonunadək 43 regionda 8120 şagird yerlik daha 137 modul tipli məktəbin quraşdırılması işləri başa çatdırılacaq, azkomplektli və qəzalı vəziyyətdə olan kənd məktəblərinin problemi həll ediləcək".

Təhsil üçün maneəsiz mühit

Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili də əsas prioritetlərdən birini təşkil edir. Həmin kateqoriyadan olan uşaqların hüququnun təmin edilməsi və cəmiyyətə inteqrasiyası məqsədilə Heydər Əliyev Fondunun və YUNİSEF-in dəstəyi ilə "2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında əlilliyi olan şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" hazırlanaraq 2017-ci ilin sonunda təsdiq edilib. Təhsil naziri deyib ki, Proqramın məqsədi təhsilin bütün pillələ-

ri üzrə sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsilini digər həmyaşdamları ilə bərabər səviyyədə təmin etməkdən və onların təhsili üçün maneəsiz mühit yaratmaqdan ibarətdir.

Məktəbdən kənarında məktəb

Nəinki məktəbdə, məktəbdənkənar fəaliyyətdə də təhsilin qürur duyacağı hərəkatlara start verilib. Nazir son illərdə məktəbdənkənar təhsil müəssisələri tərəfindən gənclərin yaradıcı və intellektual inkişafı ilə bağlı intellektual oyunlar, ayrı-ayrı idman növlərinin təbliği, perspektivli idmançıların aşkar edilməsi, onlarda idmana marağın artırılması, sağlam həyat tərzinin formalaşdırılması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərdən danışdı: "Hər il bu tədbirlərdə 100 minlərlə şagird və tələbə iştirak edib. Bu sahədə həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində 2013-2018-ci illərdə Təhsil Nazirliyinin idman və sahmat məktəblərinin yetirmələri beynəlxalq yarışlarda 537 qızıl, 468 gümüş, 681 bürünc medal qazanıblar.

Əldə edilmiş bu nailiyyətlərlə yanaşı, hesab edirəm ki, məktəbdənkənar və ümumi təhsil müəssisələrinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri təbiiyyə işinin sistemli təşkili, Azərbaycançılıq ideologiyasının təbliği, Azərbaycan dilinə, ədəbiyyatına, tarixinə, mədəniyyətinə məhəbbət hissinin, milli-mənəvi dəyərlərə hörmət hissinin aşılanması, Vətəne sədaqət, vətəndaşlıq mövqeyinin formalaşdırılması, vətənpərvərlik təbiiyyəsi məsələləri olmalıdır".

Peşə və orta ixtisas təhsilinin inkişafı

Ölkənin iqtisadi inkişaf strategiyasında peşə təhsilinin prioritet rolu nəzərə alınıb. Təhsil naziri 2016-cı ildə ölkə Prezidentinin Fərmanı ilə Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin yaradılması ilə ardıcıl xarakter alan tədbirlərə diqqət çəkib. 2016-2017-ci illərdə Bakı, Gəncə şəhərlərində və Qəbələ rayonunda yerləşən peşə təhsili müəssisələri şəbəkəsinin rasionallaşdırılmasından, ümumilikdə 34 peşə təhsili müəssisəsinin bazasında yaradılan müxtəlif istiqamətlər üzrə ixtisaslaşmış 14 Peşə Təhsil Mərkəzindən danışdı. Bildirib ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən iri sənaye mərkəzlərində və regionlarda rasionallaşdırma və optimallaşdırma tədbirlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib.

2016-cı ildən başlayaraq peşə təhsili müəssisələrinə qəbulda şəffaflyqın və vətəndaşların rahatlığının təmin edilməsi üçün həyata keçirilən "ASAN Peşə" layihəsi hazırda ölkəni tam əhatə edir. İşgötürənlərlə sıx əməkdaşlıq nəticəsində həyata keçirilən pilot layihələr çərçivəsində turizm-xidmət sektoru üzrə məzunların 62.3 faizi, informasiya texnologiyaları sektoru üzrə 73 faizi, xidmət sahəsi üzrə 68.4 faizi işlə təmin edilib.

Peşə təhsili müəssisələrində müəllimlik peşəsinin ictimai nüfuzunun yüksəldilməsi, yüksək hazırlıqlı peşəkar insanların bu peşəni seçməsinə stimulu yaradılması istiqamətində ölkə Prezidentinin Sərəncamına əsasən, 2017-2018-ci illərdə 60 peşə təhsili müəssisəsində çalışan 2 minədək müəllim və istehsalat təlimi ustasının bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılıb, onların həftəlik dərs yükü norması 1.5 dəfə, aylıq vəzifə maaşı orta hesabla 2 dəfə artırılıb.

Orta ixtisas təhsilinin inkişafı ilə bağlı addımlar da var. Nazirlər Kabinetinin qərarlarına əsasən 14 kollec birləşdirilərək 7 kollec, o cümlədən 3 regional kollec yaradılıb, 6 kollec profillərinə uyğun ali təhsil müəssisələrinin nəzdinə verilib. Bununla əlaqədar həmin kollec və ali təhsil müəssisələrinin ixtisasları unifikasiya olunub. Növbəti illərdə orta ixtisas təhsili sahəsində kadr hazırlığı və idarəetmə sisteminin qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə və Azərbaycanın inkişaf konsepsiyasına uyğun yenidən qurulması istiqamətində tədbirlər həyata keçiriləcək.

Ali təhsildə yeniliklər

İqtisadiyyatın dayanıqlı inkişafında ali təhsilin müstəsna əhəmiyyət daşıdığı vurğulayan təhsil naziri ötən qurultaydan sonrakı dövrdə olan yeniliklərdən sadəcə bir qisminə nəzər salıb. Yeni universitetlər - ölkə Prezidentinin sərəncamlarına əsasən ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə kadr hazırlığını həyata keçirən Mingəçevir Dövlət Universiteti, mühəndis kadrlarının hazırlığı, bu sahədə ali və əlavə təhsil proqramlarını həyata keçirən, fundamental və tətbiqi elmi tədqiqat aparın Bakı Mühəndislik Universiteti, yüksək ali təhsil standartları çərçivəsində keyfiyyətli təhsil və ikili diplom almaq imkanı verən Fransız-Azərbaycan Universitetinin (UFAZ) yaradılması diqqət çəkib. Özü yeni olmasa da, standartları yenilənən 10 universitetdə ikili diplomların verilməsi təcrübəsi və beynəlxalq proqramlar tətbiq olunub, bununla əlaqədar tədris planları və proqramları tərəfdaş universitetlərin standartlarına uyğunlaşdırılıb. Hazırda həmin ali məktəblərdə 10 minədək tələbə ingilis dilində təhsil alır.

Təhsil naziri ali təhsildə inkişafdan danışarkən 2014-cü ildən ali təhsil sahəsində ilk dəfə olaraq yeni məzmun və tədris texnologiyaları əsasında həyata keçirilən SABAH layihəsini də unutmayıb. Artıq 12 ali təhsil müəssisəsində fəaliyyət göstərən 39 ixtisas və 2300-dən çox tələbəni əhatə edən SABAH qruplarının 1572 məzunu var. İlk təhlillərə əsasən, onların 37 faizi təhsillərini ölkədə, 17 faizi xaricdə magistratura səviyyəsində uğurla davam etdirir, qalan hissəsi isə ixtisasları üzrə əmək fəaliyyətinə başlayıb.

Azərbaycan gənclərinə sadəcə ölkədəki ali təhsil müəssisələrində deyil, həm də dünyanın ən qabaqcıl universitetlərində yüksək keyfiyyətli ali təhsil almaq imkanı yaradılıb. "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində 3558 nəfər bu fürsətdən yararlanıb. Hazırda ayrı-ayrı ölkələrlə imzalanmış hökumətlərarası sazişlərə əsasən, ayrılmış kvotaya uyğun olaraq ümumilikdə 535 nəfər azərbaycanlı tələbə müvafiq ölkələrin büdcəsi hesabına mühəndislik, kompüter elmləri, nanotexnologiya, kənd təsərrüfatı və digər ixtisaslar üzrə təhsil alır.

Keyfiyyətli təhsil almaq üçün dünyanın dörd bir yanına üz tutan yalnız azərbaycanlı gənclər deyil. Ötən 5 il ərzində Azərbaycan da keyfiyyətli təhsilin ünvanına çevrilib. Ali təhsil sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsi nəticəsində ölkəmizdə təhsil alan əcnəbi tələbələrin sayında müsbət dinamika müşahidə edilir. 2017-2018-ci tədris ilində Azərbaycanda ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə təhsil alan əcnəbilərin sayı 76 ölkədən olmaqla 5871 nəfər təşkil edib, bu isə əvvəlki illə müqayisədə 17 faiz artım deməkdir.

Növbəti qurultaydak...

Elmi fəaliyyətin stimullaşdırılması ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər də nəticə verib. Nazir 2015-ci ildə dünyanın tanınmış elmi-analitik informasiya təminatçısı olan Clarivate Analytics şirkəti və Təhsil Nazirliyi arasında bağlanmış Sazişi xatırladaraq, ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin "Web of Science®" elmi məlumat platformasına çıxışının təmin edildiyini vurğulayıb. Nəticədə qlobal elmi bazadan istifadə aktivliyinin dinamikasında 2017-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə 75 faiz artım müşahidə olunub. İmpakt faktorlu jurnallarda çap olunmuş məqalələrin sayında isə son 4 ildə 68 faiz artım qeydə alınıb. Nəşr aktivliyinin son 3 ildə artım dinamikasına görə Azərbaycan regionda birinci yerə çıxıb. 2017-ci ildə nəşrlərin sayı 1160 olmaqla son 25 ilin ən yüksək göstəricisi qeydə alınıb, onların təxminən 43 faizi ali təhsil müəssisələrinin payına düşüb. Nazir hesab edir ki, bu sahədə mövcud olan imkanlardan daha səmərəli istifadə istiqamətində sөylər daha da gücləndirilməlidir.

Təhsil Nazirliyi sistemində olan universitetlərin professor-müəllim heyəti tərəfindən ixtiraların patentləşdirilməsinə dair son 5 ildə 216 sifariş verilib. İxtiralara alınan patentlərin sayı isə 164 olub. Onlardan 98-i Azərbaycanda, 66-sı isə ölkə hüdudlarından kənarında alınıb: "Universitetlərin mövcud elmi potensial patentlərin sayının əhəmiyyətli şəkildə artırılması imkan verir. Bu baxımdan mövcud elmi potensialdan səmərəli istifadə edərək elmi tədqiqatların keyfiyyət əmsalının artırılması, nüfuzlu beynəlxalq nəşrlərdə elmi məqalələrin çapının genişləndirilməsi, tədqiqat nəticələrinin daha geniş tətbiqinə nail olunması ali təhsil və elmi tədqiqat müəssisələri qarşısında duran əsas vəzifələrdəndir".

Son illərdə elmi kadr hazırlığını təmin edən doktorantura təhsilinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində atılan addımlar da nazirin çıxışının əsas struxtlərindən olub. O, Təhsil Nazirliyi, AMEA, ölkəmizin 9 və Avropa Birliyinin 5 ali təhsil müəssisəsi tərəfindən "Azərbaycanda doktorantura təhsilinin təkmilləşdirilməsi və vahid Avropa təhsil məkanının tələblərinə uyğun strukturlaşdırılması" NİZAMI layihəsi çərçivəsində görülən işlərdən danışdı. "Təcrübə göstərir ki, elmi-texnoloji tərəqqi, innovasiyalar və modernləşmə nəticəsində praktiki bilik və bacarıqlarla zənginləşməyən, sırf nəzəri xarakter daşıyan təhsil öz fundamental əhəmiyyətini itirməkdədir. Bu baxımdan təhsilin məzmununu formalaşdırmasında akademik biliklərlə yanaşı, praktik bacarıqların, səriştənin vacibliyi önə çəkilməlidir. Təhsilin məzmununu texnoloji yenilikləri nəzərə almaqla inkişaf etdirilməlidir. Ümumi təhsil pilləsində şəxsiyyətin hərtərəfli formalaşdırılması prioritet olduğu halda, peşə və ali təhsildə əmək bazarının cari və gələcək tələbləri əsas götürülməlidir. Əmək bazarında iş təklif edən bütün subyektlər, dövlət və özəl olmasından asılı olmasın, maraqlı tərəfə çevrilməlidir" deyən təhsil naziri təhsilin standart və kurikulumları, cəmiyyətin tələblərinə uyğun səriştə əsaslı ümumi təhsil, peşə və orta ixtisas təhsili standartları və kurikulumlarının məhz bu yanaşmadan çıxış edərək hazırlandığını deyib. Elə bu yanaşma əsasında ali təhsil müəssisələrinin təhsil-tədqiqat-innovasiya mərkəzlərinə çevrilməsinə dəstək verən və rəqabətqabiliyyətli müstəxəssis hazırlığını təmin edən ali təhsil standartları hazırlanıb, onların təsdiqi və tətbiqi ilə bağlı işlər davam etməkdədir.

"Ümumi təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatlarının meyarlarına və əmək bazarının gələcək tələblərinə uyğunlaşdırılması, o cümlədən innovasiyaların tətbiqi qarşısında duran başlıca vəzifələrdəndir", - deyən təhsil naziri hesab edir ki, yaxın perspektivdə əmək bazarında yeni bacarıqlara, yeni ixtisaslara ehtiyac yaranacağını nəzərə alaraq, təmavül-ləşmənin daha erkən yaşlardan tətbiqi, xüsusilə riyaziyyat, informatika, təbiiyyət fənləri, mühəndislik, o cümlədən robototexnika, süni intellekt, nano-texnologiyalar və bu kimi bir sıra innovativ məzmunun ümumi təhsildə tətbiqi prioritet hesab olunmalıdır: "Yeni məzmunun tətbiqi, ilk növbədə, yeni yanaşmaları mənimsəyən və tətbiq etməyi bacaran pedaqoji kadrlar tələb edir. Həç bir təhsil sisteminin potensialı həmin sistemdə çalışan müəllimlərin bacarıq səviyyəsindən yüksək ola bilməz. Məhz bu səbəbdən müəllim hazırlığı üzrə yeni məzmunun tətbiqi, təcrübə komponentinin əhəmiyyətli şəkildə artırılması, təhsil sistemi üçün vacib olan kurikulum, qiymətləndirmə, məktəb psixologiyası, təhsili idarəetmə sahəsində magistratura proqramlarının hazırlanması və tətbiqi bu istiqamətdə əsas hədəflər kimi müəyyən edilmiş".

Peşə təhsili sahəsində son illərdə əldə edilən nailiyyətlərin davamı olaraq ixtisaslaşdırılan yeni məzmunun hazırlanması, əmək bazarının tələblərinin nəzərə alınması baxımından biznes subyektləri və işgötürənlərlə səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması və birgə proqramların həyata keçirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda qeyri-formal və informal yolla əldə edilmiş səriştələrin qiymətləndirilməsi və tanınması mexanizminin hazırlanması və tətbiqi də bu sahədə əsas hədəflərdən biri kimi müəyyənləşdirilib.

"Ali təhsil sahəsində fəaliyyətimizin ən mühüm istiqamətləri əhatəliyin və keyfiyyətin artırılmasıdır", - deyən nazir ölkə başçısı tərəfindən təsdiq edilən "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətqabiliyyətinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"na diqqət çəkib: "Hesab edirəm ki, proqramın növbəti illərdə uğurlu icrası ali təhsilin keyfiyyətinin artırılmasına və kadr potensialının gücləndirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verəcək. Əlavə olaraq, keyfiyyətin təminatı sistemi kimi akkreditasiya mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən beynəlxalq akkreditasiyadan keçmiş ali təhsil proqramlarının sayının artırılması, ali təhsil sahəsində tədqiqatlar, innovasiyalar və inkişaf tədbirlərinin, habelə tələbə-sahibkarlıq təşəbbüslərinin dəstəklənməsi də başlıca hədəflərdəndir".

Nazir hesab edir ki, sənaye və texnoloji inqilab ərəfəsində olan bir cəmiyyətdə təhsil sistemi bu reallığa hazır olmalı, gənc nəslə müasir dövrdən kəskin fərqlənəcək gələcək dövrə hazırlamaq üçün onlara yeni kompetensiyalar, ixtisaslar və peşələr verməlidir: "Dövlət və özəl sektor, təhsil orqanları, təhsil müəssisələri və bütün cəmiyyət sөylərini bu məqsəd ətrafında cəmləşdirməlidir. Yalnız birgə təşəbbüslər və fəaliyyətlər nəticəsində keyfiyyətli və rəqabətqabiliyyətli insan kapitalı formalaşdırılmaqla ölkəmizin tərəqqisinə, ölkə Prezidenti tərəfindən qarşımıza qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq olar".

→ Ardı səh.5

5 ilin hesabatı

Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayı keçirilib

← Əvvəli səh.4

“Təhsilə sərmayə qoyan dövlətlər inkişaf edirlər”

Daha sonra çıxış edən Baş nazirin müavini Əli Əhmədov Azərbaycan təhsilində son illər ərzində həyata keçirilən islahatlara diqqət çəkib. Onun sözlərinə görə, sadəcə, məktəb tikintisində son 15 ilin göstəricisi Azərbaycanın bütün dövrlərində inşa edilən məktəblərin 70 faizini təşkil edir. Bu illər ərzində Azərbaycanda müəllimin cəmiyyətin, dövlətin inkişafına öz töhfəsini verdiyini deyən baş nazirin müavini hesab edir ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən islahatlar Azərbaycan təhsilinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması istiqamətində atılan ən cəsarətli addımdır: “Bu islahatlar gələcəkdə Azərbaycan təhsilini yeni səviyyəyə qaldıracaq”.

O bildirib ki, dövlətin təhsilə qayğısı nəticəsində müəllimin heyət şəraiti, təhsilin məzmun və keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması müşahidə edilir: “Təhsilin məzmununda keyfiyyət dəyişikliyi ilə əlaqədar islahatlar öz bəhrəsini verir”.

Ancaq qarşıda duran vəzifələr də çoxdur. Bunun üçün isə qarşılıqlı fikir mübadiləsinin aparılmasına ehtiyac var: “İlk növbədə yeni texnologiyaların yaranması və həyatımızda tətbiqinə imkan yaradılmalıdır. Təhsilin milli sərvətə çevrilməsi qarşımızda duran əsas vəzifələrdəndir. Bununla yanaşı, təhsilin rəqabət qabiliyyətinin artırılması da vacib şərtidir. Bu gün təhsilə, yeni texnologiyaların tətbiqinə sərmayə qoyan dövlətlər inkişaf edirlər”.

Ə.Əhmədov təhsilin səviyyəsinin yüksəlməsi ilə məşğulluq arasında bağlantı qurub: “Təcrübə göstərir ki, yüksək ali təhsil alanlar digərlərinə nisbətən 3 dəfədən çox əməkhaqqı alırlar. Hər il əmək bazarına təhsilini başa vuran 100 mindən çox yeni işçi qüvvəsi gəlir. Araşdırmalar göstərir ki, işlərini daha tez-tez itirənlər yüksək təhsil səviyyəsi olmayanlardır. Bu mənada, təhsilin səviyyəsinin yüksəlməsinin məşğulluğun yüksəlməsi ilə birbaşa əlaqədar olduğunu deyə bilərik”.

Baş nazirin müavini hesab edir ki, bu gün ölkəmizdə hər bir təhsil alan gənc öz imkanlarının 60 faizini reallaşdırma bilir, inkişaf etmiş ölkələrdə isə bu göstərici 75 faizdən yüksəkdir.

İmkanlı ailələrin təhsil xərclərinə maliyyə vəsaiti ayırmasının qanunverici əsası yaradılmalıdır

Azərbaycan Müəllimlərinin XV qurultayının keçirilməsini cəmiyyət üçün çox əlamətdar hadisə kimi dəyərləndirən Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova bildirib ki, bəşəriyyət hər zaman qazandığı uğurlara görə təhsilə və elmə borclu olub. Təhsil sistemində bir çox uğurları qeyd edən B.Muradovanın fikrincə, bu, Azərbaycan dövlətinin iqtisadi imkanlarının artmasının, regionda və dünyada mövqeyinin möhkəmlənməsinin nəticəsidir.

B.Muradova təhsil sahəsində qanunvericiliyin hər zaman diqqət mərkəzində olduğunu, bu sahə üzrə qanunvericilik aktlarının daim təkmilləşdirildiyini də vurğulayıb: “Xüsusən, son çağırış parlamentdə peşə məktəbləri, orta ümumtəhsil məktəbləri, ali təhsil ilə bağlı qanunvericilik aktlarına bir sıra dəyişikliklər edilib. Bu, həm də millət vəkillərinin təhsil sahəsinə verdikləri önəm-lə bağlıdır”.

Milli Məclis sədrinin müavini təhsildə inkişaf üçün təhsilverənlərlə yanaşı, ailənin, cəmiyyətin bu işə cəlb edilməsinin mütləq olduğu qənaətidədir: “Övlad yetişdirən valideynlərin müasirləşməsi, hətta övladları ilə birlikdə təhsil almasına diqqət etməliyəm”.

B.Muradova təhsil müəssisələrinə ailələr tərəfindən edilən maddi yardımların qanunlaşdırılmasını təklif edib: “Hər hansı imkanlı ailənin övladının təhsil xərclərinə maliyyə vəsaiti ayırmasında qəbahət yoxdur. Bunun qanunverici əsasını yaratmaq olar. İmkanlı ailələrin təhsil sahəsinə dəstəyinin olması tövbəlidir. Hər bir imkanlı valideyn övladının təhsilinə vəsait ayırmaq istəyər”.

DİM-müəllim əməkdaşlığı öz töhfəsini verir

Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Rəhman Məmmədov Muxtar Respublikada təhsil sahəsində görülən işlər barədə geniş məlumat verib.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, millət vəkili Səttar Möhbəliyev vurğulayıb ki, hər bir ölkənin gələcəyi təhsil sisteminin uğuru ilə ölçülür. Azərbaycan təhsilinin inkişaf göstəriciləri bu sahədə geniş islahatlar aparıldığını əyani sübut edir. Ölkədə təhsilin və müəllimin inkişafına sevinənlərdən və bunun üçün əlin-

dən gələn edənlərdən biri də AHİK-dir: “Bu gün əminliklə demək olar ki, strateji sahə olan təhsil cəmiyyətin bütün sahələrinə nüfuz edib”.

Səttar Möhbəliyev AHİK üzvü olan təhsil işçilərinin hüquq və mənafelərinin qorunması, onların və ailələrinin sağlamlığına qayğı, istirahətlərinin təşkili istiqamətində həyata keçirilən işlərdən danışıb. Bu məsələdə əsas tərəfdaşı olan Təhsil Nazirliyi ilə qarşılıqlı razılaşmalara toxunub. AHİK sədri bundan sonra da Azərbaycan müəllimlərinə diqqət və qayğıni davam etdirəcəklərini, onların asudə vaxtını səmərəli təşkil etməyə çalışacaqlarını deyib.

“Ölkəmizdə gedən sosial-iqtisadi inkişaf bütün sahələr üzrə bacarıqlı mütəxəssislərin hazırlanmasını tələb edir. Ölkə rəhbərliyinin böyük diqqət və qayğısı nəticəsində təhsil və mütəxəssis hazırlığı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir. Bu isə öz növbəsində DİM-in işinin keyfiyyətinə müsbət təsir göstərir” - deyən Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayında rəhbərlik etdiyi qurumun müəllimlərlə əməkdaşlıqlarından, müəllimlərin onların işinə verdiyi töhfədən xüsusi danışıb.

DİM sədri təbrik nitqini Azərbaycan təhsil sisteminin aparıcı təhsil sistemlərindən birinə çevriləcəyini ümid notları ilə yekunlaşdırıb: “İnanıram ki, müasir dövrün çağırışlarına, təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasına və ölkəmizin inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq növbəti illərdə Azərbaycan təhsili keyfiyyət göstəricilərinə, əhatəliliyinə və rəqabətqabiliyyətliliyinə görə aparıcı təhsil sistemlərindən birinə çevriləcək”.

Qurultayda çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının rektoru Urxan Ələkbərov Dünya İqtisadi Forumunun 2018-ci ildə dünya ölkələrinin inklüziv inkişaf barədə hesabatına toxunub. Azərbaycanca hesabatda keçid iqtisadiyyatı ölkələri arasında 3-cü yeri tutub. Bu sənəddə daha önəmli bir məqam inklüziv inkişaf səviyyəsi ilə bağlıdır. Qrupda Azərbaycanın iqtisadi imkanına görə, 26-cı yerdə olmasına baxmayaraq, inklüziv inkişaf göstəricisinə görə 3-cü yeri tutduğunu deyən rektor bunu təhsil sisteminin inkişafının nəticəsi kimi dəyərləndirib və bu məsələdə Azərbaycan müəllimlərinin rolunu xüsusi qiymətləndirib.

McKinsey şirkətinin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Kadir Sinan Köksöy

hesab edir ki, keyfiyyətli təhsil milli hökumətlər üçün önəmlidir. Azərbaycan, təhsil sahəsi də daxil olmaqla, bir çox istiqamətlərdə aparılan islahatlar üzrə dünyada lider ölkələrdən biridir. Təhsildə qoyulan hədəflərə nail olmaq üçün Təhsil Nazirliyinin həyata keçirdiyi islahatlar və vacib istiqamətlər üzrə əldə edilən uğurlara toxunan Köksöy müəllimlərin nüfuzunun artırılmasını Azərbaycanın gələcəyi üçün önəmli məsələlərdən sayıb.

Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kənd tam orta məktəbinin direktoru Zamin Həziyev ölkə təhsilinin əldə etdiyi uğurlarda Cəbrayıl rayonunun payına düşən rəqəmlərə diqqət çəkib.

Daha sonra çıxış edən gənc müəllim Nigar Əliyeva yüksək balla müəllimlik ixtisasını seçməyə qərar verib. O, 670 balla riyaziyyat müəllimi olmağı seçib və artıq bu arzusuna çatıb. Nigar müəllim bu peşəni seçməsində sadəcə riyaziyyata olan həvəsi deyil, riyaziyyat müəlliminə olan sevgisinin də payı olduğunu deyib. Təhsil sahəsində qazanılan

uğurlardan, müəllim nüfuzunun artırılması istiqamətində atılan addımlardan danışıb. Bir müəllim kimi görülən tədbirlərdən həvələndiyini diqqətə çatdırıb.

Qurultay çərçivəsində ölkə Prezidentinin sərəncamlarına əsasən “Əməkdar müəllim” fəxri adı verilmiş və “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuş 127 təhsil işçisinə dövlət təltiflərinin təqdimatına mərasimi keçirilib.

Qurultay öz işini panel müzakirələrlə davam etdirib. Panel iclasları “Ümumi təhsil: bu günə və gələcəyə baxış. Ümumi təhsilin məzmunu”, “Ümumi təhsil: bu günə və gələcəyə baxış. Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi”, “Ümumi təhsil: bu günə və gələcəyə baxış. Müəllim və cəmiyyət”, “Ümumi təhsil: bu günə və gələcəyə baxış. Ümumi təhsilin idarə olunması”, “Peşəyönlü müəllimin təşkili və peşə təhsilinin təbliği”, “Ali təhsil: mövcud vəziyyət, perspektivlər”, “Təhsildə innovasiyalar” mövzularında aparılıb.

Daha sonra qurultayın qətnaməsi qəbul olunub.

Azərbaycan müəllimlərinin 15-ci qurultayının Qətnaməsi

Əlamətdar haldır ki, Azərbaycan müəllimlərinin 15-ci qurultayı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə təsadüf edir. Bu dövr, həm də, Azərbaycanın sosial-iqtisadi qüdrətinin artması, beynəlxalq reytinglərdə mövqelərini əhəmiyyətli şəkildə yaxşılaşdırması, təhsil sahəsində davamlı islahatların intensiv xarakter alması, yeni əsrin çağırışlarına cavab verən insan kapitalının formalaşması istiqamətində əhəmiyyətli addımların atılması ilə xarakterizə olunur.

Təbrik məktubunda təhsil sahəsində əldə edilmiş nailiyyətləri yüksək qiymətləndirdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə dərin minnətdarlığını bildirərək, qurultay qeyd edir ki, bu, dövlət başçısının təhsilə və təhsil işçilərinə göstərdiyi böyük diqqət və qayğının parlaq təzahürü, təhsil sektorunun inkişafının dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri kimi nəzərə alınmasının bariz nümunəsidir.

Qurultay hesab edir ki, Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Ceyhan Bayramovun hesabat məruzəsində təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasında nəzərdə tutulan strateji istiqamətlər həyata keçirilən islahatlar və qazanılan yüksək nailiyyətlər obyektiv mövqedən işıqlandırılmış, təhsil sistemi qarşısında duran vəzifələr dəqiq müəyyənləşdirilmişdir.

Qurultay öten müddətdə təhsilin inkişaf

fi sahəsində mühüm addımların atıldığını, bütün pillə və səviyyələr üzrə təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin yüksəldilməsi, uşaq və gənclərin təhsilə imkanlarının genişləndirilməsi, müasir idarəetmə modellərinin tətbiqi, kadr potensialının sənədləşdirilməsi, kadr potensialının sənədləşdirilməsi, ümumi təhsil müəssisələrinin pedaqoji və rəhbər kadrlarla təminatı, müəllim fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və stimullaşdırılması, dərslik və dərs vəsaitlərinin hazırlanması, infrastrukturun müasirləşdirilməsi, təhsil qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi, şəfəflilik və obyektivliyin təmin edilməsi baxımından sistemli tədbirlərin həyata keçirilməsi və digər sahələrdə əhəmiyyətli nailiyyətlərin qazanıldığını, təhsil siyasətinin vacib göstəriciləri olan əhatəlilik, keyfiyyət, əlçatanlıq, bərabər imkanlar və səmərəlilik sahəsində müsbət dinamikanın əldə olunduğunu xüsusi vurğulayaraq, nazirin hesabat məruzəsini qənaətbəxş hesab edir.

Qurultay Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təbrik məktubunda öz əksini tapan konseptual müddəaları, Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin hesabat məruzəsində, məruzə ətrafında çıxışlarda və plenar sessiyalarda irəli sürülən təklifləri nəzərə alaraq, aşağıdakı istiqamətləri əhatə edən qətnaməni qəbul edir:

uşaqların erkən yaş dövründən inkişaf

etdirilməsinin vacibliyi nəzərə alınaraq, 5 yaşlıların məktəbəhazırlığının təmin olunması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi, əhatəliliyin 2020-ci ildə 90 faizə, sonrakı mərhələdə isə 100 faizə çatdırılması;

istedadlı uşaq və gənclərin aşkara çıxarılması və inkişafı üzrə işin səmərəliliyinin artırılması, fənn olimpiadaları və bilik yarışları sahəsində qazanılan uğurların davamlılığının təmin edilməsi, istedadlı uşaq və gənclərin inkişafı üzrə yeni Proqramın reallaşdırılmasına nail olunması;

bütün təhsil pillələri üzrə sənədləşdirilməsi, ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi yolu ilə əməyin stimullaşdırılması və müəllim nüfuzunun yüksəldilməsi sahəsində son illərdə qazanılmış təcrübənin davam etdirilməsi;

təhsil müəssisələrində tərbibə işinin sistemli təşkili, Azərbaycançılıq ideologiyasının təbliği, Azərbaycan dilinə, ədəbiyyatına, tarixinə, mədəniyyətinə məhəbbət, milli-mənəvi dəyərlərə hörmət hissəsinin aşılanması, Vətənə sədaqət, vətəndaşlıq mövqeyinin formalaşdırılması, vətənpərvərlik tərbiyəsi və bu kimi sistemli tədbirləri özündə ehtiva edən “Milli tərbiyə konsepsiyası”nın hazırlanması; “Peşə təhsili və təliminin inkişafına dair

məsi, təmayülləşmənin daha erkən yaşlardan tətbiqi, xüsusilə riyaziyyat, informatika, tibbiət fənləri, mühəndislik, o cümlədən robototexnika, süni intellekt, nano-texnologiyalar və bu kimi innovativ məzmunun tətbiqi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi;

bütün təhsil pillələri üzrə sağlamliq imkanları məhdud şəxslərin inklüziv təhsilinin təşkili, bununla əlaqədar yeni məzmun və təlim texnologiyalarının hazırlanması və tətbiqi;

İKT əsaslı infrastrukturun və elektron idarəetmə sisteminin yaradılması, rəqəmsal bacarıqların inkişafı, elektron tədris resurslarından istifadənin genişləndirilməsi, bu sahədə pedaqoji və inzibati heyətin potensialının gücləndirilməsi;

ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi yolu ilə əməyin stimullaşdırılması və müəllim nüfuzunun yüksəldilməsi sahəsində son illərdə qazanılmış təcrübənin davam etdirilməsi; təhsil müəssisələrində tərbibə işinin sistemli təşkili, Azərbaycançılıq ideologiyasının təbliği, Azərbaycan dilinə, ədəbiyyatına, tarixinə, mədəniyyətinə məhəbbət, milli-mənəvi dəyərlərə hörmət hissəsinin aşılanması, Vətənə sədaqət, vətəndaşlıq mövqeyinin formalaşdırılması, vətənpərvərlik tərbiyəsi və bu kimi sistemli tədbirləri özündə ehtiva edən “Milli tərbiyə konsepsiyası”nın hazırlanması; “Peşə təhsili və təliminin inkişafına dair

Strateji Yol Xəritəsi”ndə nəzərdə tutulan hədəflərə nail olunması istiqamətində əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq biznes subyektləri və işəgötürənlərlə səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması və birgə proqramların həyata keçirilməsi, qeyri-formal və informal yolla əldə edilmiş sənədlərin qiymətləndirilməsi və tanınması mexanizminin hazırlanması və tətbiqi;

ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üçün Dövlət Proqramına uyğun olaraq məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları və xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması, ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin akademik potensialının gücləndirilməsi məqsədi ilə xaricdə doktorantura səviyyəsində təhsilin təşkili;

keyfiyyətin təminatı sistemi kimi akkreditasiya mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən beynəlxalq akkreditasiyadan keçmiş ali təhsil proqramlarının sayının artırılması, ali təhsil sahəsində tədqiqatlar, innovasiyalar və inkişaf tədbirlərinin, habelə tələbə-sahibkarlıq təşəbbüsünün dəstəklənməsi.

Qurultay böyük inam və nikbinliklə bəyan edir ki, müstəqil Azərbaycanın müəllimləri və bütövlükdə təhsil işçiləri əsas ümum-millət lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan milli təhsil quruculuğu prosesini Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam və inkişaf etdirəcək, müasir dövrün çağırışlarına, təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasına və ölkəmizin inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq növbəti illərdə Azərbaycan təhsili keyfiyyət göstəricilərinə, əhatəliliyinə və rəqabətqabiliyyətliliyinə görə aparıcı təhsil sistemlərindən birinə çevriləcəkdir.

Müəllimlərin XV qurultayının əsas məqamları, qarşıdakı vacib hədəflər

Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayı başa çatdı. Son 5 ildə təhsil sistemində qazanılan uğurlar, əldə edilən nəticələr, qarşıda dayanan vəzifələr qurultayın əsas mövzusu oldu.

Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayının əsas məqamlarını və hədəflərini təqdim edirik:

1. Cari il üçün Qlobal Rəqabətlik Hesabatında Azərbaycan 140 ölkə arasında 69-cu yerdə qərarlaşıb, ölkəmizin mövqeyi 12 indikatorendə doqquzu üzrə yaxşılaşıb. O cümlədən təhsil indikatorları üzrə ciddi irəliləyişə nail olunub, Azərbaycanın göstəriciləri dünyanı bir sıra inkişaf etmiş ölkələrinin göstəricilərindən də yüksək olub. Belə ki, təhsilin kəmiyyət və keyfiyyət parametrlərinə əsaslanan "Bacarıqlar" indeksi üzrə ölkəmiz ümumilikdə 54-cü yerdə, bu kateqoriyanın tərkib hissəsi olan rəqəmsal bacarıqlar üzrə 15-ci, tədrisdə tənqidi düşüncə üzrə 27-ci, bacarıqlı işçilər tapmaq asanlıqı üzrə 31-ci, məzunların bacarıqları üzrə 32-ci, ibtidai təhsildə müəllim-şagird nisbəti üzrə 48-ci yerdə yüksəlib.
2. Təhsil Nazirliyi tərəfindən təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində son beş ildə ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulunun keyfiyyət göstəricilərində davamlı artım dinamikası müşahidə edilir. Belə ki, qəbul imtahanlarında 300 baldan çox toplayanların sayı 26,5 faiz, 400 baldan çox toplayanların sayı 35,1 faiz, 500 baldan çox toplayanların sayı 51,5 faiz, 600 baldan çox toplayanların sayı isə 81,3 faiz artıb. Cari ildə 3127 abituriyent 600 baldan yuxarı nəticə göstərib ki, bu da 2013-cü ilə nisbətən 2 dəfə artım deməkdir. Ölkədə ali təhsil alma imkanları genişləndirilib, son 5 il ərzində qəbul olunan tələbələr sayında 20,8 faiz artım olub, bu göstərici cari ildə 41 min nəfər təşkil edib.
3. İstedadlı uşaqlarla sistemli işin təşkili nəticəsində ölkədə olimpiada hərəkatı genişləndirilib, bu məqsədlə olimpiadaya hazırlıq mərkəzləri yaradılıb. Cari ildə Respublika fənn olimpiadalarında 33 mindən çox şagird iştirak edib ki, bu da 2013-cü ilə nisbətən 5 dəfə çoxdur. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində 2013-2018-ci illərdə mükəttəblərimiz beynəlxalq fənn olimpiadalarında 3 qızıl, 28 gümüş və 100 bürünc medal olmaqla, ümumilikdə 131 medal qazanıblar.
4. Ümumi təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək, şagirdlərə seçdikləri ixtisas istiqamətləri üzrə daha yüksək kompetensiyalara yiyələnmək imkanını yaratmaq məqsədi ilə 2015-ci ildən tam orta təhsil səviyyəsində təmayülləşmənin təbiiqinə başlanılıb. Cari tədris ilində 2140 sinifdə 47930 şagird təmayüllər üzrə təhsilə cəlb edilib ki, bu da X-XI siniflərdə təhsil alanların 28 faizini təşkil edib.
5. Cari ildə işə qəbul üzrə müsabiqədə iştirak etmək üçün 51 min müəllim elektron ərizə ilə müraciət edib ki, bu da 2013-cü ilə müqayisədə 3 dəfə çoxdur. Son 5 ildə 18 136 müəllim işə qəbul olunub, onlardan kənd məktəblərində fəaliyyətə başlamış 11 600 nəfərinə (64 faiz) həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq edilib.
6. Müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirilməsi və əməkhaqqının əhəmiyyətli artımı, şəffaf və obyektiv müsabiqə yolu ilə işə qəbulu, bu istiqamətdə həyata keçirilən digər tədbirlər nəticəsində müəllim peşəsinə maraq əhəmiyyətli şəkildə artıb. Belə ki, 2018-ci ildə 500 və daha artıq bal toplayan məzunlar arasında müəllimlik ixtisasını seçənlərin sayı 2090 nəfər olub. Bu, 2013-cü ilə nisbətən 2,3 dəfə, ötən ilə nisbətən isə 53,6 faiz artım deməkdir.
7. Yüksək idarəçilik qabiliyyətinə malik şəxslərin seçilib yerləşdirilməsi məqsədi ilə Təhsil Nazirliyi tərəfindən yeni mərkəzləşdirilmiş müsabiqə mexanizmi tətbiq edilib, son 5 ildə 700 nəfər direktor vəzifəsinə işə qəbul olunub.
8. Son 5 ildə 500-dən çox, 2003-2018-ci illər ərzində isə ölkədə 3200-dən çox məktəb binası tikilib və ya əsaslı təmir edilib, nəticədə 1 milyondan çox şagirdin təlim şəraiti əhəmiyyətli şəkildə yaxşılaşdırılıb. Ölkə Prezidentinin təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq ucqar kəndlərdə az şagird kontingenti olan qəzalı məktəblərin modul tipli məktəblərlə əvəzlənməsinə başlanılıb. 2017-ci ildə 40 rayonda 6 min şagird yerlik 106 modul tipli məktəb quraşdırılıb.
9. 2013-2018-ci illərdə Təhsil Nazirliyinin idman və şahmat məktəblərinin yetişmələri beynəlxalq yarışlarda 537 qızıl, 468 gümüş, 681 bürünc medal qazanıblar.
10. Ölkənin iqtisadi inkişaf strategiyasında peşə təhsilinin prioritet rolu nəzərə alınaraq, 2016-cı ildə ölkə Prezidentinin Fərmanı ilə Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi yaradılıb, "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafı üzrə Strateji Yol Xəritəsi" təsdiq edilib və icrasına başlanılıb. 2016-2017-ci illərdə Bakı, Gəncə şəhərlərində və Qəbələ rayonunda rəşional peşə təhsili müəssisələri şəbəkəsinin rəşionalaşdırılması nəticəsində 34 peşə təhsili müəssisəsinin bazasında müxtəlif istiqamətlər üzrə ixtisaslaşmış 14 Peşə Təhsil Mərkəzi yaradılıb. Koreya İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Fondu ilə imzalanmış kredit sazışına əsasən sonayə və innovasiyalar üzrə ixtisaslaşmış peşə təhsil mərkəzinin tikintisinə başlanılıb. Mingəçevir şəhərində regionun xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq ixtisaslaşmış "ASAN Peşə" təhsil mərkəzi yaradılıb. Peşə təhsili və təlimi mərkəzlərinin müasirləşdirilməsi üzrə Avropa İttifaqının 4 qrant layihəsinin icrasına başlanılıb. Layihə çərçivəsində Gəncə, Qəbələ, Qax, İsmayılı və Bərdə rayonlarında peşə təhsili müəssisələrində infrastrukturun müasirləşdirilməsi, yeni kurikulumların hazırlanması və mühəndis-pedaqoji heyət üçün təlimlərin keçirilməsi tədbirləri həyata keçirilməkdədir.
11. 2016-cı ildən başlayaraq peşə təhsili müəssisələrinə qəbulda şəffaflığın və vətəndaşların rahatlığının təmin edilməsi üçün "ASAN Peşə" layihəsinə başlanılıb, hazırda layihə ölkəni tam əhatə edir. Qəbulun keyfiyyət göstəriciləri üzrə əhəmiyyətli dəyişikliklər olub, qəbul edilənlərin 20%-nin orta attestat balı "4"-dən yuxarıdır. Ümumilikdə, sənəd qəbulunda iştirak edənlər arasında attestat qiymətləri "4" və "5" olanların sayı son 2 ildə 3 dəfədən çox artıb. İşgötürənlərlə sıx əməkdaşlıq nəticəsində həyata keçirilən pilot layihələr çərçivəsində turizm-xidmət sektoru üzrə məzunların 62,3, informasiya texnologiyaları sektoru üzrə 73, xidmət sahəsi üzrə 68,4 faizi işlə təmin edilib.
12. 2017-2018-ci illərdə 60 peşə təhsili müəssisəsində çalışan 2 minədən çox müəllim və istehsalat təlimi ustasının bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılıb, onların həftəlik dərslər yükü norması 1,5 dəfə, aylıq vəzifə maaşı orta hesabla 2 dəfə artırılıb.
13. Ali təhsil sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsi nəticəsində ölkəmizdə təhsil alan əcnəbi tələbələr sayında müsbət dinamika müşahidə edilməkdədir. 2017-2018-ci tədris ilində Azərbaycanda ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə təhsil alan əcnəbilərin sayı 76 ölkədən olmaqla 5871 nəfər təşkil edib, bu, əvvəlki illə müqayisədə 17 faiz artım deməkdir.
14. 2015-ci ildə dünyanın tanınmış elmi-analitik informasiya təminatçısı olan "Clarivate Analytics" şirkəti və Təhsil Nazirliyi arasında bağlanmış sazişə əsasən, ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin "Web of Science®" elmi məlumat platformasına çıxışının təmin edilməsi ilə başlanan uğurlu əməkdaşlıq öz müsbət nəticələrini verməkdədir. Qlobal elmi bazadan istifadə aktivliyinin dinamikasında 2017-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə 75 faiz, impakt faktorlu jurnallarda çap olunmuş məqalələrin sayında isə son 4 ildə 68% artım qeydə alınıb. Nəşr aktivliyinin son 3 ildə artım dinamikasına görə Azərbaycan regionda birinci yerdə çıxıb. 2017-ci ildə nəşrlərin sayı 1160 olmaqla son 25 ilin ən yüksək göstəricisi qeydə alınıb, onların təxminən 43%-i ali təhsil müəssisələrinin payına düşüb.
15. Təhsil Nazirliyi sistemində olan universitetlərin professor-müəllim heyəti tərəfindən ixtiraların patentləşdirilməsinə dair son 5 ildə 216 sifariş verilib. İxtiralarla alınan patentlərin sayı isə 164 olub, onlardan 98-i Azərbaycanda, 66-sı isə ölkə hüdudlarından kənarında alınıb. Təhsil Nazirliyi, AMEA, ölkəmizin 9 və Avropa Birliyinin 5 ali təhsil müəssisəsi tərəfindən "Azərbaycanda doktorantura təhsilinin təkmilləşdirilməsi və vahid Avropa təhsil məkanının tələblərinə uyğun strukturlaşdırılması" (Nizami layihəsi) həyata keçirilir.
16. Məzmun islahatları çərçivəsində dərslər hazırlığında yeni rəqləmlər və prosedurların tətbiqinə başlanılıb. Hazırlanmış dərslər Dərsləkləri Qiymətləndirmə Şurası, Dövlət İmtahan Mərkəzi, AMEA-nın müvafiq institutları, ali təhsil müəssisələri tərəfindən qiymətləndirilir, eyni zamanda bu məqsədlə yaradılmış portalda yerləşdirilərək ictimai müzakirəyə çıxarılır, təkliflər təhlil edilərək nəşriyyatlara və müəllimlərə yönəldilir. Qeyd olunan prosedurlar gözlənilməklə cari tədris ilinə I-XI siniflər üçün 332 adda 6,7 milyon nüsxədən artıq dərslər və müəllimlər üçün metodik vəsait çap edilib məktəblərə paylanılıb. Təhsil İnstitutu nəzdində Tədris Resursları Mərkəzi yaradılıb və dərslər hazırlığı üzrə mütəxəssislər cəlb edilib, ümumtəhsil məktəbləri üçün ehtiyat dərsləklərin hazırlanmasına başlanılıb.
17. Təhsilin məzmununun formalaşmasında akademik biliklərlə yanaşı, praktik bacarıqların, səriştənin vacibliyi önə çəkilmişdir. Təhsilin məzmunu texnoloji yenilikləri nəzərə almaqla inkişaf etdirilməli, ümumi təhsil pilləsində şəxsiyyətin hərtərəfli formalaşdırılması prioritet olduğu halda, peşə və ali təhsildə əmək bazarının cari və gələcək tələbləri əsas götürülməli, əmək bazarında iş təklif edən bütün subyektlər, dövlət və özəl olmasından asılı olmayaraq, maraqlı tərəfə çevrilməlidir. Məhz bu yanaşmadan çıxış edərək "Səriştəyə əsaslanan şəxsiyyətyönlü təhsil məzmununun yaradılması" istiqamətində uşaqların erkən yaş dövərində inkişafının səmərəli təhsil modelinə əsaslanan məktəbəqədər təhsilin standart və kurikulumları, cəmiyyətin tələblərinə uyğun səriştə əsaslı ümumi təhsil, peşə və orta ixtisas təhsili standartları və kurikulumları, ali təhsil müəssisələrinin təhsil-tədqiqat-innovasiya mərkəzlərinə çevril-

məsinə dəstək verən və rəqəbatqabiliyyətli mütəxəssis hazırlığını təmin edən ali təhsil standartları hazırlanıb, onların təsdiqi və tətbiqi ilə bağlı işlər davam etməkdədir.

18. Təhsil daim dəyişən və yeniliklər tələb edən bir sahədir. Bu baxımdan növbəti qurultaydakı ümumi təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatlarının meyarlarına və əmək bazarının gələcək tələblərinə uyğunlaşdırılması, o cümlədən innovasiyaların tətbiqi qarşıda dərəcəli vəzifələrdədir. Yaxın perspektivdə əmək bazarında yeni bacarıqlara, yeni ixtisaslara ehtiyac yaranacaq. Bununla əlaqədar təmayülləşmənin daha erkən yaşlardan tətbiqi, xüsusilə riyaziyyat, informatika, təbiət fənləri, mühəndislik, o cümlədən robototexnika, süni intellekt, nano-texnologiyalar və bu kimi bir sıra innovativ məzmunun ümumi təhsildə tətbiqi prioritet hesab olunmalıdır.
19. Yeni məzmunun tətbiqi yeni yanaşmaları mənimsəyən və tətbiq etməyi bacaran pedaqoji kadrlar tələb edir. Hər bir təhsil sisteminin potensialı həmin sistemdə çalışan müəllimlərin bacarıq səviyyəsindən yüksək ola bilməz. Bu fikir son illərdə Təhsil Nazirliyi tərəfindən dəfələrlə vurğulanıb. Məhz bu səbəbdən müəllim hazırlığı üzrə yeni məzmunun tətbiqi, təcrübə komponentinin əhəmiyyətli şəkildə artırılması, təhsil sistemi üçün vacib olan kurikulum, qiymətləndirmə, məktəb psixologiyası, təhsili idarəetmə sahəsində magistratura proqramlarının hazırlanması və tətbiqi bu istiqamətdə əsas hədəflər kimi müəyyən edilib.
20. Peşə təhsili sahəsində son illərdə əldə edilən nailiyyətlərin davamı olaraq ixtisasların yeni məzmununun hazırlanması, əmək bazarının tələblərinə nəzərə alınması baxımından biznes subyektləri və işgötürənlərlə səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması və birgə proqramların həyata keçirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda qeyri-formal və informal yolla əldə edilmiş səriştələrin qiymətləndirilməsi və tanınması mexanizminin hazırlanması və tətbiqi də bu sahədə əsas hədəflərdən biri kimi müəyyən edilmişdir.
21. Ali təhsil sahəsində fəaliyyətin ən mühüm istiqamətləri əhatəliyin və keyfiyyətin artırılmasıdır. Ölkə başçısı tərəfindən təsdiq edilən "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbatliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın birinci istiqaməti çərçivəsində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları və xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması nəzərdə tutulur. İkinci istiqamət isə ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin akademik potensialının gücləndirilməsi məqsədi ilə milli kadrların hazırlanması üçün xaricdə doktorantura səviyyəsində təhsilin maliyyələşdirilməsini əhatə edir. Proqramın növbəti illərdə uğurlu icrası ali təhsilin keyfiyyətinin artırılmasına və kadr potensialının gücləndirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verəcək. Akkreditasiya mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən beynəlxalq akkreditasiyadan keçmiş ali təhsil proqramlarının sayının artırılması, ali təhsil sahəsində tədqiqatlar, innovasiyalar və inkişaf tədbirlərinin, habelə tələbə-sahibkarlıq təşəbbüslərinin dəstəklənməsi də başlıca hədəflərdədir.

Tvinninq layihəsi çərçivəsində növbəti ekspert missiyası Bakıda

Ekspertlər ali təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar tövsiyələr veriblər

Avropa Komissiyasının "Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək" adlı Tvinninq layihəsi çərçivəsində növbəti ekspert missiyası ölkəmizə səfər edib.

Tvinninq layihəsinin "Seçilmiş milli təhsil proqramlarının kompetensiyalara əsaslanan yanaşmanı özündə əks etdirməsi məqsədi ilə yenidən hazırlanması" adlı birinci komponenti çərçivəsində ekspertlər qrupu Azərbaycana gəlib. Ekspert qrupuna Fransanın Strasburq Universitetinin kimya fakültəsinin dekani Jan-Mark Planeks və litvalı ekspert, Avropada Xarici Sərhədlərin Müdafiəsi və Sahil Mühafizəsi

üzrə Agentliyin Keyfiyyətin Təminatı üzrə Komitəsinin keyfiyyət məsələləri üzrə mütəxəssisi İnaqa Yuknite-Petrekienə daxildir.

Səfərin məqsədi layihə çərçivəsində prioritet ixtisaslar üzrə (kimya mühəndisliyi, kimya müəllimliyi, fizika, fizika müəllimliyi) ali təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar tövsiyələrin verilməsindən ibarətdir.

Səfər çərçivəsində layihənin ekspertləri tərəfindən prioritet ixtisaslar üzrə təhsil proqramları nəzərdən keçirilib, orada əks olunan kompetensiyaların yeni təsdiq edilmiş Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi

diskriptorları ilə uyğunluğu yoxlanılıb. Həmçinin Fransa və Litvada müvafiq ixtisaslar üzrə təhsil proqramlarının kompetensiyaları ilə fərqlər müəyyən edilərək, proqramlarla görüşlər keçirilib.

Ekspertlər qeyd olunan ixtisaslar üzrə bakalavriat və magistratura səviyyələrinin təhsil proqramlarının birlişdirilməsinə təklif ediblər. Təklif Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları ilə müzakirə olunaraq qəbul edilib. Bu yanaşmanın digər ixtisasların təhsil proqramlarına tətbiq edilməsi də planlaşdırılıb.

Missiyanın sonunda ekspertlər

qeyd olunan proqramların kompetensiyası əsaslı və tələbəyönlü yanaşmanı özündə əks etdirməsi ilə bağlı tövsiyələrini verib, Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları ilə təhsil proqramlarının yeni strukturunu hazırlayıblar.

"Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək" layihəsinin əsas məqsədi ali təhsil sistemini səriştəyə əsaslanan təhsil yanaşmasına uyğunlaşdırmaqla daha da inkişaf etdirməkdən, eləcə də tələbəyönlü təhsil sistemində və təlim nə-

ticələrinə əsaslanan yanaşmaya keçidi dəstəkləməkdən ibarətdir. İki il ərzində həyata keçiriləcək layihənin icrasına cari ilin aprel ayında başlanılıb. Layihənin icrasına Fransa, Latviya və Litvanın müvafiq qurumları və ekspertləri cəlb olunub.

Tələbə-könüllülərdən müəllimlərin XV qurultayına dəstək

Təhsil Nazirliyinin “Bir” Tələbə-Könüllü proqramının 70-ə yaxın könüllüsü Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayının işinə dəstək verib.

Tələbə-könüllülər qonaqların qarşılama, məlumatlandırılması, yerləşdirilməsi, qeydiyyatın aparılması, təltifetmə mərasimi, həmçinin panel müzakirələri zamanı olan işlərin təşkilinə yardım ediblər.

Qurultayda ümumi təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrindən 1400-ə yaxın, ali təhsil müəssisələrindən 200-dən artıq nümayəndə iştirak edib.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov tədbirin təşkilindəki uğurlu fəaliyyətlərinə görə tələbə-könüllülərə təşəkkür edərək, onların əməyini yüksək qiymətləndirdiyini vurğulayıb.

Təhsil nazirinin müavini Rumıniyada səfərdə olub

Firudin Qurbanov səfər çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib

Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov Rumıniyanın paytaxtı Buxarest şəhərində səfərdə olub.

Noyabrın 23-də nazir müavini Azərbaycan Hökuməti ilə Rumıniya Hökuməti arasında ticarət-iqtisadi əlaqələr və elmi-texniki əməkdaşlıq üzrə Müstəqil Komissiyanın 5-ci iclasında iştirak edib.

Səfər çərçivəsində təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov Rumıniyanın yeni təyin olunmuş milli təhsil naziri Yekaterina Andronescu və nazir müavini Gigel Paraskiv ilə görüşüb. Görüş zamanı Firudin Qurbanov 24-25 may 2017-ci il tarixində ADA Universitetində keçirilən Azərbaycan-Rumıniya Universitetlərarası forumunda iştirak etmək üçün rumıniyalı həmkarının ölkəməzə səfərini, o cümlədən Rumıniyada Azərbaycan Araşdırmalar Mərkəzinin, Azərbaycanda Rumıniyaşınlaşq

Mərkəzinin fəaliyyət göstərdiyini məmnunluq hissi ilə qeyd edib. Görüşdə nazir müavini həmçinin “2019–2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı” haqqında məlumat verərək ali təhsil müəssisələri arasında ikili diplom proqramlarının həyata keçirilməsinin təşviq edildiyini vurğulayıb.

Görüşdə iki ölkə arasında ali və peşə təhsili sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri də müzakirə edilib.

Daha sonra nazir müavini Buxarest Politeknik Universitetinin Qabaqcıl Tədqiqatlar Mərkəzinə ziyarət edib.

Firudin Qurbanov səfər çərçivəsində Buxarest Politeknik Universiteti ilə tanış olub və bu ali məktəbin rektoru Mihnea Costoiu ilə görüşüb.

Görüşdə iki ölkənin ali təhsil müəssisələri arasında əlaqələrin qurulması və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb. Həmçinin ikili diplom proqramları, birgə layihələrin və təşəbbüslərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı Avropanın müvafiq strukturlarına müraciət etmək imkanlarının nəzərdən keçirilməsi, qarşılıqlı təqəüdlərin təbii, doktorantura səviyyəsində elmi təcrübələrin keçirilməsinin təşkili, tələbə və müəllimlərin akademik mübadiləsi və əməkdaşlığı ilə bağlı məsələlər üzrə söhbət aparılıb.

Buxarest Politeknik Universitetinin rektoru Mihnea Costoiu öz növbəsində ölkəmizin ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu bildirdi.

Qeyd edək ki, Buxarest Politeknik Universiteti Rumıniyanın ən qədim, böyük və nüfuzlu universitetlərindən biridir. Bu universitet 200 ilini qeyd edir. Hazırda təhsil müəssisəsində modeləşdirmə prosesi davam edir.

“Seçilən xətt doğrudur”

Qurultay iştirakçılarının təəssüratları

Jalə MƏMMƏDLİ

Qurultaya ümumi təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrindən 1400-ə yaxın, ali təhsil müəssisələrindən isə 200-dən artıq nümayəndə qatılıb.

Millət vəkili, tanınmış müəllimlərin, eləcə də gənc müəllimlərin qurultayla bağlı fikirlərini təqdim edirik:

Baxtیار Əliyev (millət vəkili): - Azərbaycan Müəllimlərinin XV qurultayı yüksək səviyyədə keçdi. Qeyd etdiyimiz nailiyyətlər böyükdür. Təhsil naziri Ceyhun Bayramov məruzəsində Azərbaycan təhsilinin əldə etdiyi uğurlardan geniş danışdı, bu, sevindiricidir. Birincisi, məktəbəqədər hazırlıqla bağlı qısa müddətdə 75 faiz uşağın təhsilə cəlb edilməsi...

Bu, gələcəkdə uşaqların təhsilinə böyük dəstək, inqilabi addımdır.

İkincisi, qısa müddət ərzində orta məktəbi bitirən şagirdlərin müəssisələrdə göstəricisinin 80 faiz artması təhsildə aparılan uğurlu islahatların nəticəsidir. Bununla da dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu insan kapitalının formalaşdırılması dövlət siyasətinin həyata keçirilməsinə bariz nümunədir.

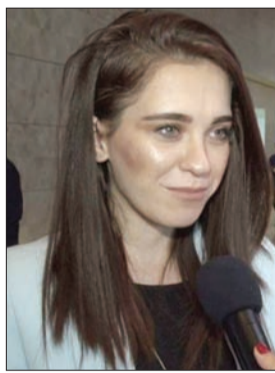
Qüdrət Həsənzadə (millət vəkili): - Əlbəttə, bu istiqamətdə çox böyük işlər görülür, müəllimlərin əməkhaqqı artırılır. Düşünürəm ki, islahatlar dərinləşdirilməlidir. Görülən işlər, hesab edirəm, öz nəticəsini göstərəcək. Yeni təhsil nazirinin fəaliyyətini işlək qiymətləndirir, hökumətin siyasətini də dəstəkləyirəm. Amma hökuməti islahatları dərinləşdirməyə çağırıram, düşünürəm ki, buna mütləq gedilməlidir. Çünki təhsili inkişaf etdirmədən cəmiyyətimizdəki problemləri həll edə bilməyəcəyik.

Zahid Oruc (millət vəkili): - 28 noyabr təqvimin ən uğurlu günləri kimi müəllimlərin həyatında böyük rol oynayacaq. Ötən illər ərzində təhsil sahəsində keçilən yola sərf-nəzər edilməsi təhsil naziri hörmətli Ceyhun Bayramovun nitqində son dərəcə əhatəli təhlil olundu. Açıq desəm, bir qurultay iştirakçısı kimi zövq aldım. Çünki obyektiv nitqlər idi, realist idi, özünün əhatəlilik dərəcəsi baxımından, həm də müqayisəli təhlillər nöqtəyi-nəzərindən yerinə düşürdü və gələcəyimizin qurulmasında, təhsilin üzərinə düşən vəzifələr bir millət formalaşdırmaqda, bir millət yaratmaq səhnəsində təhsilin strateji önemi bu salonda özünü tapmış oldu. Seçilən xətt doğrudur, elə hesab edirəm ki, bugünkü gündən irəli gələn və buradakı qəbul olunmuş qərarların gələcək dövrdə yerinə yetirilməsi elə səhifələr açacaq ki, biz dönə-dönə bugünkü günə qayıtmış olacağıq.

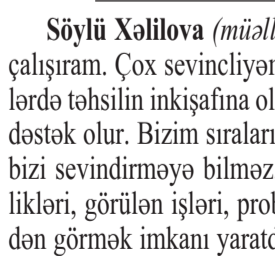
Fazil Mustafa (millət vəkili): - Əvvəla, bu hadisəni yüksək qiymətləndirirəm. Çünki müəllimlərin XV qurultayı və Azərbaycanın müəllim kontingentinin bu zala toplaşması təhsil problemini bilavasitə onun aparıcı qüvvəsi ilə birlikdə müzakirə etmək olduqca vacib həyatı əhəmiyyət daşıyır. Çünki təhsil sahəsində bütün subyektlərin təhsil həyatında marağı var və hamı bunun bilavasitə iştirakçısıdır, hamı əlini daşın altına qoymağa məhkumdur. Ona görə də bu gün bu qurultayda təhsil nazirinin çıxışını həm tənqidi, həm də görülən işlərin hesabata baxımından çox yüksək qiymətləndirirəm. Cənab nazirin bu sahədə, xüsusən də son illərdə görülən işlərin müəyyən statistikasını diqqət mərkəzinə gətirməsi bizə bir şeyi aydınladı ki, həqiqətən də son illərdə Azərbaycan təhsili yenilənən və təbii təməyə hazır olan qüvvələrin liderliyində bu işi görəcək. Bir-birindən çox dəyərli çıxışlar oldu, problemlər haqqında düşünməyə əsas verən, çox səviyyəli bir qurultay oldu. Burada 2-3 faiz müəllim iştirak edir, gələcəkdə hesab edirəm ki, online şəkildə bu qurultaya qoşulub, sual vermək imkanının yaradılması təhsilimiz üçün faydalı olar.

Nəzrin Məmmədova (müəllim): - Müəllimlərin iş qəbulu imtahanında yüksək bal toplayaraq bu şərəfli adı yiyələnmişəm. Bugünkü qurultay mənim sevdiyim peşəmin daha da məsuliyyətli olduğunu mənə göstərmiş oldu. Burada 50 ildən çox pedaqoji fəaliyyəti olan müəllimlərlə bir zaldə əyləşmək mənə çox şad etdi. Gənc müəllim olaraq dövlətimiz, millətimiz qarşısında olan vəzifəmizin öhdəsindən uğurla gələcəyimizə əminlik və buna görə hər zaman çalışmağa hazırıq.

Zərqəlam Hacıyeva (müəllim): - 52 il ibtidai sinif müəllimi işləmişəm. Yüzlərlə şagirdim olub. İbtidai təhsil təhsilin bünövrəsidir, ona görə bu peşəni seçənlər daha məsuliyyətli olmalıdır. 8 ildir təqəüdə çıxmışam. Mənim bu yorğun vaxtında dövlətimiz mənə Əməkdar müəllim fəxri adı ilə mükafatlandırdı. Qurultayı böyük zövqlə izlədim. Bizim yerimizi artıq gənclər tutur və onlar bu qurultaydan yaxşı nəticələr çıxaracaqlar”.

Söylü Xəlilova (müəllim): - 35 ildir Qazax rayonunda müəllim kimi çalışıram. Çox sevincliyəm. Burada həmkarlarla birlikdəyəm. Son dövrlərdə təhsilin inkişafına olan diqqət müəllim nüfuzunun yüksəlməsinə də dəstək olur. Bizim sıralarımıza gənc müəllimlər daxil olur. Bütün bunlar bizi sevindirməyə bilməz. Qurultay bizim üçün təhsilimizdə olan yenilikləri, görülən işləri, problemləri, onların həlli yollarını bir daha dərinləndirmək imkanı yaratdı.

Nicat Cəfərov (gənc müəllim): Neftçala rayonunda çalışıram. Gənc müəllim olaraq XV qurultayda iştirak edirəm. Təcrübəli müəllimlərlə birlikdə qurultaya qatılmışıq, mənim üçün olduqca bir qururverici gündür. Gənc müəllim olaraq mən də Azərbaycan təhsili üçün əlimdən gələni edirəm. Ümid edirəm ki, qurultayda müzakirə olunan mövzular təhsilimizin inkişafına öz töhfəsini verəcək.

İxtisaslı mütəxəssislər Koreyada təlim keçəcəklər

Noyabrın 23-də Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin bazasında Koreya təhsil standartları əsasında yaradılan Peşə Təhsil Mərkəzində tədris prosesinə cəlb olunan ixtisaslı mütəxəssislərlə görüş keçirilib.

Görüşdə iştirak edən təhsil nazirinin müavini İdris İsayev son illər peşə təhsilinin inkişafı istiqamətində görülən işlər, həyata keçirilən layihələr və onların uğurlu nəticələri barədə iştirakçılara məlumat verib. Nazir müavini bildirdi ki, Azərbaycan və Koreya hökumətləri arasındakı razılaşmaya uyğun olaraq, Koreya İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Fondunun maliyyə dəstəyi ilə yeni Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılması layihəsi peşə təhsilinin inkişafında mühüm rol oynayacaq. Qeyd olunub ki, hazırda tikintisi davam etdirilən mərkəzin 2019-2020-ci tədris ilində fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur. Ən müasir maddi-texniki baza ilə təchiz olunacaq mərkəzdə layihə-

yə uyğun olaraq, 8 istiqamət (İKT, avtomobil, mexanika, sənayedə quraşdırma işləri, elektronika, elektrik mühəndisliyi, avtomatlaşdırma və inşaat) üzrə kadrlar hazırlanacaq.

Nazir müavini layihə çərçivəsində müsahibə yolu ilə seçilmiş 24 mütəxəssisin üç ay ərzində Koreyada təlim keçəcəyini bildirərək onların gələcəkdə ölkəmizdə əmək bazarının tələblərinə cavab verən ixtisaslı kadrların hazırlanması işinə töhfə verəcəklərinə əminliyini ifadə edib.

Daha sonra Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin direktoru vəzifəsini icra edən Rəşad Xanlarov Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılması layihəsi barədə təqdimatla çıxış edib.

Qeyd edək ki, Koreyada təlim keçəcək mütəxəssislər peşə təhsili sahəsində Koreya təcrübəsini, eləcə də mərkəzdə tədris olunacaq 8 istiqamət üzrə beynəlxalq standartlara uyğun təbii olacaq yeni təhsil proqramını öyrənəcəklər.

“Valideynin məktəbdə bir günü” adlı layihə çərçivəsində görüşlər

Ümumi təhsil müəssisələrində “Valideynin məktəbdə bir günü” adlı layihə çərçivəsində görüşlər keçirilib.

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin (BŞTİ) tabeliyindəki 7 nömrəli tam orta məktəbdə təşkil olunan növbəti görüşdə BŞTİ-nin müdir müavini Rəşad Tağıyev, İdarənin müvafiq struktur bölmə rəhbərləri, Təlim Dəstək Mərkəzinin metodistləri, məktəbin pedaqoji kollektivi və valideynlər iştirak ediblər.

Görüşdə çıxış edən BŞTİ-nin müdir müavini Rəşad Tağıyev layihənin əhəmiyyəti barədə danışdı. R.Tağıyev bildirdi ki, layihə valideynlərin məktəb mühiti ilə daha yaxından tanış olmasını təmin edir. Həmçinin müəllim-valideyn münasibətlərinin inkişafı baxımından əlverişli psixoloji mühitin yaradılmasında mühüm rol oynayır.

Müəllim-valideyn əməkdaşlığının şagirdlərin təlim-tərbiyəsindəki rolundan bəhs edən müdir müavini valideynləri təhsil prosesinə cəlb etmək və onların məktəblə əlaqəsini daha da genişləndirmək üçün görülən intensiv işlərdən danışdı.

Daha sonra valideynlər məktəb

mühiti ilə tanış olub, onlara məktəbin fəaliyyəti, tədris prosesi barədə ətraflı məlumat verilib. Valideynlərin məktəb mühitində göstərə biləcəkləri töhfələrlə bağlı rəyləri, təklifləri dinlənilib və tədris prosesinin təşkilinin daha da təkmilləşdirilməsi ətrafında səmərəli fikir mübadiləsi aparılıb.

Bundan əlavə, Təlim Dəstək Mərkəzinin metodistləri tərəfindən valideynlər üçün sessiyalar təşkil olunub. Valideynləri təşəbbüskar və daha fəal olmağa səsləyən metodistlər müəllim-şagird-valideyn birliyinin əhəmiyyəti haqqında fikirlərini bildirdilər.

Eyni zamanda valideynlərin iştirakı ilə tədris prosesini izləmək üçün dərs müşahidələri keçirilib.

Görüşdə şagirdlərin hazırladıkları ədəbi-bədii kompozisiyalar da nümayiş olundu.

Qeyd edək ki, “Valideynin məktəbdə bir günü” adlı layihənin təşkil olunmasının əsas məqsədi müəllim-valideyn əməkdaşlığı vəsaitilə şagirdlərin təlim-tərbiyəsində səmərəliliyi artırmaq, valideynlərlə məktəb arasında ünsiyyət platformasını genişləndirməkdir.

Uğura gedən yol düzgün hədəfdən keçir

Hikmətamiz və tərbiyəvi mətnlərin şagirdlərin dünyagörüşünün formalaşmasında rolu

Vüsalə Əli qızı,

Göygöl şəhər Texniki, təbiət fənləri təmayüllü liseyin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi

Artıq on ildən çoxdur ki, ölkəmizin ümumtəhsil məktəblərində kurikulum tətbiq olunur. Dərslər bu sistemin tələblərinə uyğun şəkildə, yəni verilmiş standartlar əsasında qurulur. Bununla əlaqədar dərslərə köklü dəyişikliklər edilib. Azərbaycan dilinin tədrisində isə bu hal özünü xüsusilə göstərməkdədir. Belə ki, ənənəvi dərslər sisteminə aid dərslərlər geniş şəkildə verilmiş dil qaydalarından və ona aid çalışma həllindən ibarət olduğu halda, yeni dərslərlər çox yığcam və konkret şəkildə verilmiş dil qaydalarından və irihəcmli müxtəlif məzmunlu və formalı mətnlərdən ibarətdir.

Azərbaycan dilinin qrammatikası haqqında bu qədər qısa məlumatların verilməsi, mətnlərin geniş yer tutması, xüsusilə əcnəbi mətnlərə üstünlük verilməsi bəzi müəllimlərin narazılığına səbəb olmuşdur. Çox təəssüf ki, bu narazılıqlar bu gün də davam etməkdədir. Halbuki, günü-gündən inkişaf edən, çiçəklənən Azərbaycanımıza sərbəst düşüncə, hadisələrə düzgün qiymət verməyi bacaran, bilik və bacarıqlara sərbəst yiyələnməyə, milli-mənəvi dəyərlərimizə sahib çıxan, eyni zamanda dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinə inteqrasiya etməyi bacaran gənclər gərəkdir. Bu gəncləri yetişdirmək biz müəllimlərin öhdəsinə düşür. Kurikulumun əsas xüsusiyyətlərindən olan şəxsiyyət-yönümlülük və inteqrativlik prinsipi də məhz mətnlər üzrə iş prosesi zamanı öz təsdiqini tapır və həm də bu zaman şagirdlərdə həm şifahi, həm də yazılı nitq bacarığı da formalaşır.

Mətnlər üzrə işləyərkən şagirdlər əks olunan vəqərlərlə tanışlıq zamanı müxtəlif hisslər keçirir, hadisələri həyatda rastlaşdıqları olaylarla qarşılaşdırır və münasibət bildirirlər. Məsələn, yeddinci sinfin dərslərində verilmiş "Polyana" mətnində yetim Polyananın yeganə ümid yeri xalası olduğu halda, daş qəbli xalə nəinki onun qayğısına qalır, heç ilk qarşılaşma zamanı Polyana ilə görüşmür də... Balaca qız-cığaz isə ən kədərli anlarında belə gülməyi bacarır. Xidmətçi Nensi ondan bunun səbəbini soruşduqda: "Atam bunu mənə öyrədir. Bir dəfə xeyriyyə cəmiyyəti ailələrə hədiyyə paylayırdı, mən çox istəyirdim ki, mənə gəlinlik düşsün. Ancaq içi davərmanla dolu qutu düşdü. O zaman mən çox ağladım, amma atam mənə ağlamaq yox, sevinmək lazım olduğunu söylədi. Çünki bizə dava-dərman lazım deyil, bunun üçün də sevinməliyik dedi. Ondan sonra mən ən kədərli anımda belə sevinməyi öyrəndim".

Bu mətni oxuduqca şagirdlərdə Polli xalaya qarşı nifrət, balaca Polyanaya qarşı isə məhəbbət, mərhəmət hissinin yaranmasını görürdüm. Hətta şagirdlər ətraflarında belə insanların olduğunu və onların cəmiyyət tərəfindən yaxşı qarşılanmadığını da söyləyirdilər. Həm də bu mətn həyatın ağır sınaqlarına sinə gərmək, əyilməmək, ağlamaq lazım gəldikdə belə gülməyi bacarmağı öyrədir.

Yaxud da onuncu sinfin

dərslərində verilmiş "Hər şey su ilə başladı" mətnində Helen Adams Keller, onun tükürpədicisi həyat fəaliyyəti haqqında tanışlıq şagirdlərdə özünənamə hissini yaradır və insanın nələrə qadir olduğunu fikrini bir daha təsdiqləmiş olur.

Uşaq yaşlarında olarkən keçirdiyi xəstəlikdən görmə, eşitmə və danışmaq qabiliyyətini itirən Helenin valideynlərinə həkimlər əqli cəhətdən xəstə olduğu üçün onu həmişəlik ruhi xəstəxanada yerləşdirməyi məsləhət görürlər. Lakin bununla razılaşmayan valideynlər övladlarının sadəcə fiziki qüsuru olduğuna, əqli imkanlarının yerində olduğuna inanıb onunla ciddi məşğul olurlar. Helenin inadkarlığı, çalışqanlığı və özünə inamı sonradan onun alman, fransız, ingilis, yunan, rus dillərini öyrənməsinə, 24 yaşında ikən Nyu -Yorkun "REDK-LIF" kollecində pedaqogika fakültəsində təhsil almasına səbəb olur. O, tarixə lal, kar və kor kimi ali təhsil alan ilk adam olaraq düşür.

Beşinci sinif dərslərindəki "Dünyanın ən sürətli adamı", on birinci sinifdə verilmiş "Məqsəd münasibət bildirir" mətnləri də bu qəbildəndir.

Altıncı sinifdə verilmiş "İdman ayaqqabısı" mətni isə fiziki qüsurlulara digər insanların münasibəti baxımından çox maraqlıdır. Ayağının birini itirmiş məktəbliyə dükən sahibi idman ayaqqabısını satarkən elə bir vəziyyət yaradır ki, həmin ayaqqabı alıcı üçün pulsuz qiymətə düşür. Və ən maraqlısı isə hər iki tərəfin bundan razı qalmasıdır. "Bu cür hadisələr bizim cəmiyyətimizdə də varmı?", "Belə satışlarla tanışlığımı?" tipli suallar şagirdləri düşündürür.

Özünə inam, sədaqət, dostluq, tarixi abidələr, onların qorunması və digər məsələlərdən bəhs edən hikmətamiz və tərbiyəvi mətnlər şagirdlərin dünyagörüşünün formalaşmasında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Dil qaydalarının azlığı məsələsində isə şagirdlər yeni bilikləri tədqiqat, araşdırma nəticəsində öyrəndikdə daha yaddaqalan və onlar üçün daha maraqlı olur.

Dil qaydaları haqqında çoxlu sayda vəsaitlərin olması, eyni zamanda internet sahifələrindən istənilən məlumatın axtarılıb tapılması, şagirdlərin tədqiqat işini xeyli asanlaşdırır. Təbii ki, sinifdə tənbəl şagirdlərə də rast gəlinir ki, onlarla işi də qeyri-standard dərslər formasına uyğun qurmaq olar.

Kiçik istedadların böyük dünyası

Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara yönəlik layihə

İlahə HƏSƏNLİ,

Sumqayıt şəhər 11 nömrəli tam orta məktəbin direktoru, layihənin rəhbəri

Təhsil Nazirliyinin keçirdiyi "Təhsildə inklüziv və innovasiyalar üzrə 2-ci qrant müsabiqəsi"ndə iştirak üçün "Bərabər təhsil-bərabər imkanlar! Distant inklüziv təhsil və inklüziv mərkəzinin yaradılması" layihəsini hazırlayan da, bu layihə qəbul olunanda da gözlərimin önündə sağlamlıq imkanları məhdud olan şagirdlərim dururdu. Onların bulaq suyu kimi dumduzu, saf gözlərində sabaha böyük ümid işığı, müəllimlərinə, insanlara sonsuz inam duyğuları görürdüm. Hələ həyatın eniş-yoxuşlu yollarına qədəm qoymayan, ata-ananın, yaxınlarının qayğısı ilə əhatə olunaraq çətinliklərə asanlıqla qalib gələ bilən bu uşaqlara öz ayaqları üstə sərbəst durmaqda, həyatda öz yerlərini tapmaqda yardımçı olmaq arzusu məni bu layihə üzərində işləməyə sövq etdi. Bir də ulu öndərimiz Heydər Əliyevin şəxsi nümunəsi. Çox gənc idim. Onda hələ ulu öndərimiz respublikamızın müstəqillik yollarında inamlı addımlar atması üçün əlinədən gələni edir, Azərbaycanı dünya miqyasında tanıdır, cəbhədə atəşkəsə nail olmaqla

ordu quruculuğunda uğurlu siyasət həyata keçirirdi. Belə bir vaxtda işlərinin çoxluğuna baxmayaraq, uşaq evlərində ata-ana qayğısından məhrum uşaqlara baş çəkməyə, bir xoş söz, bir səmimi münasibətlə onların könlünü xoş etməyə də vaxt tapırdı. Yenə də belə görüşlərdən biri idi. Televiziya da görüşün canlı yayımı veriliirdi. Mən maraqla bu verilişə baxırdım. Ulu öndər fiziki sağlamlığı məhdud olan uşaqlarla görüşür, onların üzündən öpür, saçını oxşayırdı, bəzilərinin anlaşılmaz, dolaylıca nitqinə səbirlə qulaq asırdı, arzularını öyrənirdi. Bu dahi şəxsiyyətin ümman səbri, sonsuz məhəbbəti mənim üçün böyük bir məktəb oldu. Bu gün hazırladığım layihə ilə sanki ulu öndərimizin ruhu qarşısında müəllimlik, anahıl borcumu qismən yerinə yetirmiş oldum.

Layihənin giriş hissəsində ("Problemin qoyuluşu") qeyd etdiyim kimi, inklüziv təhsilin yaxşı cəhətlərindən biri sağlamlığı məhdud olan uşaqların öz yaşlarından təcrid olunmaması, başqaları ilə birlikdə təhsil, bərabər imkanlara malik olmasıdır. Bu da həmin uşaqlarda öz güclərini inam yaradır, onlar hamı ilə birlikdə öyrənməyə, nəyəyə qadir olduğunu göstərməyə cəhd edirlər.

"Məntiqi tapşırıqlara dair xüsusi vəsait"

Elnur NOVRUZOV,

Şirvan şəhər 1 nömrəli tam orta məktəb-xüsusi istedadlı şagirdlər liseyinin sinifdaxaric və məktəbdənkənar işlər üzrə təşkilatçısı

Noyabrın 16-da Şirvan şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin "Təhsildə inklüziv və innovasiyalar üzrə 2-ci qrant müsabiqəsi"ndə fərdi kateqoriya üzrə qalib gəlmiş "Məntiqi tapşırıqlara dair xüsusi vəsait" layihəsinin yekun mərhələsinə həsr olunmuş "İstedadlı uşaqların aşkar edilməsində xüsusi vəsaitlərin rolu və əhəmiyyəti" mövzusunda elmi-praktik konfrans və layihə çərçivəsində hazırlanmış vəsaitin təqdimatı keçirilib.

Konfrans giriş sözü ilə açan məktəbin direktoru Rəfiqə Rzayeva Təhsil Nazirliyinin həyata keçirdiyi təhsildə inklüziv və innovasiyalar üzrə 1 və 2-ci qrant müsabiqələri barədə ətraflı məlumat verib, bu müsabiqələr çərçivəsində hazırlanmış layihələrin təhsilimizin inkişafına verdiyi töhfələrdən danışdı. Bildirib ki, məktəbin hərbi rəhbəri, Əməkdar müəllim Rəfiqə Əliyev "Təhsildə inklüziv və innovasiyalar üzrə 2-ci qrant müsabiqəsi"ndə fərdi kateqoriya üzrə qalib gələn layihəsi çərçivəsində "Məntiqi tapşırıqlara dair xüsusi vəsait" adlı 150 səhifəlik vəsait hazırlanaraq çap olunub.

Layihənin rəhbəri Rəfiqə Əliyev çıxış edərək layihə ilə bağlı görülmüş işlərdən danışdı, xüsusi vəsaitlərin istedadlı uşaqların aşkara çıxarılmasındakı rol və əhəmiyyətinə aydınlıq gətirib. Məruzəçi Təhsil Nazirliyinin keçirdiyi qrant müsabiqələrini yüksək

Qrant layihəsinin yekun tədbiri

dəyərləndirərək, onların təhsilimizin inkişafında xüsusi əhəmiyyətini, müəllimlərin yaradıcı potensialının ortaya çıxarılmasında müstəsna rolunu qeyd edib.

R.Əliyev həyata keçirdiyi bu layihənin davamlı olacağını, sonrakı siniflər üçün də bu cür vəsaitlərin hazırlanacağını deyib.

Layihə rəhbəri bu vəsaitin hazırlanmasında ona dəstək olmuş Təhsil İnstitutunun "Psixologiya və yaş fiziologiyası" şöbəsinin müdiri, psixologiya üzrə elmlər doktoru, vəsaitin redaktoru və həmmüəllifi Elxan Bəylərova xüsusi minnətdarlığını bildirib.

Məruzə ətrafında çıxış edən Gəncə şə-

Layihənin həyata keçirilməsi müddəti avqust-noyabr aylarını əhatə edir. Rəhbəri olduğum 11 nömrəli tam orta məktəbin bazasında distant "İnküziv təhsil və Inklüziv Mərkəzi"ni formalaşdırmaq təklifinin nəticəsidir ki, məktəbimizdə və 4 nömrəli tam orta məktəbdə sağlamlıq imkanları məhdud olan 55 şagird təhsil alır. Onların normal təhsil alması üçün hər cür şərait yaradılıb. Həmin uşaqların hansı sahəyə meyil etdiklərini, arzularını, bacarıqlarını öyrənməyə istedadlarının üzə çıxarılmasına hər birimiz yardımçı olmuşuq.

İnküziv təhsil alan uşaqlarla işləyən müəllimlərin düzgün seçilməsi, həmin müəllimlərlə mütəmadi olaraq təlim keçirilməsi məsələsi də layihədə yer alıb. Bu, xüsusi təcürübəsi olanlarla yeni öyrənmələr arasında faydalı əməkdaşlığın yaranmasına səbəb olub.

Layihə çərçivəsində şagirdlər, müəllimlər və valideynlər üçün metodik vəsaitlərin hazırlanması da nəzərdə tutmuşduq.

Bu layihə vasitəsilə növbəti şəkildə, həmçinin uşaq kənd və rayonlarda yaşayan belə şagirdlər həm təhsil sistemində daha asan inteqrasiya olunma imkanı qazanır, həm də hazırlanmış xüsusi proqramlar vasitəsilə müxtəlif saytlara daxil olaraq məlumatlar əldə edirlər. Bu da onların şəxsiyyət kimi formalaşmasına yardım edir və onlar cəmiyyətdən təcrid olunma hissindən azad olurlar. Beləcə, cəmiyyət sağlamlıq düşüncəli vətəndaşlar qazanır.

Mərkəzin yaradılmasından keçən bir neçə ayda fiziki sağlamlığı məhdud olan uşaqların əlaqəli ünsiyyət yaratmasına, psixoloji mühitin yaranmasına nail olmuşuq. Uşaqlar bizim mərkəzin fəaliyyətində yaxından iştirak edir, özlərini, sözün əsl mənasında, xoşbəxt hiss edirlər.

Məktəbimizin *mesafedeninkishaf.az* saytında elektron dərslilər, testlər, rənglənmə materialları və s. var. Şagirdlərimiz bu sayta girib istədikləri məlumatları ala bilərlər.

Bir daha vurğulamaq istəyirdim ki, İKT-nin imkanları çox genişdir və mütləq fiziki sağlamlığı məhdud olan uşaqları bu vasitələrdən istifadəyə yönəltmək lazımdır.

Hazırladığımız layihə bu yolda atılmış bir addımdır və inanırıq ki, bu addımların yürüşə çevrilməsi üçün bütün cəmiyyət yardımçımız olacaq. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin "2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında Sərəncamı da bu məsələnin həmişə dövlətin diqqət mərkəzində olmasını göstərir. Hər bir sahədə cənab Prezidenti dəstəkləyən pedaqoji kollektivimiz bu sahədə əldən gələni əsirgəməyəcək, yardıma və xüsusi qayğıya ehtiyacı olanların qolundan tutmağa hazır olacaqdır.

Məzunlar işəgötürən olaraq əmək bazarına daxil olmalıdır

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

“Dünyadakı qloballaşma milli iqtisadiyyatlara öz təsirini göstərir. Bu təsir həm müsbət, həm də mənfi ola bilər. Müsbət təsiri şərtləndirən ən vacib amillərdən biri həmin ölkələrdə təhsilin və elmin inkişaf səviyyəsidir. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində bizim yanaşmamız ondan ibarətdir ki, təhsilin keyfiyyətinin artırılması burada həyata keçirilən və həyata keçiriləcək tədqiqatların səmərəliliyinin artırılması real sektorla əməkdaşlıqdan keçir. Sifir nəzəri konstruksiyalara əsaslanan təhsil fundamental əhəmiyyətini itirib. Yalnız praktikaya söykənən təlim də artıq o qədər faydalı deyil. Daha faydalı olan bunların sintezi əsasında vərdislərə əsaslanan təhsilin təşkilidir”. Bu fikirləri Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (UNEC) “Bilik əsaslı iqtisadiyyata keçid: Potensial imkanlar” forumunda universitetin rektoru Ədalət Muradov deyib.

Onun sözlərinə görə, bilik iqtisadiyyatının verə biləcəyi üstünlüklərdən yararlanmaq üçün ciddi işlər görülməlidir. Həmin işlərdən biri təhsil müəssisələri ilə real sektor arasında əməkdaşlıqdır: “Düşünürük ki, təhsil proqramlarımızın hazırlanmasında da real sektor iştirak etməlidir. İkinci ixtisas qrupu üzrə iş aparırıq. 16 mərkəzi icra hakimiyyəti orqanına, 60 iri şirkətə etmək istədiyimiz dəyişikliklərin layihəsini göndər-

mişik. Nəzərdə tutmuşuq ki, real sektorun nümayəndələri ilə birgə tədris proqramımız olsun. Universitet ayrı-ayrı işəgötürən üçün kadr hazırlamalı deyil. Hesab edirik ki, işəgötürənlərin tələbi vacib olsa da, ali təhsil müəssisələrinin kadr hazırlığında həlledici amil olmamalıdır. İşəgötürənin tələbinin bir sıra hallarda keyfiyyət tələblərinə uyğun olmaması, onun ali təhsil qarşısında qaldığı məsələlərin keyfiyyətsiz olması ilə nəticələnir. Ona görə də əmək bazarının müxtəlif seqmentlərinin təhlili aparılmalı, tələblərimizə cavab verən seqmentin tələbləri əsas götürülməlidir”, - deyən Ə.Muradov rəhbərlik etdiyi universitetin hədəfini açıqlayıb: “Bizim önəm verdiyimiz məsələ məzunlarımızın işəgötürən olaraq bazara daxil olmasıdır”.

UNEC-in Bilik İqtisadiyyatı Konsepsiyasının hazırlanmasına dair qərar verildiyini bildiren rektor bu istiqamətdə mümkün təkliflər üçün İqtisad Universitetinin hazır olduğunu qeyd edib. UNEC-in iş dünyası ilə strateji əməkdaşlıq istiqamətlərindən biri “UNEC2B” platforması barədə məlumat verən rektor deyib ki, bu layihə çərçivəsində tədrisin əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması, sahibkarlıq universi-

teti modelinin yaradılması və məzunlarının işlə təmin olunmasında birgə fəaliyyət təmin edilir. UNEC öz məzunlarının ixtisaslı kadr olmasına təminat verərək, onların bilik və bacarıqlarında işəgötürənin aşkar etdiyi mümkün boşluqları öz hesabına, əlavə təlim, hazırlıq vasitəsi ilə həyata keçirməyi öhdəsinə götürür.

Qeyd edək ki, sözügedən forum UNEC Beynəlxalq İqtisadiyyat Məktəbi (İSE) və Yüksək Texnologiyalar Parkının birgə əməkdaşlığı ilə təşkil olunub. Dövlət və özəl sektorun nümayəndələrinin qatıldığı tədbirdə Yüksək Texnologiyalar Parkının direktoru Tural Kərimli universitet-dövlət-sənaye əməkdaşlığının aktuallığından və mümkün perspektivlərindən bəhs edib. O, bilik iqtisadiyyatına keçidin məhz institusional, real və təhsil sektorunun birgə əməkdaşlığı ilə mümkün olacağını qeyd edib. Dünyada iri şirkətlərin öz laboratoriyalarının fəaliyyətini məhdudlaşdıraraq elmi bazalarını artıq təhsil müəssisələrinə keçirdiyini, texnologiyalar parklarının investisiya məkanından daha çox özəl sektorun aktiv iştirakçısına çevrildiyini bildirib.

Forumun ilk panelində bilik iqtisadiyyatı indeksinin kriteriyaları, bilik iqtisadiyyatı

çərçivəsində U-D-S (universitet - dövlət - sənaye) modelinin tətbiqi mexanizmi, innovasiya ekosistemi və texnologiyaların transferi məsələləri müzakirə olunub. “Bilik iqtisadiyyatı İndeksinin kriteriyaları” mövzusu ətrafında UNEC “Beynəlxalq iqtisadiyyat (ingilisdilli)” kafedrasının müdiri Altay İsmayılov çıxış edib.

UNEC Empirik Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Xətai Əliyev bilik iqtisadiyyatı konsepsiyası, bilik indeksi barədə ətraflı məlumat verib. Fikir mübadiləsi zamanı “Mediatürk” MMC proqramlaşdırma şirkətindən Emil Bəylərov qeyd edib ki, azərbaycanlı tələbə və ya yeni məzunlarla işləməkdənsə, Türkiyədən mütəxəssis çağırmaq onlara daha çox sərf edir: “Tələbə və ya məzunlar təcrübəsi olmadığı halda elə əməkhaqqı tələb edirlər ki, onlara həmin maaşı verməkdənsə, Türkiyədən mütəxəssis dəvət etmək daha sərfəlidir. Tələbələr

kompyuter proqramçısı işləmək üçün bizdən 2-3 min manat maaş tələb edirlər. Soruşanda məlum olur ki, heç təcrübəsi də yoxdur. Biz tələbə və ya təcrübəsiz məzunlara 400 manat maaş təklif edirik. Halbuki bu maaşa Afrika kimi ölkələrdən təcrübəli mütəxəssis çağırma bilirik”.

Forumun ikinci panelində Milli İnnovasiya Sistemini (MİS) bilik iqtisadiyyatında mövqeyi, İKT-nin inkişaf mərhələləri və bilik iqtisadiyyatına keçid mövzusunda çıxışlar olub, MİS-in inkişaf etməkdə olan ölkələrin innovasiya modelinin formalaşmasındakı əhəmiyyətli rolu qeyd olunub.

Forumun son hissəsində məruzəçilər və forum iştirakçıları arasında yekun müzakirə təşkil olunub və Azərbaycan bilik iqtisadiyyatının qurulması və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı konkret təkliflər təqdim edilib.

ADNSU AMEA Radiasiya Problemləri İnstitutu ilə əməkdaşlıq edəcək

Noyabrın 26-da Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində (ADNSU) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Radiasiya Problemləri İnstitutu (RPİ) ilə görüş keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən ADNSU-nun rektoru, professor Mustafa Babanlı qonaqları universitetdə görməkdən məmnun olduğunu bildirib. ADNSU-da yeni ixtisasların formalaşmasının və Nazirlər Kabinetinin

qərarı ilə artıq reyestrə keçən “Mühəndis fizikası” ixtisasının əhəmiyyətindən danışan rektor, professor M.Babanlı AMEA RPİ ilə bir çox sahələrdə, xüsusən də buraxılış işlərinə rəhbərlik, dissertasiya mövzularının seçilməsi, həmçinin müəllim və tələbələrin təcrübəyə cəlb olunması sahəsində əlaqələrin davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu deyib.

AMEA RPİ-nin direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü Oqtay Səmədov elmin inkişafının alimlər arasındakı əməkdaşlıqdan keçdiyini bildirib və ADNSU ilə bir sıra mühüm istiqamətlərdə əməkdaşlığın vacibliyini qeyd edib.

AMEA RPİ-nin elmi işlər üzrə direktor müavini, fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Rəvan Mehdiyeva institutun əsas elmi istiqamətlərindən və fəaliyyət spektrlərindən söz açıb. Hər iki tərəfin geniş resurs bazasına malik olduğunu qeyd edən R.Mehdiyeva laborator sahədə də böyük əməkdaşlıq imkanlarının olduğunu bildirib.

Tədbirin sonunda tərəflər arasında əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb.

“Milli Təhsil Konsepsiyasının yaradılması zərurəti və onun mühüm prinsipləri”

ADPU-da Pedaqoji Forumun VI dinləməsi

Noyabrın 27-də Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin (ADPU) himayəsi ilə təşkil edilən Pedaqoji Forumun növbəti - VI dinləməsi keçirilib. Görüşdə tanınmış tədqiqatçı alim Əhməd Qəşəmoğlu “Milli Təhsil Konsepsiyasının yaradılması zərurəti və onun mühüm prinsipləri” mövzusunda məruzə edib. Dinləmədə ADPU-nun rəhbərliyi, fakültə dekanları, kafedra və şöbə müdirləri, professor-müəllimləri, tələbələri, ali təhsil müəssisələrinin alim-mütəxəssisləri, tanınmış ziyalılar, təhsil ekspertləri, pedaqoji ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədris işləri üzrə prorektor, dosent Eldar Aslanov tədbiri açaraq məruzəçi haqqında məlumat verib.

Sonra Əhməd Qəşəmoğlu təqdimatın keçirilməsinə görə ADPU-nun rəhbərliyinə təşəkkür edib. Vurğulayıb ki, onun məruzəsi dünyanın qabaqcıl elmi mərkəzlərinin də dəstəklədiyi “Ahangyol” nəzəriyyəsi əsasında hazırlanıb. “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”na görə, təhsil sahəsi qarşısında duran əsas hədəf dünya ölkələri sırasında qabaqcıl mövqeyə tutan təhsil sisteminin yaradılmasıdır. Qabaqcıl mövqeyin əsas meyarları isə ölkə əhalisinin, demografik, iqtisadi, tarixi, mənəvi və s. potensialın xüsusiyyətlərindən, milli müstəqillik imkanlarından irəli gələn məxsusi bir təhsil sisteminin yaranmasıdır. Bu elə təhsil sistemi olmalıdır ki, ölkəmizin və ümumiyyətlə, beşqiyətinin tərəqqisinə kömək edə biləcək yüksəkixtisaslı, mənəviyyətli kadrlar yetişdirsin. Elə bir təhsil sistemi yaradılmalıdır ki, hər kəs öz qabiliyyətinə, imkanlarına, üstünlük verdiyi dəyərlərə görə özüne peşə seçə bilsin. Bu peşələrin hər biri insanın həyat səviyyəsinin arzu edilən şəkildə qurulmasına imkan verməlidir. Hər kəs öz peşəsinin tələb etdiyi səviyyədə biliyə malik olmalıdır. Milli təhsil sistemi ölkənin, Yer üzünün tərəqqisinin mühüm şərtidir. Ölkə özü bir sosial sistemdir. Milli təhsil bu sistemin mahiyyətinə, mövcud xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq yaranmış, həmin sistemin potensialını daha çox aç

bilən mühüm mexanizmdir. Milli təhsil - milli ruhun, milli potensialın oyanmasına, əhatəli hərəkətverici qüvvəyə çevrilməsinə kömək edən əvəzənilməz vasitədir.

Məruzəçiyə görə, milli təhsil sistemi bəşəri dəyərlərə uyğun olaraq elə qurulmalıdır ki, həm də bütün Yer üzünün inkişafına kömək etsin. Təhsil sistemimizin qarşısında duran əsas vəzifələr ciddi planlaşdırma mexanizminin qurulması, hər bir ixtisas üzrə yalnız tələb olunan qədər mütəxəssisin hazırlanması, ölkədə hər bir insan üçün öz təyinatına, qabiliyyətinə uyğun olan potensialını açmağa imkan verən təhsil sisteminin, hər kəsə öz qabiliyyətinə uyğun olaraq öz ixtisasını dəyişmək üçün şəraitin yaradılmasıdır. Bu gün təhsil sahəsində yeni Azərbaycan modelinin yaradılması bir tarixi, strateji, mənəvi, sosial sifətdir. Məktəb-valideyn münasibətlərinin güclü mexanizmi yaradılmalı, ciddi, məzmunlu dərslilər yazılmalı, xərçəli ölkələrin təcrübəsindən istifadə edilməlidir. Ali məktəblərdə sosial iş xidməti yaradılmalı, gələcək potensial iş yerləri ilə əlaqələr genişlənməli, ali məktəblərin fəaliyyəti dünyanın ən qabaqcıl ali məktəblərinin standartlarına uyğun qurulmalıdır. İdarəetmə ancaq struktur-funksional prinsiplə həyata keçirilməlidir. Struktur və funksiya daim ahəngdar şəkildə əlaqələndirilməlidir. Müəllimin əsas resursu onun biliyi, pedaqoji təcrübəsi, tədris etmə qabiliyyətidir. Tələbənin resursu onun bilik səviyyəsi, təhsilə olan marağı, təhsil almaq imkanlarıdır. Təhsilçilərdə milli qürur, milli kimlik, vətənpərvərlik hisslərinin humanizm prinsipləri əsasında inkişaf etdirilməsi, yüksəldilməsi olduqca vacibdir.

Tədbirin sonunda çıxış edən rektor Cəfər Cəfərov maraqlı və məzmunlu təqdimata görə Ə.Qəşəmoğluna təşəkkür edib. Rektor qeyd edib ki, bu tipli tədbirlər, aparılan müzakirələr, fikir mübadiləsi universitetin həyatının canlanması, təhsilin keyfiyyətinin yüksəlməsinə xidmət edir və bizi qarşıma qoyduğumuz ali məqsədlərə, strateji hədəflərə yaxınlaşdırır.

SDU-da Dövlət Proqramının icrası ilə bağlı işçi qrupu yaradılıb

Noyabrın 23-də Sumqayıt Dövlət Universitetində müşavirə keçirilib. “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı”nın icrası ilə bağlı keçirilən müşavirədə rektor, professor Elxan Hüseynov qeyd edib ki, proqramın əsas hədəfi ən qabaqcıl elmi nailiyyətlərdən, innovativ təlim-tədris texnologiyalarından yararlanaraq, ölkəmizdə yeni nəsil mütəxəssislərin yetişdirilməsi, Azərbaycan ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları ilə müasirləşdirilməsidir. Rektor vurğulayıb ki, qəbul olunmuş Dövlət Proqramı ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasətinin məntəqi davamıdır. Bu Proqram ölkəmizdə fəaliyyət göstərən digər ali təhsil müəssisələri ilə yanaşı Sumqayıt Dövlət Universitetində də uğurla nəticələnməlidir. Beynəlxalq ikili diplom proqramlarının həyata keçirildiyi Azərbaycan Respublikası ali təhsil müəssisələrində ölkənin inkişaf prioritetlərinə uyğun yüksəkixtisaslı kadrların müasir standartlar səviyyəsində hazırlanması, ölkənin əmək bazarının tələbatı əsasında müəyyən olunmuş peşə və ixti-

saslar üzrə yüksəkixtisaslı kadr potensialının formalaşdırılmasına, doktorantura səviyyəsi üzrə təhsil almış şəxslərin əldə etdikləri beynəlxalq təcrübənin elmi-pedaqoji sahədə tətbiqinə, məzunların işlə təminatına nail olunacaqdır. Həmçinin ayrı-ayrı ölkələrdən olan alimlərlə birgə tədqiqatlar aparılmalı, beynəlxalq səviyyədə əlaqələrin genişləndirilməsi elmdə müsbət nəticələrə gətirib çıxaracaqdır.

Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları üzrə prorektor, dosent Natiq Talıbov Dövlət Proqramının hədəflərindən bəhs edərək bildirib ki, iki istiqamət üzrə proqram planı hazırlanıb. Sənədin birinci komponentində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması nəzərdə tutulub. Prorektor Dövlət Proqramı çərçivəsində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin müasirləşdirilməsi üçün ilkin mərhələdə 5 beynəlxalq ikili diplom proqramının təsis olunacağını qeyd edib. Bildirib ki, bu məqsədlə nüfuzlu xarici tərəfdaş ali təhsil müəssisələri seçiləcək, xarici mütəxəssis-

lərin cəlb olunması yolu ilə yerli ali təhsil müəssisələrində inzibati-akademik heyətə təlim keçiriləcək və tədris proqramları yenilənəcəkdir.

Qiyabi, distant və əlavə təhsil üzrə prorektor, dosent Qafar Atayev Dövlət Proqramında ali təhsil müəssisələrində İKT sahəsində fəaliyyət göstərən tanınmış xarici və yerli şirkətlərin tədris və təcrübə laboratoriyalarının yaradılması və genişləndirilməsi ilə əlaqədar tədbirlər planı haqqında məlumat verib. Qeyd edib ki, İKT sahəsində beynəlxalq sertifikatların əldə edilməsi, ali təhsil müəssisələrində İKT sahəsində fəaliyyət göstərən tanınmış xarici və yerli şirkətlərin tədris və təcrübə laboratoriyalarının yaradılması, İKT ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələrin sahə üzrə aparıcı şirkətlərdə və müəssisələrdə təcrübə keçməsi imkanlarının genişləndirilməsi məsələləri qarşıya qoyulub.

Sonra Dövlət Proqramının icrası istiqamətində görülməli işlər universitetin professor-müəllim heyəti tərəfindən müzakirə olunub, təkliflər irəli sürüldü.

İclasda Dövlət Proqramının icrası ilə bağlı işçi qrupunun yaradılması qərarı alınıb.

SDU-da İlk Debat Forumu keçirilib

Sumqayıt Dövlət Universitetində İlk Debat Forumu keçirilib.

Forumu universitetin humanitar məsələlər üzrə prorektoru, dosent Ramiz Hüseynov açaraq debatın insanın şəxsi inkişafı üçün vacib bir vasitə olduğunu bildirib və Debat Forumunu açıq elan edib.

Universitetin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, debatın keçirilməsi tələbələrə ictimai təqdimat və natiqlik bacarığının təkmilləşdirilməsinə xidmət edir. Universitetdə fəaliyyət göstərən Tələbə Gənclər Təşkilatı könnüllük prinsipi əsasında tələbələrin fəallığını gücləndirmək, onların intellektual inkişafını yüksəltmək, qrup və fəaliyyətlər arasında sıx əlaqələr formalaşdırmaq istiqamətində mühüm işlər həyata keçirir. Bu məqsədlə müntəzəm olaraq tə-

ləbələr arasında maarifləndirmə işləri aparır, debat, elmi konfrans və seminarların, simpoziumların, "dəyirmi masa"ların keçirilməsində və digər sahələrdə fəal tələbələri cəlb edir. İstedadlı və yaradıcı tələbələri müəyyənləşdirmək, gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkil edilməsi, tələbələrin sosial problemlərinin həlli və sair istiqamətlərdə təşkilat bir sıra tədbirlər həyata keçirir. Dövlətin gənclərə dəstək və diqqət göstərməsi Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissini daha da artırır. Müxtəlif müsabiqə, olimpiada və yarışlarda Sumqayıt Dövlət Universiteti uğurla təmsil olunur. İnandırıcı ki, ilk Debat Forumu da tələbələrin sərbəst, natiqlik bacarığının təkmilləşdirilməsinə stimula olacaq.

Samirə Mirzəyeva

Hacıqabul şəhər 8 saylı humanitar fənlər təmayüllü məktəb liseyin ibtidai sinif müəllimi

"Bütün elmlərin bünövrəsi təhsillə qoyulur. Mən də çalışıram ki, şagirdlərimin bünövrəsi sağlam və möhkəm olsun".

"Öyrətmək eşqi məni bu peşəni seçməyə sövq etdi"

Vəsilə Salmanova: "Müəllim həm öyrədir, həm də özü öyrənir"

Vəsilə Salmanova 1989-cu ildə Naftalan şəhərində anadan olub. 2011-ci ildə Gəncə Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsini bitirib. 2013-2015-ci illərdə Gəncə Dövlət Universitetində Dilşünaslıq ixtisası üzrə magistr təhsilini yiyələnib. O, Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2016-2017-ci tədris ilində müəllimlərin işə qəbulu üzrə vakant yerlərə keçirilən imtahanlarda yüksək nəticə göstərərək, Samux rayon İstixana qəsəbə ümumi orta məktəbinə Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi təyin olunub. Pedaqoji fəaliyyətlə maraqlanıb gənc müəllimin şəxsi təəssüratlarını öyrənmək üçün onunla çalışdığı məktəbdə görüşdük.

- Vəsilə xanım, öncə bilmək istəyirəm ki, sizdə müəllim olmaq istəyi necə yaranıb?

- Maraqlı sualdır. Əvvəla müəllim öyrəndir. Həm öyrədir, həm də özü öyrənir. Öyrətmək eşqi məni bu peşəni seçməyə sövq etdi.

- Bas necə oldu ki, yaşadığınız şəhərdən uzaq bir rayonda işləməyi seçdiniz?

- Məsafə uzaqlığı məndəki müəllim olmaq istəyimə təsir edə bilməzdi. Daha uzaq bir rayon olsaydı belə, fikrim qəti idi.

- Şagirdlərinizlə ilk görüş yaddaşınızda necə qalıb?

- Doğrusu, məktəbdə olan təlim-təbiiyə, ab-hava mənim çox

xoşuma gəldi. Şagirdlərimlə aramızda ilk gündən isti münasibət yaranırdı. Bilirəm ki, müəllim olmaq o qədər də asan iş deyil. Şagirdlərin dərəcə olan marağını artırmaq, onlarda elm öyrənməyə, məktəbdə sevgi yaratmağa çalışmaq lazımdır.

Bu gün bunun öhdəsindən layiqincə gələcəyimə tam əminəm.

Ailəm və yaxınlarım da ilk gündən mənim müəllim kimi formalaşmağıma, işimə daha da həvəslə yanaşmağıma dəstək oldular.

- Bas məktəbin pedaqoji kollektivi və valideynlərlə tanışlığınız necə alındı?

- Bunu sözlə ifadə etmək çə-

tindir. Məktəb direktorunun ciddi, məsuliyyətli olması, müəllim və şagird kollektivinin səmimiyyəti gəldiyim gündən məni işimdə daha məsuliyyətli və həvəslə olmağa sövq etdi. Dərs dediyim şagirdlərin valideynləri ilk gündən məktəbə gəlib mənimlə tanış oldular və yeni müəllim olduğumdan qayğılarla maraqlandılar.

Mənim üçün yeni nəslin sağlam, kamil, elmi yetişməsi önəmlidir, aldığım maaş yeni işə başlamış bir müəllim kimi məni qane edir. Amma mən bu sənəti seçər-

kən alacağım maaşı yox, yetişdirəcəyim yeni nəslin gələcəyini düşünmüşəm.

- Bu gün müəllim olmaq istəyənlərə nə tövsiyə edərdiniz?

- Birincisi, ixtisasına sevgi ilə yanaşmaq, ikinci, məsuliyyətli olmaq vacibdir. Sonra müəllim daim axtarıb olmalı, yeni biliklər əldə etməli və biliklərini daha da möhkəmləndirməlidir.

Nurəddin BABAYEV,
Samux Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Hüquq və mən"

Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə "Azərbaycan Hüquq İslahatları Mərkəzi" ictimai birliyinin "Hüquq və mən" adlı layihəsi çərçivəsində İmişli rayonu Ölçəllər kənd tam orta məktəbində şagirdlərə hüquq dərsləri keçilib.

Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GİZ) ilə birgə həyata keçirilən layihədə dərslər peşəkar hüquqşünas, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının və Ağcabədi rayon vəkil bürosunun üzvü Əbdülhəsən Əmirrov tərəfindən keçirilib.

Layihənin əsas məqsədi 10 və 11-ci sinif şagirdlərinin hüquqi biliklərinin inkişaf etdirilməsi və onlara gələcəkdə üzlaşa biləcəkləri hüquqi vəziyyətlərdə etməli olduqları davranışların öyrədilməsidir.

Qeyd edək ki, dərslərdə istifadə etmək üçün ilk dəfə Azərbaycan dilində dərslər vəsaitləri hazırlanıb. Hazırlanmış dərslər vəsaitində Azərbaycanın hüquq sistemi və hüquq tarixi, əsas insan hüquq və azadlıqları, ölkəmizin məhkəmə sistemi, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi barədə məlumatlar yer alıb. İşçi dəftərdə işə qeyd olunmuş hüquqi məlumatlara həsr olunmuş illüstrativ-praktiki tədris tapşırıqları, krossvordlar, test və sual-cavablar verilib. Dərslərdən və işçi dəftərindən ibarət olan bu vəsaitlər şagirdlərin böyük marağına səbəb olub.

Vilayət ƏLİYEV,
İmişli Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Qardaşlaşma sazişi" imzalanıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) təşəbbüsü ilə "Uşaq hüquqları ayağı" çərçivəsində maarifləndirici tədbir keçirib.

Tədbir çərçivəsində Saatlı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Reyhan Ocaqova, Fondun baş məsləhətçisi Ceyhun Musayev, aparıcı məsləhətçi Elvin Hətəmov və Saatlı məktəbliləri ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri qoyublar. Sonra şagirdlər Füzuliyə yola düşüblər. Qonaqları rayonda icra hakimiyyəti başçısının ictimai-siyasi və humanitar məsələlər üzrə müavini Gülbəhər Eyvazova və Fondun Füzuli rayonu üzrə nümayəndəsi, Horadiz şəhər T.Mehdiyev adına 2 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Ləman Əliyeva qarşılayıblar. Məktəblilər "Zəhra faciəsi" - başlamadan bitən

ömür" devisi altında ötən ilin 4 iyul tarixində Füzuli rayonu Alxanlı qəsəbəsinin erməni qəsbkarları tərəfindən qətlə yetirilmiş 2 yaşlı sakini Zəhra Quliyevanın və nənəsi Səhibə Quliyevanın məzarlarını ziyarət edib və onun ailəsi ilə görüşüblər.

Səfər çərçivəsində Saatlı rayonu Hacıqasımlı kənd tam orta məktəbində təhsil alan şagirdlərlə Füzuli rayonu Alxanlı kənd tam orta məktəbinin şagirdləri arasında "Qardaşlaşma sazişi" imzalanıb.

Sonra Saatlı məktəbliləri Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi, Qəhrəmanlar Parkı, Bayraq Meydanı ilə tanış olub, Xocalı faciəsi, 31 mart - azərbaycanlıların soyqırımını qurbanlarının, Aprel şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılan abidələri ziyarət ediblər.

Xalid NƏCİYEV,
Saatlı Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Azərbaycan kəlağayısı günü"

Noyabrın 26-da Şabran rayon Pirəbədil kənd tam orta məktəbində "Azərbaycan kəlağayısı günü" qeyd edilib.

Məktəblilər öncə Pirəbədil xalçaçılıq muzeyində olub, daha sonra məktəbin heyətində salınmış xalı üzərində Azərbaycan kəlağayısı haqqında söhbətlər edib, məlumat mübadiləsi aparıblar.

Məktəbin direktoru Dilarə Məmmədova Azərbaycan kəlağayısının tarixindən danışaraq bildirib ki, ölkəmizdə kəlağayılığın dəqiq tarixi məlum deyil, akademik Əbdülkərim Əlizadə X əsrdə toxuculuğun əsas mərkəzlərindən olan Bərzənd şəhərində baş örtüyü istehsal olunduğunu, XVII əsr Hollandiya səyyahı Yan Streys də Şamaxı zadəganları arasında şöhrət qazanmış gülləbətin toxumalı yüksək keyfiyyətli baş örtüklərini olduğunu deyib.

Məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi Mehriban Qəhrəmanova kəlağayının hazırlanması prosedurundan danışdı.

Gülər HÜSEYNOVA,
Şabran Rayon Təhsil Şöbəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Qızlarımız təhsildə"

Təhsil Nazirliyinin "Təhsildə innovasiyalar üzrə II qrant müsabiqəsi" çərçivəsində qalib olmuş Masallı rayonunun Mahmudavar kənd tam orta məktəbinin həyata keçirdiyi "Qızlarımız təhsildə" layihəsinin icrası başa çatıb.

Təhsil şöbəsindən daxil olan məlumata görə, bu münasibətlə şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbdə keçirilən tədbirdə təhsil işçiləri, valideynlər, ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə layihə çərçivəsində görülmüş işlərə həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirilib. Mahmudavar kənd tam orta məktəbinin direktoru, layihə rəhbəri Kinəxanım Əliyeva bildirib ki, layihənin məqsədi valideynləri tərəfindən təhsildən yayındırılan qızların yenidən təhsilə cəlb olunması və diqqətdə saxlanmasıdır.

Layihənin birinci mərhələsində hədəf olaraq seçilmiş 20 kəndin məktəblərində seminarlar keçirilib. Bu seminarlarda 412 məktəbli qız iştirak edib. Layihənin ikinci mərhələsində 40 fəal qızın Masallı şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzinə, SYSLAB Masallı Mərkəzinə, Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinə, Azərbaycanın Dövlət Rəmzləri Muzeyinə, sənaye məhəlləsinə, "ASAN xidmət" Mərkəzinə, ABAD layihəsinin ofisinə, Xalçaçılıq Mərkəzinə, ASAN İntellektual Mərkəzinə ekskursiyaları təşkil olunub.

Rayon icra hakimiyyətinin ictimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin baş məsləhətçisi Qəşəm Hədiyev qızların təhsilə cəlb olunması üçün həyata keçirilən layihənin davamlı olmasını arzulayıb. Təhsil şöbəsinin müdiri müavini Samit İslamov, layihənin eksperti Rəşad Dadaşov, layihənin təlimçisi Rafət Şirəliyev isə layihə ilə bağlı fikirlərini bildirdilər.

Sonda layihə çərçivəsində hazırlanmış "Sonradan" adlı videoçarx nümayiş etdirilib.

Bəxtiyar Vahabzadənin həyat və yaradıcılığına həsr olunan "dəyirmi masa"

Gəncə şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbdə Bəxtiyar Vahabzadənin həyat və yaradıcılığına həsr edilən "dəyirmi masa" keçirilib.

Təhsil şöbəsindən verilən məlumata görə, "dəyirmi masa"nın keçirilməsində məqsəd şagirdlərə xalq şairinin fəaliyyəti və əsərləri barədə məlumat verməkdən ibarət olub.

Tədbirdə çıxış edənlər Bəxtiyar Vahabzadənin Azərbaycan poe-

ziyasının inkişafındakı xidmətlərindən danışdıblar. Bildirilib ki, Bəxtiyar Vahabzadə nəinki Azərbaycanın, eləcə də bütün Türk dünyasının ən qüdrətli söz ustalarından biri olub. Onun əsərləri Azərbaycanda olduğu kimi, Türkiyədə də, türkdilli ölkələrdə də sevilir və oxunur.

Sonda şagirdlər B.Vahabzadə yaradıcılığından müxtəlif şeirlər söyləyiblər.

Səhifəni hazırladı: Şakir CƏFƏROV

Gənc idarəçilər özlərini "Özünüidarə günü"ndə sınaqda

Üç məktəbi əhatə edən layihə

Naibə KƏRİMLİ,
layihənin rəhbəri

Şagird özünüidarə orqanlarının inkişafı vətəndaş tərbiyəsi sisteminin bir hissəsi kimi qəbul olunur. Vətəndaş tərbiyəsinin vəzifəsi isə lider yetişdirməyə, demokratik ünsiyyətə alışdırmağa, kollektivdə işləmək bacarığının, yaradıcı istedadın inkişafına yönəldir. Baxmayaraq ki, məktəblərdə Şagird Parlamenti, Şagird Elmi Cəmiyyəti kimi qurumlar mövcuddur, lakin açığı, bir çox təhsil müəssisələrində bu təşkilatlar zəif fəaliyyət göstərir, hətta yox dərəcəsindədir. Şagirdlərin məktəb həyatında bu yöndə daha fəal iştirakına hər zaman böyük ehtiyac duyulur.

Mənim "Özünüidarə günü" layihəm də məhz bu ehtiyacdən yaranmışdır. Onu Təhsil Nazirliyinin bu il keçirdiyi "Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə 2-ci qrant müsabiqəsi" nə təqdim etmiş və layihəm fərdi kateqoriya üzrə müsabiqənin qaliblərindən olmuşdur. Layihəm sentyabrın 5-dən həyata keçirilir.

Layihədə məqsəd şagird təşkilatlarının fəaliyyətini daha da aktivləşdirmək, məktəbdə keçiriləcək birgünlük "Özünüidarə günü"nin köməyi ilə şagirdləri təhsil ocağının idarə olunmasında fəallıq göstərməyə təşviq etmək idi. 3 ay ərzində davam edən bu layihədə gözləniləndən daha yaxşı nəticə əldə edildi. Belə ki, layihə şagirdləri fəallaşdıraraq, məktəbin ictimai həyatında daha yaxından iştirak etməyə sövq etdi.

"Özünüidarə günü" layihəsinin ümumi vəzifələrindən biri də uşaqları Uşaq Hüquqları Konvensiyasında əks olunan bir sıra hüquqları (iştirak hüququ, informasiya əldə etmək hüququ və b.) ilə tanış etmək, onları məhz şəxsiyyətyönlü təbii etmək idi.

Layihə təkcə müəllim-şagird münasibətlərində yeniliyə imza atmadı, eyni zamanda valideynlərdə də öz övladlarının inkişafı qədər açıqlamadıqları cəhətlərini aşkar etməyə kömək etdi, onlar gələcəyimizin qurucuları olan övladlarının istedadlarının, liderlik qabiliyyətlərinin üzə çıxmasının sevincini yaşadılar.

Layihəyə 3 məktəb - Bakı Slayyan Universitetinin nəzdində məktəb-lisey kompleksi, Bakı şəhəri Nizami rayonu 328 nömrəli tam orta məktəb və Xocavənd rayonu 2 nömrəli məcburi köçkün məktəbi cəlb olundu.

İlk öncə layihədə iştirak edəcək məktəblərdə şagirdlər arasında sorğular və testlər aparılmaqla liderlik xüsusiyyətlərinə malik şagirdlərin seçimi həyata keçirildi. Seçilən şagirdlər "Özünüidarə günü"nü necə gördükləri ilə bağlı çıxış hazırlayıb, təqdim etdilər.

Hər üç məktəbdə ayrı-ayrılıqda səsvermə nəticəsində şagirdlərin "Özünüidarə günü" hansı vəzifəni icra edəcəyi müəyyənləşdirildi. Əvəz olunan vəzifələrə, yəni məktəbin direktoru, direktor müavini, fənn müəllimləri (fənlər şagirdlərin istəyi ilə müəyyənləşdirildi), növbəçilər cəlb olundu.

"Özünüidarə günü" hər hansı vəzifəni icra edəcək şagirdlər üçün həftədə bir dəfə olmaqla seminarlar keçirildi. Seminarlarda hər məktəbdən 10 şagird olmaqla 30 nəfər iştirak etdi. Seminarlarda müəllimlər iş planını idarəetmə, uşaq hüquqları, dərslərin təşkil, gündəlik planlaşdırma və psixologiya üzrə quraraq şagirdlərə bu sahələrdə zəruri bilikləri mənimsətdilər. Həmin seminarlarda şagirdlər "Özünüidarə günü" yarana biləcək əksər problemlərin həlli yolları ilə tanış olmaqla, fikir mübadiləsi apardılar.

Müəyyən edilmiş tarixlərdə məktəblərdə "Özünüidarə günü" keçirildi. Şagirdlər öncə dəvətnamələr hazırlayıb valideynləri, digər məktəblərin müəllimlərini, ictimaiyyət və KİV nümayəndələrini "Özünüidarə günü" nə dəvət etdilər. Həmin gün layihəyə cəlb olunmuş digər məktəblərin nümayəndələri də məktəbə gələrək təcrübə

mübadiləsi aparmış oldular.

Noyabrın 8-də Bakı şəhəri Nizami rayonunun 328 nömrəli tam orta məktəbində layihənin həyata keçirilməsi prosesinə start verildi. 11-ci sinif şagirdi Xəyalə Rüstəmli 328 nömrəli məktəbdə direktor vəzifəsini icra etməklə bir daha gələcəyini idarəedəcəyini məhz onlar olacaqlarını sübut edə bildi.

Dərs gününə tənənlə cərgə ilə başlandı, himn səsləndirildi, şahmat qalibləri mükafatlandırıldı. Təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini 11-ci sinif şagirdləri Fatimə Vəliyeva, Nilufər Sadıqova vəzifələrinin öhdəsindən tam məsuliyyət hissi ilə gələ bildilər. Murad Muradaliyev riyaziyyat, Əli Hüseynli fiziki tərbiyə, Dilbər Nəbiyeva ədəbiyyat, Sofiya Muradova tarix, Hüseyniyə Nəzərova ingilis dili, Nigar Həsənzadə ibtidai sinif müəllimi vəzifəsində çıxış edərək bir-birindən maraqlı dərslər nümunələri təqdim edə bildilər. Hüseyniyə Nəzərova və Vaqif Babayev beşinci sinif şagirdləri arasında basketbol üzrə yarış yüksək səviyyədə təşkil etdilər. Dövlət Bayrağı Günü ərəfəsində keçirilən "Özünüidarə günü" bu tarixə həsr olunmuş konsert proqramı ilə yekunlaşdı. Sonda bir neçə məsələni özündə əks etdirən bəyannamə imzalandı. Bəyannamədə məktəbin embleminin yaradılması istiqamətində fəaliyyət planı hazırlanıb həyata keçirilməsi, Şagird Parlamenti, Şagird Elmi Cəmiyyətinin təsis edilməsi, məktəbdə xarici dillər üzrə dərslərin təşkili kimi məsələlər qeyd edildi.

Noyabrın 12-də "Özünüidarə günü" layihəsinin estafeti BSU-nun nəzdində məktəb-lisey kompleksinə ötürüldü. 11-ci sinif şagirdi Fərhad Hüseynzadə direktor, Şəfqət Abdullayeva (10-cu sinif), Nəzrin Əliyeva (11-ci sinif), Ləman İsmaylova (11-ci sinif) təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsində çıxış edərək bir günlük çətin, eyni zamanda məsuliyyətli bir işi layiqincə həyata keçirməyin qürurunu yaşadılar. Xədicə Məmmədli kompleksin foyesində şagirdlərin əl işlərindən ibarət sərgi açaraq, sinifdən xaric və məktəbdən xaric işlər üzrə direktor müavini kimi öz işini düzgün və maraqlı təşkil edə bildi. Nihad Mehdişadə riyaziyyat, Günəş Abdullayeva coğrafiya, Aysel Əlizadə rus dili müəllimi kimi müasir təlim metodlarından istifadə edərək gözəl dərslər nümunələri nümayiş etdirdilər. Layihəyə qatılan Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində keçirilən Beynəlxalq uşaq konfransının qalibləri Murad Vəliyev (10-cu sinif) və Bəyim Seyidova (11-ci sinif) xarici dil biliklərini yüksək səviyyədə nümayiş etdirdilər. Muradın rus dilində "Təmsillər", Bəyim isə ingilis dilində "Qədim Yunan mifləri" mövzusunda keçirdikləri maraqlı müzakirələri "Özünüidarə günü"nün yadda qalan anlarından oldu.

Noyabrın 13-də "Özünüidarə günü" layihəsi çərçivəsində daha bir maraqlı gün keçdi. Xocavənd rayonu 2 nömrəli məktəbin istedadlı və müasir düşüncəli şagirdləri həm həyəcan, həm də sevinc hissi ilə fəaliyyətə başladılar. Sənan Cabbarlı direktor, Samir Hacıyev, Banu Məmmədli, Sara Heydərova direktor müavini vəzifələrində bir sıra işlər gördülər. Müxtəlif siniflərdə Nigar İsgəndərli kimya, Nihad Qorçiyev riyaziyyat, Əfqan İbrahimov tarix, Nəzrin Nəğizadə ibtidai sinif, Nuranə Quliyeva Azərbaycan dili və ədəbiyyat, Nihad Ramazanov növbəçi müəllim funksiyasını əsl peşəkarlıq, məsuliyyət hissi ilə yerinə yetirə bildilər. Nümunəvi dərslərdən sonra direktorluqda müzakirələr təşkil edildi, rəsm sərgisi, maraqlı ədəbi-bədii tədbir keçirildi.

Özünüidarə günləri hər üç məktəbdə keçirildikdən sonra ümumi müşavirə çağırıldı və hər bir məktəb özünün hesabat təqdimatı ilə çıxış etdi. Media işçilərinin, layihədə iştirak edən məktəblərin rəhbərliyi, Təhsil Nazirliyinin nümayəndələrinin iştirakı ilə Layihənin bağlanması keçirildi. Layihə iştirakçılarına sertifikatlar və hədiyyələr təqdim edildi.

"Kitabi Dədə Qorqud" və "Roland haqqında nəğmə" eposunun kulturoloji aspektləri

Azərbaycan Dillər Universitetində (ADU) Müqayisəli folklor və Azərbaycanşünaslıq elmi tədqiqat laboratoriyalarının birgə təşkilatçılığı ilə "Kitabi Dədə Qorqud" və "Roland haqqında nəğmə" eposunun kulturoloji aspektləri mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilib. Nəzrin Əliyeva (11-ci sinif), Ləman İsmaylova (11-ci sinif) təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsində çıxış edərək bir günlük çətin, eyni zamanda məsuliyyətli bir işi layiqincə həyata keçirməyin qürurunu yaşadılar. Xədicə Məmmədli kompleksin foyesində şagirdlərin əl işlərindən ibarət sərgi açaraq, sinifdən xaric və məktəbdən xaric işlər üzrə direktor müavini kimi öz işini düzgün və maraqlı təşkil edə bildi. Nihad Mehdişadə riyaziyyat, Günəş Abdullayeva coğrafiya, Aysel Əlizadə rus dili müəllimi kimi müasir təlim metodlarından istifadə edərək gözəl dərslər nümunələri nümayiş etdirdilər. Layihəyə qatılan Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində keçirilən Beynəlxalq uşaq konfransının qalibləri Murad Vəliyev (10-cu sinif) və Bəyim Seyidova (11-ci sinif) xarici dil biliklərini yüksək səviyyədə nümayiş etdirdilər. Muradın rus dilində "Təmsillər", Bəyim isə ingilis dilində "Qədim Yunan mifləri" mövzusunda keçirdikləri maraqlı müzakirələri "Özünüidarə günü"nün yadda qalan anlarından oldu.

Noyabrın 13-də "Özünüidarə günü" layihəsi çərçivəsində daha bir maraqlı gün keçdi. Xocavənd rayonu 2 nömrəli məktəbin istedadlı və müasir düşüncəli şagirdləri həm həyəcan, həm də sevinc hissi ilə fəaliyyətə başladılar. Sənan Cabbarlı direktor, Samir Hacıyev, Banu Məmmədli, Sara Heydərova direktor müavini vəzifələrində bir sıra işlər gördülər. Müxtəlif siniflərdə Nigar İsgəndərli kimya, Nihad Qorçiyev riyaziyyat, Əfqan İbrahimov tarix, Nəzrin Nəğizadə ibtidai sinif, Nuranə Quliyeva Azərbaycan dili və ədəbiyyat, Nihad Ramazanov növbəçi müəllim funksiyasını əsl peşəkarlıq, məsuliyyət hissi ilə yerinə yetirə bildilər. Nümunəvi dərslərdən sonra direktorluqda müzakirələr təşkil edildi, rəsm sərgisi, maraqlı ədəbi-bədii tədbir keçirildi.

Özünüidarə günləri hər üç məktəbdə keçirildikdən sonra ümumi müşavirə çağırıldı və hər bir məktəb özünün hesabat təqdimatı ilə çıxış etdi. Media işçilərinin, layihədə iştirak edən məktəblərin rəhbərliyi, Təhsil Nazirliyinin nümayəndələrinin iştirakı ilə Layihənin bağlanması keçirildi. Layihə iştirakçılarına sertifikatlar və hədiyyələr təqdim edildi.

ən vacib şərtlərdən biri dünya qəhrəmanlıq eposunun dövlətçilik təfəkkürü ilə bağlı olmasıdır". Akademik daha sonra "Roland haqqında nəğmə" və "Kitabi Dədə Qorqud" dastanlarının da obraz, süjet xətti və mifoloji yanaşma baxımından oxşar təfərrüatı olduğunu vurğulayıb.

Müqayisəli folklor ETL-in müdiri, dosent Həmidə Əliyeva "Roland haqqında nəğmə" eposunun kompozisiyası, obrazları və onun orta əsr dastanları ilə oxşar cəhətləri haqqında geniş məlumat verib. O bildirdi ki, "Roland haqqında nəğmə" Fransa kralının jesti silsiləsinə daxil olan ən böyük və parlaq poemadır. 4002 şeirdən ibarət olan poemanın 9 müxtəlif variantı mövcuddur.

"Dəyirmi masa" müzakirələrində davam edib.

Gürcüstanda peşə təhsili üzrə regional təlim

Gürcüstanda "Duala bənzər peşə təhsili və təlimində özəl sektorla əməkdaşlığın qurulması" mövzusunda regional təlim keçirilib. Təlimdə ölkəmizin peşə təhsili müəssisələrinin nümayəndələri iştirak edib.

Üç gün davam edən təlimdə peşə təhsilində dövlət-özəl əməkdaşlığı, işgözlülərin peşə təhsili və təlimi sistemində inteqrasiyası, nəticələrə əsaslanan güclü maliyyəyə bənzər peşə təhsilinin yaradılması, modul strukturlu, seriyə əsaslı kurikulumların hazırlanması, məqsədlə peşə inkişafı proqramları, iş yerində öyrənmə barədə iştirakçılara ətraflı məlumat verilib və fikir mübadiləsi aparılıb.

Təlimdə həmçinin peşə təhsili müəssisələrinin veb-səhifələrinin yaradılmasının, digər ölkələrin pe-

şə təhsili müəssisələri ilə əlaqələrin qurulmasının vacibliyi vurğulanıb, Azərbaycanda peşə təhsili müəssisələrinin bu sahədəki fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilib.

Təlim iştirakçıları ölkədə peşə təhsili sahəsində görülən işlər, əldə olunan yeniliklər, eləcə də təmsil etdikləri peşə təhsili müəssisələrinin fəaliyyəti barədə təqdimatla çıxış ediblər.

Təlimin sonunda iştirakçılara sertifikatlarla təltif olunub.

Qeyd edək ki, təlim Almaniya Federal İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GIZ) tərəfindən icra olunan "Özəl sektorun inkişafı və peşə təhsili və təlimi" proqramı çərçivəsində təşkil olunub.

Şagirdlərə elmi-tədqiqat işlərində əməkdaşlıq

AMEA akademik H.Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun bir qrup əməkdaşı Bakının Suraxanı rayonundakı Bülbülə qəsəbəsində yerləşən 232 nömrəli tam orta məktəbdə olub.

Məqsəd şagirdlərdə coğrafiya elminə marağın və elmi dünyagörüşünün artırılması, onların yaradıcılıq və elmi tədqiqat işlərinə həvəsləndirilməsi, potensial imkanları ilə fərqlənən istedadlı şagirdlərin fəaliyyətinin istiqamətləndirilməsidir.

Alimlər məktəbdə coğrafiya fənninin tədrisi, şagirdlərin bilik səviyyəsi və fənnə olan marağı, coğrafiya ilə əlaqədar keçirilən tədbirlərin maraqlı, "Kiçik akademiya"nın coğrafiya kafedrası şagirdlərinin iştirakı ilə coğrafiya alyuğu çər-

çivəsində keçirilən "Azərbaycan - Odlar diyarı" mövzusunda tədbirə iştirak ediblər. Şagirdlər Azərbaycanın coğrafiyası haqqında hazırladıqları kompozisiyanı nümayiş etdirib, Azərbaycanın qədim şəhərlərinə, eləcə də yaşadığı Bülbülə qəsəbəsinə həsr etdikləri təqdimatla çıxış ediblər.

İnstitutun əməkdaşları şagirdlərə coğrafiya elminin əhəmiyyəti, inkişafı, institutda aparılan elmi-tədqiqat işləri, əldə olunan nəticələr və s. haqqında söhbət açıb, onlara tövsiyələr veriblər. Alimlər həmçinin "Kiçik akademiya"nın şagird və müəllimlərini Coğrafiya İnstitutuna dəvət edərək onlara tədqiqat işlərində birgə əməkdaşlıq təklif ediblər.

Latviya məktəblərində qiymətlər ləğv olunur

Şagirdlərin ünsiyyət qurma bacarıqları qiymətləndiriləcək

Oruc MUSTAFAYEV

2020-ci ildən Latviyanın ibtidai məktəblərində riyaziyyat, tarix və digər fənlər üzrə qiymətləndirmələrə son qoyulacaq. Bunun əvəzinə, müəllimlər şagirdlərin ətraf aləmlə ünsiyyət qurma və qarşılıqlı əlaqə, məsələn, öz fikirlərini müdafiə etmək bacarıqlarını qiymətləndirəcəklər.

Qiymətləndirmə sisteminin aradan qalxması ilə yanaşı olaraq Latviyanın ibtidai məktəblərinin tədris proqramlarına yeni fənlər - dizayn, IT-texnologiyalar və başqaları daxil ediləcək.

Yeniliklər 1 sentyabr 2020-ci ildən qüvvəyə minəcək.

Avropa İttifaqı vətəndaşı olmayan və Fransa universitetlərində təhsil alan tələbələr avropalılarla müqayisədə 10 dəfə artıq təhsil haqqı ödəməli olacaqlar. Fransanın baş naziri Eduar Filippin sözlərinə görə, indi bakalavr təhsili illik 2700, magistraturada və aspiranturada isə 3700 avroya başa gələcək. "Avropa ittifaqından gələn zəngin əcnəbi tələbələr aztəminatlı fransızlar qədər təhsil haqqı ödəyir, bu isə düzgün deyil", - deyərək Eduar Filipp bildirdi. O, həmçinin xarici tələbələrin cəlb edilməsi strategiyasını təqdim edib. Bu strategiya təqaüdlərin sayının artırılmasını və əcnəbi tələbələr üçün bürokratik prosedurların sadələşdirilməsini nəzərdə tutur.

Eduar Filipp qeyd edib ki, istənilən halda Fransada təhsil haqları Avropanın bir çox ölkələrindən aşağı olacaq. "Bir il ərzində Niderlandda tələbələr 8-13 min avro arası, Böyük Britaniyada isə on minlərlə funt-sterlinq ödəyirlər", - deyərək baş nazir əlavə edib.

Fransada təhsil haqları 10 dəfə bahalaşacaq

Əcnəbi tələbələrin sayı 500 minə çatdırılacaq

Dəyişikliklər həmçinin rusiyalı tələbələrə də təsir edəcək. İndi Rusiyadan olan tələbələr bakalavriat təhsilinin bir il ərzində 170, magistr proqramlarının bir il üçün 243, aspirantura təhsili üçün illik 380 avro ödəyirlər. Yeni ildən isə rusiyalıların üçün də təhsil haqları dəyişir.

Fransanın baş naziri hesab edir ki, təhsil haqlarının artmasına baxmayaraq, bu tədbir Avropa İttifaqı vətəndaşı olmayan daha çox əcnəbi tələbənin Fransa universitetlərinə cəlb edilməsinə imkan verəcək. Hazırda Fransada başqa ölkələrdən 320 min tələbə oxuyur. Hökumətin planına uyğun olaraq onların sayı 2027-ci ildə 500 minə qədər artmalıdır.

Yaşlılar təhsilə cəlb olunurdu

Bakıda və bir neçə şəhərdə onlar üçün Azərbaycan dilini öyrədən kurslar açıldı

Xəyalə QULİYEVA,
Bakı şəhəri 236 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi

Bədii ədəbiyyatda gözəl fə-rəhli, ovqat yaradan hallar, yenilik-lər "sanki bir günəş doğdu" ifadə-si ilə tərənnüm olunur.

Günəş doğur və hər tərəf nura boyanır. Günəş doğur və yeni, daha gözəl, daha işıqlı bir həyata can ver-rir...

Haqqında danışacağımız budə-fəki parlaq, işıqlı həyata can verən səbəbi "günəş doğdu" yox, "ay və ulduz doğdu" ifadəsi ilə tərənnüm etmək həqiqətə daha çox uyğun olar.

Bəli, bir ay və bir ulduz doğdu və Azərbaycan işığı qər-q oldu. Azərbaycan bu işığı çoxdan göz-ləyirdi. Yüz illərdən, min illərdən bəri göz-ləyirdi. Bu işığı bizi 1918-ci il may ayının 28-də Azər-bayca-nın müstəqil dövlət elan olunması haqqındakı tarixi qərardan sonra nurlandırdı. Günəş işığı bu ay və ulduzun işığı yamnda sönük qa-lardı. Çünki bu, azadlıq işığı idi...

Yarandığı ilk vaxtlardan etiba-rən dil, səhiyyə, incəsənət və mə-dəniyyətin inkişafına xüsusi diq-qətlə yanaşan AXC-nin əsas hə-dəflərindən biri də Azərbaycan təhsilinin inkişafı idi.

Haqqında danışacağımız tarixi dövrdə Azərbaycan təhsilinin heç də ürəkəcan bir vəziyyətdə olmadı-ğını vurğulamaq dövlətin qarşısında duran məsələnin nə qədər ciddi və çətin olmasından xəbər verə bilər. Çar Rusiyasının Azərbaycanda iki əsrdən bəri səpdiyi savadsızlıq to-xumlarının kökünü kəsmək üçün böyük işlər görülməli idi.

Elə bu məqsədlə də 1918-ci ilin may ayının 28-də Azərbaycan Demokratik Respublikasının höku-məti tərəfindən xalq təhsili və maarifləndirmə üzrə ilk nazirlik-Xalq Maarif Nazirliyi təsis edildi. 30 iyun 1918-ci ildə isə Nazirlər Şurasının qərarı ilə üç şöbədən (ümumi orta təhsil, ali və orta ixti-sas təhsili, peşə məktəbləri) ibarət strukturu təsdiq edilən bu nazirli-yinə ilk rəhbərliyi N.Yusifbəyli etmişdir.

Nazirliyin nəzdində ali və orta ixtisas təhsili, xalq təhsili və peşə təhsili işləri üzrə üç müstəqil şöbə yaradılmışdı.

Fridrix Humboldtla görə, "Dil xalqın ruhunun təzahürüdür; dil onun ruhu, ruh isə onun dilidir". Azərbaycan xalqı uzun müddət idi ki, öz ruhundan uzaq düşmüş cansız bədənə bənzəyirdi. Azərbaycan dilinin həmin dövrdəki vəziyyəti C. Məmmədquluzadənin "Anamın ki-tabı" əsərində çox gözəl şəkildə əks olunmuşdur.

Elə Xalq Cümhuriyyətinin ilk tarixi qərarlarından biri də 27 iyun 1918-ci ildə Azərbaycan-türk dili-nin dövlət dili elan edilməsi oldu. Bu qərar maarifin inkişafına güclü təkan verən addımlardan biri idi. Bundan sonra bütün ibtidai tədris müəssisələrində təhsil şagirdlərin öz ana dilində aparılmalı və dövlət dili olan Azərbaycan dilinin tədrisi icbari surətdə həyata keçirilməli idi. Azərbaycan dilini bilməyən şa-girdlər üçün üçüncü və dördüncü siniflərdə rus şöbələri açılır və bu-rada Azərbaycan dili intensiv su-rətdə tədris olunurdu ki, 2 ildən sonra həmin şagirdlər artıq Azər-baycan dilində təhsillərini davam etdirə bilsinlər. 5-ci sinifdən sonra şagirdlər məktəbi qurtarana qədər tədris prosesi rus dilində aparılır, Azərbaycan dili isə həmin siniflərdə məcburi fənn kimi tədris olu-nurdu. Bu siniflərdə Azərbaycan dilinin tədrisi həftədə 4 saatdan az olmalı idi.

Yalnız bir orta təhsil müəssisəsi olan şəhərlərdə Xalq Maarif Nazir-liyinin icazəsi ilə yuxarı hazırlıq si-niflərindən başlayaraq, paralel su-rətdə rus bölməsinin də açılmasına icazə verilirdi. Bu addımın məqsədi

azərbaycanlı olmayan uşaqların da mənafeyini qorumaq idi.

Eyni tipli bir neçə təhsil ocağı-nın fəaliyyət göstərdiyi şəhərdə onların bir hissəsi milliləşdirilir, qalan hissəsində isə təhsil rus di-lində aparılırdı. Lakin həmin mək-təblərin hamısında Azərbaycan dili məcburi fənn kimi tədris olunmalı idi. Azərbaycanlı uşaqlardan yalnız milliləşdirilmiş, yaxud milliləşdi-rilməsi nəzərdə tutulan məktəblərdə oxumaları tələb olunurdu.

Təhsilin inkişafı üçün güclü müəllim ordusuna ehtiyac var idi ki, bu məqsədlə Türkiyədən kadrlar dəvət edərək qısamüddətli kurslarda bu ordunun sıraları üçün sadiq əsgər yetişdirilməsinə başlanıldı. Kursları bitirənlərin, demək olar ki, hamısına məktəblərdə müəllim vəzifəsi verildi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyə-

1919-cu il sentyabrın 15-dən etibarən Bakı da daxil olmaqla, Azərbaycanın bəzi şəhərlərində yaşlılar üçün Azərbaycan dilini öyrədən kurslar açıldı. Bu kurslar üç bölməyə ayrılırdı. Birinci bölmə Azərbaycan dilini və yazmağı tamamilə bilməyənlər, ikinci bölmə dili bilib yazmağı bilməyənlər, üçüncü bölmə isə dili və yazmağı bilib, xüsusi terminləri, Azərbaycan dilində dərs demək üsulları və vasitələrini öyrənmək istəyənlər üçün idi.

tinin növbəti addımı ali təhsilin təşkili oldu. Bunu iki yolla həyata keçirmək planlaşdırılırdı:

1. Ölkədə ali təhsil müəssisələri yaratmaq.

2. Azərbaycanlı gəncləri xarici ölkələrin müxtəlif ali təhsil müəssisələrinə göndərmək.

Azərbaycan Hökuməti Xalq Maarif Nazirliyi qarşısında, ilk növbədə, üç ali məktəbin - Bakı Dövlət Universiteti, Kənd Təsərrüfatı İnstitutu və Dövlət Konservatoriyasının açılması məsələsini qoymuşdu. Lakin o dövrdəki tarixi şərait yalnız bir ali məktəbin - Bakı Dövlət Universitetinin açılmasına imkan verdi.

1919-cu il mayın 19-da Azər-baycan Hökuməti Bakı Dövlət Universitetini açmaq üçün təşkilat komissiyası yaratmaq və vəsait ayırmaq haqqında məsələni müzakirə etdi. Mayın 21-də komissiya-nın birinci iclası keçirildi. Komissi-

yaya ali məktəb işinin təşkilində böyük səriştəsi olan professor V.İ.Razumovski rəhbərlik edirdi. Elə məhz Razumovski də universitetin ilk rektoru kimi tarixə düşdü.

Bu dövrdə xalq maarif naziri vəzifəsini icra edən Camo bəy Hacınski iclasda Azərbaycan Hökumətinin dövlət universiteti açmaq haqqında qəti qərara gəldiyini və təşkilat komissiyasının bu çətin işi uğurla yerinə yetirmək üçün bütün

Əmin Rəsulzadə və Rəşid Qaplanov Osmanlı ədəbiyyatından, Məhəmməd ağa Şahtaxtı isə Azər-baycan dilinin qrammatikasından müəhazirələr oxuyurdular.

Azərbaycan Parlamenti 7 milyon vəsait ayıraraq 1919-20-ci tədris ilində dünyanın müxtəlif ali məktəblərində dövlət hesabına təhsil almaq üçün 100 nəfər azər-baycanlı gəncin xaricə göndərilməsi haqqında da qərar qəbul etdi. Dövlət hesabına təhsil alacaq tələbələr ali məktəbi bitirdikdən sonra dörd il icbari qaydada Azərbaycan Hökumətinin təyinatına əsasən göndərilirdi yerdə işləməli idilər.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xalq maarifi sahəsində həyata keçirdiyi mühüm tədbirlərdən biri də ibtidai təhsil müəssisələri şəbəkəsini genişləndirmək idi. İbtidai məktəbi qurtaran şagirdlər təhsillərini ali-ibtidai və orta təhsil məktəblərində davam etdirə bilərdilər. Təkcə 1919-cu ildə Azərbaycanda dövlət hesabına 15 ali-ibtidai məktəb fəaliyyət göstərirdi.

Ümumiyyətlə, nazirlik ölkədə xalq maarifinin inkişafına dair geniş tədbirlər planı hazırlamışdı. Həmin plana əsasən, təhsil almaq üçün maddi imkanı olmayan 650 şagirdə təqaüd təyin olunması, Bakıda 83 qızlar üçün 25 nəfərlik pansionatın təşkili, Xalq Maarif Nazirliyi nəzdində pedaqoji və elmi-bədii jurnalların nəşr edilməsi, Gəncə, Qazax, Şuşa və Nuxada ki-şi, Bakı, Nuxa və Gəncədə isə ikiillik qadın kurslarının açılması, xaricdən gətirilən tədris-çap məhsullarının gömrük xərclərindən azad olunması və s. nəzərdə tutulmuşdu.

Nazirliyin ilk gördüyü işlərdən biri də əksəriyyəti savadsız olan

yaşlıları təhsilə cəlb etmək oldu. Bunun üçün 1919-cu il sentyabrın 15-dən etibarən Bakı da daxil olmaqla, Azərbaycanın bəzi şəhərlərində yaşlılar üçün Azərbaycan dilini öyrədən kurslar açıldı. Bu kurslar üç bölməyə ayrılırdı. Birinci bölmə Azərbaycan dilini və yazmağı tamamilə bilməyənlər, ikinci bölmə dili bilib yazmağı bilməyənlər, üçüncü bölmə isə dili və yazmağı bilib, xüsusi terminləri, Azər-baycan dilində dərs demək üsulları və vasitələrini öyrənmək istəyənlər üçün idi.

Cümhuriyyət Hökuməti əhəlinin maariflənməsində, elmi biliklərə yiyələnməsində mühüm rol oynayan kitabxana şəbəkəsinin genişlənməsinə xüsusi diqqət yetirirdi. Bu məqsədlə Bakıda dövlət və kütləvi xalq kitabxanalarının açılması haqqında layihələr işlənilib hazırlanırdı.

Azərbaycan dilində ilk böyük kitabxana - Milli kitabxananın yaradılması sahəsində xeyli iş görüldü. Onu Bakının mərkəzi hissəsində açmaq nəzərdə tutulmuşdu. Milli kitabxanada Azərbaycana aid kitabları, qəzet və jurnalları, əlyazmaları və digər qaynaqları toplamaq üçün Hökumət tərəfindən İstanbul, Qahirə, Beyrut və Avropa-nın bir sıra paytaxt şəhərlərinə mü-təxəssislər ezam edildi. Bakı Dövlət Universitetinin təsis olunması ilə əlaqədar burada tələbələrin və müəllim heyətinin istifadəsi üçün kitabxana yaradıldı.

Qısa və şərəfli bir ömür yaşayan AXC-nin bu qədər vacib və əhəmiyyətli işlərin altında imza qoyması onun 1920-ci il aprel sü-qutundan sonra belə Azərbaycanın təhsil sahəsində qazanacağı uğurlar üçün bir zəmin rolunu oynamışdır.

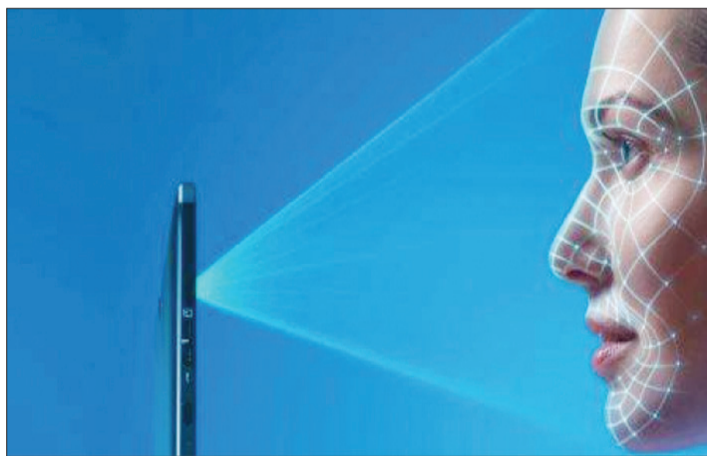
Android-smartfonlar üçün istifadəçilərin sifətə görə tanınması sistemi təqdim olunub

Yusif ƏLİYEV

"Himax Technologies", "MediaTek" və "Megvii" şirkətləri Android mobil qurğularının əməliyyat sistemində istifadəçilərin sifətə görə tanınması funksiyalarının reallaşdırması üçün nəzərdə tutulmuş həll təqdim ediblər.

www.3dnews.ru saytının məlumatına görə, "Active Stereo Camera (ASC) 3D" təbiiqə sünü intellekt əsasında kompüter görməsi alqoritmlərini, həmçinin bir sıra aparat komponentlərini birləşdirir.

Sistem istifadəçilərin sifətə görə effektiv 3D-tanınmasını təmin edir. Funksiya mobil qurğunun blokdan çıxarılması və ödə-

nişlərin təsdiqi üçün istifadə oluna bilər.

"ASC 3D" sisteminin xüsusi infraqırmızı proyektoru və iki yüksək həssaslığa malik qəbul-edicisi sifətin 7000-10000 görün-məyən nöqtədən ibarət 3D-xəritəsini qurmağa imkan verir. Bu

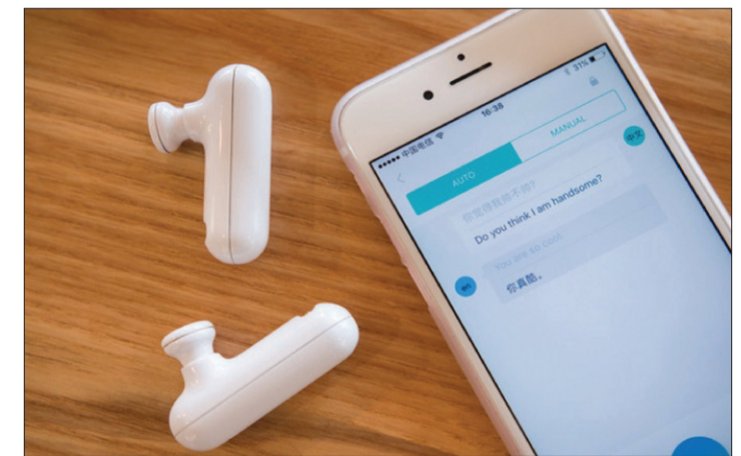
məlumatlar istifadəçinin identifikasiyası üçün istifadə olunur. İddia edilir ki, sistemin komponentləri kiçik ölçülərə və aşağı enerji istehlakına malikdir.

İstehsalçılar bildirirlər ki, ilk bu kimi aparatlar növbəti ildə işiq üzü görəcək.

Yeni qulaqlıq istənilən söhbəti real vaxt rejimində tərcümə edir

Dil baryeri milyonlarla səyahətçi üçün əsas problemlərdən biri olaraq qalır. "Timekettle" (Pasadena, Kaliforniya ştatı) startapı problemin həlli kimi elektron tərcüməçi funksiyasına malik "WT-2" qulaqlığını təklif edib.

www.techcult.ru saytının yaydığı məlumatda bildirilir ki, sistem "Bluetooth" dəsti və smartfon üçün proqramdan ibarətdir. Dəstə kiçik enerjilidürmə qutusu, 300 milliampere/saat tutuma malik akkumulyator və iki qulaqlıq daxildir. Kiçik qutu açıldıqda qulaqlıqlar və istifadəçinin smartfonu arasında əlaqə yaranır, hər bir istifadəçi qulaqlıqları taxır və bundan sonra dia-loqa başlayır. Nitq smartfona ötürülür, bu zaman 3 saniyə ərzində həmsöhbətlərin sözləri

növbə ilə tərcümə edilir.

Qulaqlığın 3 tərcümə rejimi vardır: standart avtomatik, sürətli sual-cavab rejimi "Ask" və ses-küylü məkanlar üçün olan rejim. Qurğunun əsas üstünlüyü artıq "izahedici" jestlər olmadan müxtəlif dillərdə üz-üzə söhbət etmək imkanındır. Ünsiyyətin dili

proqram vasitəsilə seçilir. Elektron tərcüməçinin arsenalında ingilis, fransız, alman, Çin və yapon dilləri var. Tezliklə ərəb, portuqal və tay dillərinin də əlavə olunması planlaşdırılır.

"WT-2" qulaqlıqları 2019-cu ilin yanvarında satışa çıxarıla-caq.

Qazax Müəllimlər Seminariyası - 100

Elmi-pedaqoji əfkarımızın qabaqcıl nümayəndələrindən biri kimi bu yazımda Firudin bəy Köçərli ilə Qazax Müəllimlər Seminariyasından bəhs etmək fikrindəyəm. Lakin düşüncərim ki, bu mövzudan bəhs edərkən Qori şəhərində fəaliyyət göstərən Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasından və əlbəttə ki, onun Azərbaycan şöbəsindən, bu şöbənin tarixi xidmətlərindən, hər hansı bir məzundan söz açmamaq, bir növ, günah olar. Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycanda elm, mədəniyyət, ictimai-pedaqoji fikrin inkişafında müstəsna rolu olan tədris müəssisələrinin fəaliyyətinin tədqiqi və təbliği, onların yubileylərinin keçirilməsi, keçmiş mədəni irsə, milli-mənəvi dəyərlərə ehtiram ifadəsi olmaqla, bugünkü təhsil sistemimizin modernləşdirilməsi prosesində onun müsbət ənənələrindən istifadə önəmli əhəmiyyət kəsb edir.

qəbul imtahanı verməsi gələcəkdə müsəlmanların seminariyaya cəlb edilməsi üçün süni maneələri aradan qaldırılmasına əsas verdi.

1882-ci ildə bu şöbənin ilk buraxılışı oldu. Azərbaycan məktəb tarixində pedaqoji təhsil almış azərbaycanlı müəllimlərin ilk dəstəsi pedaqoji cəhəddə fəaliyyət göstərməyə başladılar. Bu şöbənin məzunlarının hələlik sayca az olmasına baxmayaraq, onlar Zaqafqaziyanın bir çox Azərbaycan kəndlərində dünyəvi məktəblər açılmasında mühüm rol oynadılar. İrəvan müəllimlər seminariyasını bitirən azərbaycanlı müəllimlər də bu işə xeyli kömək etdi. Keçən əsrin 80-ci illərindən başlayaraq, istər dövlət, istərsə də zəhmət və kənd ictimaiyyəti vəsaitilə açılan kənd məktəblərinin sayı İldən-ildə çoxalmağa, azərbaycanlı balalarının rus dili ilə bərabər, ana dilində təlim və təربiyə alması işini xeyli yaxşılaşdırmağa kömək etdi.

Bircə bu faktı demək kifayətirdi ki, XIX əsrin son 20 ili ərzində Azərbaycan yalnız Bakı və Gəncə quberniyalarında 172 ibtidai məktəb fəaliyyət göstərirdi ki, burada da 11400 şagird (o cümlədən 2473 qız) təhsil alırdı. Bu məktəblərin böyük əksəriyyəti kənd yerlərində idi.

Ümumiyyətlə, 1920-ci ilə qədər Azərbaycanda və Zaqafqaziyanın azərbaycanlılar yaşayan kəndlərində mövcud olan ibtidai məktəblərin böyük əksəriyyəti ZMS Azərbaycanlı şöbəsinin məzunları tərəfindən təsis edilmişdir.

əsr müəllim kadrları hazırlığında mühüm mərhələ təşkil edir. Azərbaycanda xalq maarifi, məktəb, ədəbiyyat, mədəniyyət və incəsənətin bir çox görkəmli nümayəndələri məhz həmin seminariyada təhsil almışlar.

Azərbaycan şöbəsinin təşkilində, onun tərkibində A.O.Çernyayevskinin mühüm xidmətləri olmuşdur. Azərbaycan müəllimlərinin böyük bir dəstəsi A.O.Çernyayevskindən dərslər almışdır. A.O.Çernyayevski xalq təhsilində, maarifin yayılmasında müəllimə böyük əhəmiyyət verirdi. Çernyayevski yazırdı: "...İbtidai xalq məktəblərinin canı müəllimdir. Tədris işinin müvəffəqiyyəti ondan asılıdır. O, kənd əhalisinin qaranlıqda qalan kütləsi içərisində maarifin pioneridir". Bu cəhətdən Azərbaycan şöbəsinin məzunlarının rolunu xüsusi qeyd edirdi: "Həqiqətən demək lazımdır ki, tatar (Azərbaycan - H.Ə.) şöbəsinin məzunlarının çoxu, olducaq avam xalq kütləsi içərisinə təhsil işi götürmüş və gətirir".

A.O.Çernyayevskindən sonra, seminariyanın Azərbaycan şöbəsinə rəhbərlik edən F.Köçərli, R.Əfəndiyev, ibtidai məktəb Azərbaycan dili müəllimi S.Vəlibəyov öz müəllimlərinin şərfli yolunu davam etdirərək, seminaristlərin elmi-pedaqoji və metodiki hazırlığı işində unudulmaz xidmətlər göstərmişlər.

Seminariyanın Azərbaycan şöbəsi təsis edildiyi gündən əsrin sonuna qədər və sonralar özünün bir sıra faydalı ənənələri və müvəffəqiyyətləri ilə daim diqqəti cəlb etmişdir. Bir faktı qeyd etmək kifayətdir ki, 1900-cü ildə Parisdə keçirilən müəllimlər seminariyasının ümumdünya sərgisində iştirak edən ZMS qızıl medala layiq görülmüşdür.

Qori Seminariyası ilə bağlı fikrimi bu söz-

Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyası nəzdində tatar (Azərbaycan) şöbəsinin təsis edilməsinə aid rusi dövlət sənədinin surəti.

İlk tərbiyə beşiyi

şöbə-Azərbaycan şöbəsi açıldı. Azərbaycanlılardan müəllim kadrları hazırlamaq kimi tarixi missiya həmin şöbənin öhdəsinə düşdü.

Müəllimlər seminariyasında ehtiyacı olan tələbələrə təqaüd verildirdi. Bu, müsbət cəhət kimi qeyd edilə bilər. Doğrudur, hökumətdən təqaüd alanlar ən azı 4 il kənd məktəbində qulluq etməli idi. Lakin, bununla belə, təqaüd verilməsi nəticəsində kasıblar da təhsil ala bilərdi. Seminariyalarda pedaqoji-metodik işlərə daha çox diqqət yetirilirdi.

Azərbaycan şöbəsinin ilk inspektoru vəzifəsinə A.O.Çernyayevski, Azərbaycan dili və şəriət müəllimi vəzifələrinə Mirzə Hüseyn Əfəndi Qayıbzadə (1830-1917) ilə Əbdüssalam Axundzadə (1843-1907) təyin edilmişdir. Şöbənin nəzdində təşkil edilən ibtidai məktəbdə Azərbaycan dili müəllimi vəzifəsinə sonralar həmin şöbənin ilk məzunlarından olan S.Vəlibəyov (1861-1902) tutmuşdur.

Azərbaycan şöbəsinin 1880-ci il mayın 13-də təsdiq edilmiş əsasnaməsinə görə, bu şöbənin məqsədi Cənubi Qafqaz ölkəsinin Azərbaycan kəndlərindəki ibtidai məktəblər üçün bilikli və təcürbəli müəllimlər hazırlamaqdan ibarət idi.

Şöbəyə ilk dəfə 40, ibtidai məktəbə isə 20 nəfərin qəbul olunması müəyyən edilmişdi. Bunların hamısı dövlət hesabına saxlanılmalı və Azərbaycan dilini bilən ayrıca tərbiyəçi-inspektorun himayəsi altında ümumi yataqxanada yaşamalı idi. Qəbul imtahanlarında müvəffəq qiymət almayanlar üçün hazırlıq sinfi nəzdində aşağı şöbə təşkil edilirdi. İlk dəfə seminariyaya 32 nəfər qəbul olundu. Bunlardan 24-ü A.O.Çernyayevski (1840-1894) tərəfindən yerlərdə seçilərək dəvət olunmuş, qalanları isə öz arzusu ilə gəlmişdi. 19-ü şöbənin əsas siniflərinə, 13-ü isə hazırlıq sinfinə qəbul olundu. Seminariyaya ilk qəbul olunanlar içərisində gələcəyin məşhur pedaqoqlarından S.Vəlibəyov, F.Köçərli, R.Əfəndiyev, M.Mahmudbəyov və b. var idi. İlk dəfə qəbul olunanlardan üçü Naxçıvan qəza məktəbindən, 13 nəfəri isə Şuşa şəhər məktəbindən idi.

İlk dəfə təşkil edilməsinə baxmayaraq, Azərbaycan şöbəsinin tələbələri qəbul imtahanlarında ehtiyatla qəbul edilirdilər. Rəsmi sənədlərin birində oxuyuruq: "Çernyayevskinin tələbə toplamaq məqsədilə rəsmən ezm edərək yerlərdə tələbə seçməsi və qismən imtahan etməsi nəticəsində azərbaycanlıların seminariyaya daxil olmaq üçün hazırlaşan xristianlardan ümumiyyətlə yaxşı imtahan vermələri aşkar olundu". Qəbul olunmaq istəyənlərin sayı get-gedə artırdı. L.Modzalevski yazırdı ki, bu şöbənin birinci qəbuluna əsasən, şəhər və qəza məktəblərini bitirənlərdən 60-a qədər gənc azərbaycanlı gəlmişdi. Bunlar rus dilinə o qədər bələd idilər ki, onlardan bir neçəsi, hətta bərbəş seminariyanın ikinci sinfinə daxil ola bildi. Bu şöbənin ilk açılışı zamanı gözənləndən daha çox tələbənin gəlməsi və müvəffəqiyyətlə

Təhsilin məzmunundakı səthiliyə, təlimin rus dilində aparılmasına, təlim üsulunun yaramazlığına baxmayaraq, xalq məktəbləri geniş xalq kütləsi içərisində yeganə ümumi təhsil müəssisəsi olmaqla, əhalinin qabaqcıl dəstəsinin hüsn-rəğbətini qazanırdı. Bu məktəblər kəndlərdə yeganə maarif və mədəniyyət ocaqları idi.

Azərbaycanda pedaqogika elminin yayılması və inkişaf etdirilməsi, yeni məktəblərin, xalq maarifinin, ali pedaqoji institutun müəllim kadrlarının hazırlığının bütöv bir dövrü məhz ZMS məzunlarının fəaliyyəti ilə bağlı olmuşdur.

Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasının (ZMS) Azərbaycan şöbəsi fəaliyyət göstərdiyi təxminən 40 il ərzində 250-dən artıq xalq müəllimi hazırlamışdır. Azərbaycan xalq pedaqogikasının qiymətli incilərindən qidalanan, mütərəqqi rus və dünya pedaqogikasının görkəmli nümayəndələrinin pedaqoji ideyalarından, qabaqcıl məktəb təcrübəsindən faydalanan

Azərbaycan kəndlərində təşkil edilən və açılması nəzərdə tutulan məktəblərin müəllim kadrlarına, xüsusilə də azərbaycanlı müəllimlərə olan ehtiyacı azərbaycanlılar üçün ayrıca seminariya və ya şöbənin təşkilini həyata zərurət kimi qarşıya qoydu. Bu zərurət hökuməti müəllimlər seminariyaları haqqında olan ümumi qanundan kənar çıxarmağa, seminariyaların bəzisinə nənki təkə "pravoslavların", həm də xristian olmayan digər millətlərin nümayəndələrinin də oxumasına icazə verməyə məcbur etdi.

ilk xalq müəllimləri! Elm və maarif məşəlini Zaqafqaziyanın uzaq-uzaq kəndlərinə aparən, dünyəvi təhsildən kənar qalmış gənclərin gözlərini təhsil nuru ilə işıqlandıran, elm, maarif, mədəniyyət və incəsənət çarçaları!

Tarixə xalq müəlliminin nümunəsi kimi daxil olmuş, müəllim sənətinin, öz peşəsinin vurgunu olmuş, xalqa bilik verməyi qarşılıqlı məqsəd qoymuş, özərini xalq yolunda şam kimi ərindən neçə-neçə cavanlar! Firudin bəy Köçərli, Rəşidbəy Əfəndiyev, Səfərləyib Vəlibəyov, Əlişbəy Tahirov, Mahmudbəy Mahmudbəyov, Cəlil Məmmədquluzadə, Nəriman Nərimanov, Üzeyir Hacıbəyov, Müslüm Maqomayev, Pənah Qasımov, Hənəfi Terequlov, Əli Hüseynov, Fərhad Ağazadə, Səmədbəy Acalov, Teymur Quliyev, Musedin İlyasov, Teymurbəy Bayramlıbəyov, Süleyman Sani Axundov, Bədəlbəy Bədəlbəyov, Azad Əmirov, Əhmədəğa Mustafayev, Yusif Qasımov, Əli Qəmərli, Əhməd Seyidov və onlara bəşqaları.

Haşiyə: *Bu sətirlərin müəllifi özünü xoşbəxt hesab edir, ona görə ki, Qori Seminariyasının məzunlarının içindən dərslər almışdır (Əli Qəmərli, N.T.Kostin və Ə.Y.Seyidov).*

Çarizmin ucqarlarda xalq maarifi sahəsindəki mürəccə siyasəti ilə əlaqədar Azərbaycan şöbəsinin Azərbaycanda uzaqda, Qori şəhərində açılmasına baxmayaraq, onun təşkilinə XIX

Azərbaycana 250-dən artıq elm, mədəniyyət xadimi, əsl xalq müəllimləri bəxş etmiş seminariya

Hüseyn ƏHMƏDOV,
Rusiya Dövlət Təhsil Akademiyasının xarici üzvü, pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor

lərə bitirirəm:
M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin məzunları Rusiyada elm, mədəniyyət və incəsənətin inkişafında hansı xidmətləri göstərmişlərə, Qori Müəllimlər Seminariyasının məzunları da Azərbaycan üçün həmin xidmətləri göstərmişlər.

Məlum olduğu kimi, rus imperiyasının süqutundan sonra Qori Seminariyasının da fəaliyyəti dayandırıldı. Ölkədə baş vermiş siyasi çevriliş ilə bağlı 1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə Azərbaycan Milli Şurası yaradıldı. Milli Şura Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini elan etdi. Beləliklə də, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) Azərbaycan xalqının azadlıq hərəkatının nəticəsi kimi meydana gəldi.

Ulu öndər, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyev demişdir: "Müsəlman şərqində ilk demokratik cümhuriyyətinin məhz Azərbaycan torpağında yaranması xalqımızın o dövrdə və o illər ərfəsində - XIX əsrin sonunda və XX əsrin əvvəllərində milli

(Azərbaycan - H.Ə.) bölməsinin Qazaxa köçürülməsi məqsədilə bölmənin keçmiş inspektoru F.Köçərliyə sərəncamına 5 min rubl pul ayrıldı. Azərbaycan bölməsi müstəqil seminariyaya çevrilərək Qazaxa köçürüldü və burada fəaliyyətini davam etdirdi. Firudin bəy Köçərli seminariyanın direktoru təyin edildi. O, 13 oktyabr 1918-ci il tarixli "Azərbaycan" qəzetində dərc etdirdiyi "Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasının tatar bölməsinin müstəqil seminariyaya çevrilməsi barədə" məqaləsində yazırdı: "1918-ci ilin əvvəllərində Qazax şəhərinin müsəlman əhalisi və bəzi kənd icma nümayəndələri tədris dairəsi qarşısında... tatar bölməsinin Qori şəhərində Qazax şöhrinə köçürülməsi barədə məsələ qaldırılıb ərizə ilə müraciət edərək vəd etmişlər ki, seminariyanın tikilməsi üçün bağ-bağca və 10 desyatın suvarılan torpaq, 3000 rubl məbləğində birdəfəlik yardım və hər il 1000 rubl borc pul ayracaq. Bu məsələ Azərbaycan hökumətinə 10 iyun 1918-ci il tarixli iclasında müzakirə edilərək qəzaxlıları qanə edəcək qərara gəlməşlər. Tatar (Azərbaycan - H.Ə.) bölməsinin əmlakının dağınməsi Xalq Maarifi naziri tərəfindən bölmənin inspektoruna həvalə edilmişdir ki, bu da onun tərəfindən yerinə yetirilmişdir. Qazax Müəllimlər Seminariyası kimi vacib bir məktəbin açılması bütün qəza üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyindən inanırıq ki, ziyalılar başda olmaqla yerli əhali bu təhsil ocağının gələcək fəaliyyətini təmin etməkdən ötrü əllərindən gələni köməkliliyə əsirgəməyəcək.

Bütünlüklə seminariyanın yitirmələrindən ibarət olan yerli administrasiya tərəfindən də bu təhsil ocağına xüsusi göy göstəriləcəyinə şübhə etmirik. Gürcüstanın mərkəzində mövcud olduğu 40 il ərzində seminariyanın yitirmələri tədris dairəsi rəhbərlərinin ruslaşdırma tendensiyasına baxmayaraq, şərti inqilab, istərsə də böyük çevriliş günlərində sınaqlardan şəərəflə çıxaraq Vətənin azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübarizəyə qoşulmuşlar.

Qazax Müəllimlər Seminariyasının direktoru F.Köçərli 1919-cu il martın 20-də Dövlət Müfəttişliyi İdarəsinin direktoruna 80 №-li məlumat-məktub göndərərək Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasının tatar şöbəsinin 1918-ci il iyunun 20-də müstəqil müəllimlər seminariyasına çevrilməsi, şöbənin mülkünün 1918-ci ilin sentyabrında onun tərəfindən Qori şəhərindən Qazax şəhərinə daşınması, orada çalışacaq qulluqçu heyətinin komplektləşdirilməsi və təsdiq olunmaq üçün Bakıya, Xalq Maarifi Nazirliyinə sərəncam təqdim etməsi barədə məlumat vermişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Xalq Maarifi Nazirliyinin 28 oktyabr 1918-ci il tarixli əmri ilə həmin heyət təsdiq edilmiş və əmrə uyğun olaraq, oktyabrın 20-dən etibarən aşağıdakı şəxslərə Qazax Müəllimlər Seminariyasında müəllimlik etməyə icazə verilmişdir:

- 1) İsfəndiyar bəy Vəkilov - Rus dili və təbiət elmləri;
- 2) Yusif Qasımov - tarix fənni;
- 3) Əli Hüseynov - tarix və coğrafiya;
- 4) Məhəmməd Hüseynzadə - riyaziyyat;
- 5) İbrahim Əfəndi Qayıbov - ana dili.

Qazax Müəllimlər Seminariyası 1918-ci il noyabrın 10-da fəaliyyətə başlamışdır. Seminariyanın açılışında yerli hökumət idarələrinin memurları, şəhərin fəxri sakinləri, yeni qəbul olunmuş şagirdlərin valideynləri və b. iştirak etmişlər.

Seminariyanın direktoru F.Köçərli açılışda söylədiyi nitqə qeyd etmişdir ki, seminariyanın Gürcüstanın mərkəzində, özgə zəmində və müsəlman ələmindən uzaqlarda yaradılmasına baxmayaraq, çox böyük əhəmiyyəti olmuş, mövcudluğu dövründə xalq məktəblərində işləməkdən ötrü Qafqaz müəllimlərinə çoxlu sayda müəllimlər hazırlamışdı. Vətəndən ayrı düşmüş müsəlman gəncləri milliliyin təmsilçisi və toxunulmazlığını qoruyub saxlaya bilməşlər. İndi müstəqil seminariyaya çevriləcək doğma diyarına, Qazaxa köçürülmüş Azərbaycan bölməsi xalqın mənəvi geriliyini aradan qaldırılması yolunda mühüm amillərdən birinə çevriləcək və var qüvvəsi ilə çalışacaqdır.

Qazax Müəllimlər Seminariyasının məzunları Şərqdə ilk demokratik, hiyyəq dövlət olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə xalq təhsili, maarifi və mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsində, təhsilin yeni milli köklər üzərində yenidən qurulmasında, məktəb islahatlarının aparılmasında, anadili məktəblərin yaradılmasında, ana dili dərslərlərinin hazırlanmasında, Azərbaycanda təhsilin, maarifin və mədəniyyətin inkişafı, savadsızlığın aradan qaldırılması uğrunda yorulmadan mübarizə aparmışlar.

Beləliklə, təşkil edilməsindən 100 il keçən Qazax Müəllimlər Seminariyasının təcrübəsi əsasında əvvəllər Bakıda və Gəncədə, sonralar isə digər şəhərlərdə də belə seminariyalar təsis edilmişdir. Sovetlər hakimiyyəti illərində bu seminariyalar pedaqoji texnikalara çevrildi və Azərbaycanda ümumi icbari ibtidai təhsilin həyata keçirilməsində tarixi xidmətlər göstərdi.

Fikrimə Qazax Müəllimlər Seminariyasının məzunlarından biri olmuş hörmətli şair Osman Sarıvəlinin sözləri ilə nöqtə qoyuram: *"Qazax Seminariyası bir çox ziyalılar kimi mənəm də ilk və məhraban tərbiyə beşiyim olmuşdur... Elmlərin əsasını burada öyrənmişəm, ədəbiyyatı və incəsənəti orada sevməyə başlamışam, onlara odlu, aşıqana gənclik şəirlərimi də orada yazmışam"*.

Yaddaşlarda əbədi iz qoyan alim

Xatirəyə çevrilmək üçün ölmək hələ bəs eləmir...

← Övvəli səh.1

Fərrux RÜSTƏMOV,

*ADPU-nun İbtidai təhsil fakültəsinin dekani,
pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor,
Əməkdar elm xadimi*

1966-1969-cu illərdə Azərbaycan ETPEİ-nin (indiki Təhsil İnstitutunun) aspiranturasında əyani təhsil alıb. Apardığı elmi-tədqiqatları ümumiləşdirərək professor Ə.Seyidovun rəhbərliyi ilə "Fərhad Ağazadənin pedaqoji fəaliyyəti və görüşləri" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edib.

Pedaqoji elmdə səlahiyyətli söz sahibi

Hələ tələbəlik illərində mətbuatda və kütləvi informasiya vasitələrində bədii yazılarla çıxış edən Əjdər müəllim elmi-pedaqoji səciyyəli məqalələri ilə də diqqəti cəlb edib, az bir müddətdə pedaqoji elmdə səlahiyyətli söz sahibinə çevrilib. İctimai fəallığı, zəngin nəzəri və praktik pedaqoji hazırlığı, tədqiqatçılıq sərəş-təsi, geniş yaradıcılıq imkanları ilə seçildiyinə görə Azərbaycan ETPEİ-də baş elmi işçi, bölmə müdiri, şöbə müdiri və elmi işlər üzrə direktor müavini işləyib. 1974-1981-ci illərdə pedaqoji biliklərin təfəkkür mərkəzi hesab edilən "Azərbaycan məktəbi" jurnalının baş redaktoru olarkən jurnalın poliqrafik və elmi-nəzəri səviyyəsinin yüksəldilməsinə xeyli əmək sərf edib. "Azərbaycan məktəbi" nə əlavə nəşr olunan 7 metodik məcmuə sırasına "Məktəbdə bədən tərbiyəsi" məcmuəsini də daxil edərək böyük bir elmi-metodik pedaqoji nəşrlər kompleksinin təlim-tərbiyə prosesinə təsirini möhəratlı istiqamətləndirib. Bununla da o, Azərbaycanda pedaqoji jurnalistikamızın inkişafına dəyərli töhfə vermiş olub.

Mükəmməl təhsil-tərbiyə nəzəriyyəçisi

Onun yaradıcılıq kredosu çoxşaxəli olub. Əsas tədqiqat sahəsi pedaqogika tarixi olsa da, həm də mükəmməl təhsil-tərbiyə nəzəriyyəçisi kimi tanınıb. Son 50 ildə Azərbaycanda məktəb, təhsil, pedaqoji elmlərlə bağlı elə bir elmi məclis, elmi-nəzəri və praktik konfrans, elmi sessiya və yığıncaq olmayıb ki, Əjdər müəllim orada iştirak etməsin, orijinal fikirləri, yeni elmi ideyaları ilə həmkarlarının diqqətini cəlb etməsin, səmərəli və ağıllı təklif irəli sürməsin. O, respublikamızdan kənar da ölkəmizi layiqincə təmsil edib, Moskva, Qomel, Ulyanovsk, Vilniüs, Riqa, Tbilisi, Kiyev, Minsk şəhərlərində keçirilən elmi konfranslarda maraqlı məruzələrlə çıxış edib, uzun müddət SSRİ PEA-nın pedaqogika tarixi üzrə elmi-problem şurasının üzvü olub. ABŞ, Macarıstan, Estoniya və Ukraynada vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu-vətəndaş təhsili üzrə təcrübə mübadiləsində olub. O, həm də pedaqogikanın metodoloji problemlərinin araşdırılmasına həsr olunmuş diskussiyalarda fəal iştirak edib, mühüm elmi həqiqətləri üzə çıxarılmasına, yeni pedaqoji nəzəriyyələrin formalaşmasına öz töhfəsini verib. Elə bunun nəticəsidir ki, araşdırmalarının elmi nəticələrindən fəlsəfə, hüquq, pedaqogika və ədəbiyyatşünaslıq üzrə tədqiqatçılar, program və dərslik tərtibçiləri mənbə kimi istifadə edib. Onun adı pedaqogika elminin "qızıl sacayaqları" (M.Mehdizadə, Ə.Seyidov, M.Muradxanov) və "sütunları" ilə (H.Əhmədov, N.Kazimov, Ə.Həşimov, Y.Talıbov və b.) bir sırada çəkilir.

Elmi xidmətləri ilə Azərbaycan pedaqogika elminin son dövr tarixinə daxil olan professor Ə.Ağayev elmi-pedaqoji irsində məktəb və pedaqogika tarixinin öyrənilməmiş və ya az araşdırılmış məsələlərin tədqiqi, tərbiyə nəzəriyyəsi və təcrübəsinin (xüsusilə, əxlaqi-mənəvi tərbiyə) ümumiləşdirilməsi, təlim-tərbiyənin prinsip və metodlarının təkmilləşdirilməsi, təhsilin yeni məzmununun müəyyənəşdirilməsi, pedaqoji biliklərin geniş təbliği və digər məsələlər geniş yer tutur. O, ilk dəfə olaraq XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan pedaqoji fikrinin başlıca problemlərini (həm də pedaqoji cərəyanları) müəyyənəşdirərək təhlilini verib. "Məktəblərdə vətəndaşlıq borcunun tərbiyə edilməsi" (1975), "Vətəndaş olmağa borclusan" (1979), "Həyatın astanasında" (1983) kitablarında və silsilə məqalələrində şagirdlərin vətəndaşlıq tərbiyəsi üçün metodikasını işləyib, tərbiyənin bir sıra yeni prinsiplərini (xüsusilə, sahiblik prinsipini) müəyyənəşdirib.

Ə.Ağayev pedaqogikanın nəzəri-metodoloji məsələlərinin də tədqiqi ilə məşğul olub, "Pedaqogika terminlərini dəqiqləşdirmək vacibdir" (1980), "Tərbiyənin metodları" (1980), "Tərbiyənin prinsipləri və on-

ların təlim-tərbiyə prosesində reallaşdırılması" (1980), "Müasir dərs necə olmalıdır" (1988) kimi yüksək elmi-nəzəri əhəmiyyət daşıyan məqalələr yazıb.

Şəxsiyyətlə bağlı sistemli tədqiqatlar müəllifi

Keçən əsrin 70-ci illərində keçmiş İttifaqda, o cümlədən Azərbaycanda görkəmli pedaqoqların (bəzən də heç pedaqoq olmayanların) pedaqoji görüşlərinin tədqiqi dəb olduğu bir vaxtda, ilk dəfə Ə.Ağayev problem xarakterli mövzunun - şəxsiyyət haqqında Azərbaycan pedaqoji fikir klassiklərinin ideyalarının tədqiqinə girişib. "Azərbaycan maarifpərvərləri şəxsiyyət və onun formalaşması haqqında" (1974), "Azərbaycan maarifpərvərləri şəxsiyyət haqqında" (1978) kitabları və silsilə məqalələri ilə pedaqoji fikir tarixinin tədqiqində yeni elmi çıxış açdı. Həmin problemlə bağlı uzun illər səmərəli tədqiqatlar aparıb. Sistemli və ardıcıl tədqiqatlarını "Azərbaycan ictimai-pedaqoji fikrində şəxsiyyətin formalaşması problemi" mövzusunda yazdığı doktorluq dissertasiyası ilə tamamlayıb. Həmin dissertasiyaya görə, Ali Attestasiya Komissiyasının Rəyasət Heyəti cəfəqəş alimə pedaqoji elmlər doktoru alimlik dərəcəsi verməklə yanaşı, həm də professor elmi adının verilməsi haqqında qərar qəbul edib.

Təhsil və pedaqoji fikir tarixçisi

Xalqımızın ümumi tarixinin mühüm tərkib hissəsi olan məktəb tarixinin öyrənilməsi və təbliği sahəsində professor Ə.Ağayev elmi say və fədakarlıq göstərib. O, "150 yaşlı Şuşa məktəbi" (1982), "Ötən əsrlərdə doğulmuşlardan bin" (1993), "Qocaman maarif ocağı"

Professor Ə.Ağayevin yaradıcılığında uşaqlar üçün yazdığı şeirlər və hekayələr mühüm yer tutur. Bədii yaradıcılığa keçən əsrin 50-ci illərində "Azərbaycan pioneri" qəzetində nəşr olunan "İlk və son" adlı hekayəsi ilə başlayan pedaqoq-alim bu sahədə də maraqlı yaradıcılıq yolu keçmiş, gənc nəsillə bağlı arzu və düşüncələrini, uşaq həyatı ilə bağlı müşahidələrinin nəticələrini "Sülh gəmisinin kapitanı" (1982), "Payız" (1995), "Kosmos və mən" (1997), "Bala dadı, bal dadı" (1999), "Ceyran nənəm" (1999), "Gəlirəm, gözəl məni" (2000), "Fərhadın rəsləri" (2008), "Allahın haqq bəndəsiyəm" (2008), "Pişik balasının səhvi" (2013) kitablarında əks etdirmişdir. Uşaqların istək və arzularını, iç dünyasını, daxili aləmini, yaşlılarına və yaşlılara münasibətlərini realist həyatı lövhələrlə əks etdirən bu kitablar pedaqoji və bədii düşüncənin vəhdətindən yaranmışdır.

kitab və silsilə məqalələrində çarizmin Azərbaycandakı təhsil siyasətinin (ruslaşdırma və xristianlaşdırma) mahiyyətinə aydınlıq gətirib, tədris işlərinin elmi mənzərəsinə şərh, məktəb işlərinin təşkilini elmi-pedaqoji prizmadan təhlil edib. "Sona xanım Tağıyeva" (1995) kitabçasında isə Bakıdakı 190 nömrəli məktəbin uğurlarını təhlil edib, 50 il həmin məktəbə rəhbərlik etmiş, bu sahədə saç ağartmış, həyatını şagirdlərinin ömrünə köçürmüş Sona xanım Tağıyevanın həyat yolunu işıqlandırb. Xalqımızın zəngin mədəni-elmi və təhsil-tərbiyə nəzəriyyəsi və təcrübəsi ilə keçmiş İttifaqın pedaqoji ictimaiyyətini tanış edən "Azərbaycan pedaqoji fikir antologiyası" (1990) adlı hikmət çələnginin hazırlanmasında, həmkarları ilə birlikdə Moskvada kütləvi tirajla nəşr edilməsində Əjdər müəllimin böyük xidmətləri olub.

Dərsliklər müəllifi

İlkin müəllim hazırlığının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı onun ideya və fikirləri həmişə maraq doğurmuş, bu sahədəki fəaliyyəti təqdir olunmuşdur. Onun nəzəri tədqiqatları praktik dəyərliyi ilə daha çox diqqəti cəlb edir. O, araşdırmalarının nəticələrini ali pedaqoji təhsilə təbiiq etmiş, ali pedaqoji məktəblər üçün "Pedaqogika" kitabları yazmışdır. Həmkarları ilə birlikdə qələmə aldığı "Pedaqogika" kitabları məzmun, mündəricə, şərh və təqdimetmə üslubuna görə fərqlənir, yeni yanaşma baxımından diqqəti cəlb edir. Onun müəllifliyi və elmi redaktorluğu ilə hazırlanan 8-9-cu siniflər üçün "İnsan və cəmiyyət" və təlim rus dilində olan məktəblərin II sinfi üçün "Azərbaycan dili" dərsliyi də yüksək elmi-metodik səviyyəsi, nəzəri və praktik əhəmiyyəti ilə seçilir.

Pedaqoji və bədii düşüncənin vəhdətindən yaranan əsərlər

Professor Ə.Ağayevin yaradıcılığında uşaqlar üçün yazdığı şeirlər və hekayələr mühüm yer tutur. Bədii yaradıcılığa keçən əsrin 50-ci illərində "Azərbaycan pioneri" qəzetində nəşr olunan "İlk və son" adlı hekayəsi ilə başlayan pedaqoq-alim bu sahədə də maraqlı yaradıcılıq yolu keçmiş, gənc nəsillə bağlı arzu

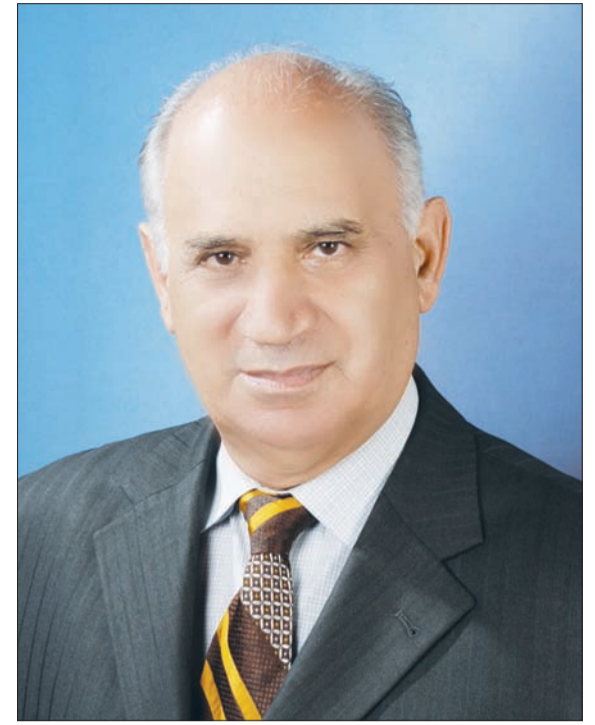
və düşüncələrini, uşaq həyatı ilə bağlı müşahidələrinin nəticələrini "Sülh gəmisinin kapitanı" (1982), "Payız" (1995), "Kosmos və mən" (1997), "Bala dadı, bal dadı" (1999), "Ceyran nənəm" (1999), "Gəlirəm, gözəl məni" (2000), "Fərhadın rəsləri" (2008), "Allahın haqq bəndəsiyəm" (2008), "Pişik balasının səhvi" (2013) kitablarında əks etdirmişdir. Uşaqların istək və arzularını, iç dünyasını, daxili aləmini, yaşlılarına və yaşlılara münasibətlərini realist həyatı lövhələrlə əks etdirən bu kitablar pedaqoji və bədii düşüncənin vəhdətindən yaranmışdır. "Mən təbliğatçıyam" (1980), "Tikdim ki, izim qala" (1996) kitabları onun jurnalistlik qabiliyyətinin, publisistik yaradıcılığının bəhrəsi kimi diqqəti cəlb edir.

Klassik pedaqoji irsin tədqiqi və təbliği

Azərbaycanda təhsil-tərbiyə nəzəriyyəsinin inkişafında klassik pedaqoqların bəşəri məzmun daşıyan, humanist istiqaməti ilə diqqəti cəlb edən nəzəri irsi mühüm rol oynayır. Bu irsin dəyərli nümunələrinin seçilməsi, Azərbaycanda nəşri və onlardakı pedaqoji siqlətin üzə çıxarılması da Əjdər müəllimin fəaliyyətində mühüm yer tutur. Onun Y.A.Komenski, K.D.Uşinski, A.S.Makarenko, N.K.Krupskaya və V.A.Suxomlinskiyin pedaqoji irsinin öyrənilməsi ilə bağlı araşdırmaları yeniliyi ilə diqqəti cəlb edir. A.S.Makarenko və N.K.Krupskayanın iki cildlik əsərlərinin tərtibi və nəşri də onun adı ilə bağlıdır.

Pedaqoji təbliğatçı

Ə.Ağayev pedaqogika elminin nəzəri və tarixi problemləri ilə bağlı sistemli və ardıcıl tədqiqat apararaq, səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyət göstərməklə kifayətlənməyərək onun təbliğinə də xüsusi diqqət ayırıb. Keçən əsrin 70-ci illərindən mütəmadi olaraq Azərbaycan televiziyasında təhsil-tərbiyənin müasir problemlərindən, gənclərin əxlaqi-mənəvi tərbiyəsindən bəhs edən "Sənin vətəndaşlıq borcun", "Həyat bi-

lində "Seçilmiş pedaqoji əsərləri" (2014), 7 cildlik "Seçilmiş əsərləri" (2013-2016) pedaqogika elmimizi zənginləşdirmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Görkəmli bəstəkarlar C.Cahangirov və D.Kobalovski ilə birlikdə yazdığı əsərlər uşaqların məhni bayramlarında 10-20 minlik xorun ifasında səslənmiş, arxiv fonduna daxil olub. Bəstəkarlar T.Quliyev, S.Ələsgərov, R.Şəfqə, O.Rəcəbov, R.Mustafayev, M.Əhmədova onun şeirlərinə məhnlər bəstələyib. Əsərləri rus, belarus, ukrayn, başqır dillərində dərc olunub. Pedaqoji tənqidlə müntəzəm məşğul olan, elmi-pedaqoji ədəbiyyatı təhlilə cəlb edən, uğur və nailiyyətləri təqdir etməklə, nöqsan və çatışmazlıqların obyektiv və subyektiv səbəblərini müəyyənəşdirən və səmərəli təkliflər verən Ə.Ağayev həm də ədəbi tənqidlə də məşğul olub, M.Əvhədinin, N.Tusininin, M.F.Axundovun, Ü.Hacıbəylinin, S.Vurğunun pedaqoji ideyalarının üzə çıxarılması və sistemə salınmasında səmərəli fəaliyyət göstərib.

İctimaiyyətçi alim

Zəngin əxlaq və fəzilət sahibi olan professor Əjdər Ağayev ayrı-ayrı vaxtlarda Təhsil Nazirliyinin elmi-metodik şurasının, dərslikləri qiymətləndirmə komissiyasının sədri, ümumtəhsil məktəbləri üçün baza tədris planları hazırlayan işçi qrupunun rəhbəri, təhsil şurasının, təhsil islahat proqramını və fasiləsiz təhsil konsepsiyasını hazırlayan işçi qrupunun üzvü, "Ən yaxşı məktəb", "Ən yaxşı müəllim" müsabiqə komissiyasının təşkilat komitəsinin üzvü, Təhsil Cəmiyyətinin sədr müavini, Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin rəyasət heyətinin və məclisinin üzvü, Respublika Ağsaqqallar Şurası İdarə Heyətinin üzvü, Bilik Fondunun metodiki şurasının üzvü, Təhsil Şurasının sədri, "Təhsil və zaman" qəzetinin baş redaktoru olub. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdcüsü idi. Ə.Ağayev Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi (2000), Sosial və Pedaqoji Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü (2006), Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü (1973), "Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü (2001), "Araz" ali ədəbi və "Qızıl qələm" media (1997), akademik Mehdi Mehdizadə mükafatı laureatları idi. Bu nailiyyətlər şərəfli alim ömrünün zəhmət və istedad ilmlərinə ilə toxunan nəxşələrdir. Onun mənalı ömrü, zəngin təcrübəsi gənc tədqiqatçılar üçün bu gün də, sabah da dəyərli örnekdir.

Dünyadan nə gözəl bir insan gedir

Neçə illər idi ki, Əjdər müəllim Bakı Mühəndislik Universitetində çalışırdı. Burada çox yüksək hörmət və nüfuzu vardı. Tələbədən tutmuş rektora kimi hamı onu özünün müəllimi, ustası hesab edirdi. Keçən il səhəti ilə bağlı sevimli işindən, övladları qədər sevdiyi tələbələrindən və ümumiyyətlə, yazı-pozudan ayrılmalı oldu Əjdər müəllim. Amma 80 illik yubileyində bir daha Bakı Mühəndislik Universitetinin böyük zalında kreslodə oyləşərək qonaqlarını qəbul etdi. Sonda yenə də kürsüyə sinə gərəkək danışıdı, amma bu dəfə səbrlə, təmkinlə, asta-asta, kövrək-kövrək. Sözlünün sonunda baxışları ona dikilmiş zaldakı insanları süzərək çoxdan qələmə aldığı bu misraları xatırladı:

*Dedilər: - yaşarsan əməlinlə sən,
başında tacın var əməllərdəndən.
Son gün xatirəmə düşəndə birdən,
heyif, bu dünyada qonağam - dedim.*

27 noyabr 2018-ci ildə Əjdər müəllim kollektivlə son dəfə vidalaşmaq, halallaşmaq üçün Bakı Mühəndislik Universitetinə "gəldi". Yenə gül-çiçəyə bürünmüş insanla dolu böyük zal. Yenə həmin tribuna. Rəsmilər, rektorlar, dostlar, tələbələr və ailə üzvləri bir-bir söz alaraq Əjdər müəllimin həyat hekayəsindən danışır, onunla bağlı xatirələrini dilə gətirir. O isə adətənə xilaf çıxaraq bu dəfə danışmır, danışa bilmir, sakitcə "uzanaraq" ruhu ilə çıxış edənləri və zalı seyr "edir". Natiqlər isə eyni fikri döndə-döndə təkrar edirlər: səksən il bu dünyada "qonaq olan" Əjdər müəllim zəhmət, əziyyətlə, halallıqla, ləyaqət və şərəflə bir ömür yaşayıb. Haqq dünyasına qovuşan Əjdər müəllimi ürok ağrısı və göz yaşları ilə son mənzilə yola salırıq. O, cismən aramızda olmasa da ruhan qəlbimizdə yaşayacaqdır... Allahdan rəhmət diləyirik... Ruhü şad olsun.

“4-cü Biennale 2018”

Təhsil Nazirliyinin 3 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzində Fransada nağıllar mövzusunda həsr olunmuş “4-cü Biennale 2018” beynəlxalq rəsm müsabiqəsinin qaliblərinin mükafatlandırılma mərasimi keçirilib.

Mükafatlandırma mərasimində Fransanın Azərbaycanı səfirliyinin əməkdaşları və mədəniyyət müşaviri Yohan Şiterer, Təhsil Nazirliyinin Məktəbdənkənar fəaliyyətinin təşkilatçısı Şöbəsinin məsləhətçisi Qeyrət Şirəliyev iştirak edib.

3 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin direktoru Lalə Qəti qonaqları salamlayaraq Mərkəzin fəaliyyəti haqqında məlumat verib. Sonra Yohan Şiterer Mərkəzin fəaliyyəti ilə tanış olub.

Mərkəzin bədii kollektivi tədbir iştirakçıları qarşısında çıxış edib.

Qeyd edək ki, Fransada nağıllar mövzusunda keçirilmiş “4-cü Biennale 2018” beynəlxalq rəsm müsabiqəsində 3 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzindən Nərin Abdullayevanın rəhbərlik etdiyi rəsm dərnəyinin üzvləri 17 işlə iştirak edib. 8 yaşlı gənc rəssam Dəniz Quliyeva qızıl medala, 16 gənc rəssam isə diploma layiq görülüb.

Beynəlxalq rəsm müsabiqəsinin qalibləri mükafatlandırılıb

Şagirdlər yol hərəkəti qaydalarına dair maarifləndirilir

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində olan ümumi təhsil müəssisələrində yol hərəkəti qaydaları ilə bağlı maarifləndirici tədbirlər keçirilib.

Belə ki, təhsil müəssisələrində məktəblilər arasında yol hərəkəti qaydalarını təbliğ etmək, onları yol qəzalarından qorumaq məqsədilə praktiki məşğələlər, mühazirə, dis-

put, seminar, “açıq dərs” və “dəyirmi masa”lar təşkil edilib. Eləcə də təhsil müəssisələrində yol nişanlarına aid fotostendlər hazırlanıb, məktəblilər arasında rəsm müsabiqələri, yarışlar keçirilib, sergi-ler təşkil olunub.

Tədbirlərdə məktəbin pedaqoji kollektivi, polis əməkdaşları, şagirdlər, valideynlər və tələbələr iştirak ediblər.

Tədbirlərdə məktəblilərə yol hərəkəti qaydaları haqqında ətraflı məlumat verilib və yolda daha diqqətli olmaları tövsiyə edilib. Yollarda uşaqların təhlükəsizliyinin təmin olunmasında profilaktik tədbirlərin və maarifləndirmə işlərinin vacibliyi vurğulanıb. Qeyd edilib ki, müvafiq tədbirlərin keçirilməsində başlıca məqsəd məktəblilərin təhlükəsizliyi, yol hərəkəti ilə bağlı həyat və sağlamlıqlarının qorunmasını təmin etməkdən ibarətdir.

Hər bir vətəndaşın həm özünü, həm də yaxınlarını yollarda yarana bilən təhlükələrdən qoruya bilməsi üçün yol təhlükəsizliyi qaydalarına riayət olunmasının vacibliyi qeyd edilib.

Tədbirlərdə şagirdlərin yol hərəkəti nişanları və nəqliyyat növlərinə aid səsləndirdiyi şeirlər və mahnılar da maraqla qarşılanıb.

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor
Nurəddin Heydərov 538-21-66

Mühasibatlıq 539-67-74

Reklam və elanlar 539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbutat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbutat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 saylı “Mətbutat şöbəsi”
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 013501000000002944
S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisensiya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 4594, Sifariş 3605

Məsul nəvbətçi: N.Rəhimov

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti

aşağıda adıçəkilən fakültə və kafedralarda vakant vəzifələri tutmaq üçün müsabiqə

ELAN EDİR:

№	Kafedranın adı	Vəzifə	Yer
1	Təsviri sənət kafedrası	baş müəllim	1 yer
2	Dizayn və dekorativ tətbiqi sənət kafedrası	baş müəllim	3 yer
3	Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrası	baş müəllim	1 yer

Müsabiqədə iştirak etmək istəyənlər sənədlərini Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin 09.03.2011-ci il tarixli, 400 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş “Ali təhsil müəssisələrində professor-müəllim vəzifələrinin tutulması haqqında” Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq elan qəzetdə dərc olunduğu gündən 30 gün keçənədək rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvanla göndərə bilərlər:

Ünvan: Bakı şəhəri, AZ 1065, İnşaatçılar 39
Telefon: 599-00-54 (daxili-100)

Müsabiqədə yüksək peşə-ixtisas hazırlığına, elmi ad və dərəcələrə, lazımı elmi-pedaqoji, idarəetmə təcrübəsinə, yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik Azərbaycan Respublikası vətəndaşları, həmçinin müvafiq qanunvericiliyin tələbləri gözlənilməklə xarici ölkə vətəndaşları da iştirak edə bilərlər.

REKTORLUQ

Etibarsız sayılır

Ağdaş rayon Cücük kənd tam orta məktəbini 2015-ci ildə bitirmiş Teymurova (Raufzadə) Aygün Natiq qızına verilmiş A-438320 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası tərəfindən 2001-ci ildə Hüseynova Esmira Adil qızına verilmiş A-053940 nömrəli fərqlənmə bakalavr diplomu və 2003-cü ildə verilmiş MNA-010348 nömrəli fərqlənmə magistr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kolleci tərəfindən 2015-ci ildə Ağayeva Sevdə Adil qızına verilmiş AA-056446 nömrəli Subbakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 284 nömrəli tam orta məktəbi 2006-cı ildə bitirmiş Talıbov Babək Elşən oğluna verilmiş A-490861 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 1995-ci ildə Qaziyeva Mehriban Razim qızına verilmiş AB-I-032701 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər 18 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Əliverdiyeva Vüsalə Vahid qızına verilmiş B-225079 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qərbi Kaspi Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə Həşimov Məhəmməd Firdovsi oğluna verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 29 nömrəli tam orta məktəbi 2013-cü ildə bitirmiş Əhmədzadə Şahin Müzəffər oğluna verilmiş A-199325 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti tərəfindən 1989-cu ildə İsmaylova Lalə Tofiq qızına verilmiş YB-I-109006 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 116 nömrəli tam orta məktəbi 1997-ci ildə bitirmiş Xəlqova Aytən Malik qızına verilmiş A-165635 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İlyas Əfəndiyev adına Elitar gimnaziyası (əvvəlki 41 nömrəli tam orta məktəbi) 2001-ci ildə bitirmiş Xayrulina

Dilərə Rafiq qızına verilmiş A-401572 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şirvan şəhər 11 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Abbasov Nəsimi Güləhməd oğluna verilmiş A-615706 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Həsənli kənd tam orta məktəbini 1988-ci ildə bitirmiş Mikayılov Hüseyn Rəsul oğluna verilmiş A-423899 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir rayon Mollakənd kənd tam orta məktəbini 1997-ci ildə bitirmiş Şiraliyev Aruz Nəcməddin oğluna verilmiş 044773 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 190 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Hacıyeva Günay İlham qızına verilmiş A-081418 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Novruzova Səidə Məhərrəm qızına verilmiş B-102338 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı tərəfindən 2016-cı ildə Fətəliyeva Səbinə İlqar qızına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Pedaqoji İnstitutu tərəfindən 1984-cü ildə Dədəcanov İlham Aşur oğluna verilmiş AB-023256 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan İctimai-Siyasi Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Əkbərova Elnarə Aləm qızına verilmiş B-098062 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə Dövlət Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Xudaquliyev Mübariz Məhəmməd oğluna verilmiş B-085466 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 204 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Həsənov Səyavuş Rəhim oğluna verilmiş B-020744 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2012-ci ildə Əsgərova Pərvin Fayaz qızına verilmiş B-248236 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

V.İ.Lenin adına Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu tərəfindən 1989-cu ildə

Bəşirova Yasəmən Hidayət qızına verilmiş PB-027666 nömrəli diplom və N.Tusi adına Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 2000-ci ildə verilmiş yenidənəhazırlanma haqqında 005441 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ordubad rayon Dırmıs kənd tam orta məktəbini 1987-ci ildə bitirmiş Hüseynov Şəhriyar Adil oğluna verilmiş AK-385216 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şərur rayon Aşağı Yaycı kənd tam orta məktəbini 2015-ci ildə bitirmiş Əliyev Alı Əhməd oğluna verilmiş A-393536 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 286 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Əhmədov Elnur Ceyhun oğluna verilmiş A-308046 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabad qəsəbə 3 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Ramazanov İdris Mürsəl oğluna verilmiş B-556265 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ADNSU-nun nəzdində Bakı Neft Energetika Kolleci tərəfindən 2015-ci ildə Hacıyev Vüsal Cabir oğluna verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən 1999-cu ildə İsmaylova İradə Bəylər qızına verilmiş AB-I-044445 nömrəli diplom və 2000-ci ildə verilmiş 000330 nömrəli internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası tərəfindən 2001-ci ildə Şixəliyeva Səbinə Tələt qızına verilmiş A-081258 nömrəli fərqlənmə bakalavr diplomu və 2003-cü ildə verilmiş MNA-012009 nömrəli fərqlənmə magistr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən 2014-cü ildə Şixəliyeva Səbinə Tələt qızına verilmiş FD-08523 nömrəli Fəlsəfə doktoru diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 115 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Abdullayeva Xədicə Şahmar qızına verilmiş A-029521 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu rayonu Rəhiməğal kənd ibtidai məktəbinin möhürü itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında Bilik Fondu

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
"Azərbaycan müəllimi" qəzeti

"ƏN YAXŞI YAZI"

MÜSABİQƏSİNİ ELAN EDİR

Ölkənin ümumi təhsil, ilk peşə-ixtisas və orta ixtisas təhsili müəssisələrində çalışan Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimləri dövlət dilinin tədrisi ilə bağlı elmi-nəzəri və metodiki yazılarını təqdim etməklə müsabiqədə iştirak edə bilərlər.

Yazılar **01.12.2018**-ci il tarixindən **15.01.2019**-cu il tarixinədək **bmuallim@gmail.com** elektron poçt ünvanına göndərilməlidir.

Təqdim olunan yazıları tanınmış pedaqoq, alim və təcrübəli müəllimlərdən ibarət münisflər heyəti dəyərləndirəcək.

Qaliblər diplom və qiymətli hədiyyələrlə mükafatlandırılacaq.

Müsabiqənin əsas şərtləri:

1. Yazılar **Azərbaycan dilində**, **Times New Roman** şrifti ilə təqdim edilməli, həcmi **6 min** işarədən az, **9 mindən** çox olmamalıdır.
2. İştirakçılar təqdim olunan yazıların sonunda zəruri məlumatları (adı, soyadı, əlaqə telefonu, çalışdığı təhsil müəssisəsinin adını) qeyd etməlidirlər.
3. Hər iştirakçı müsabiqəyə bir orijinal yazı təqdim edə bilər.
4. Yazıların əvvəlində müsabiqə üçün hazırlanmış qeyd olunmalıdır.

Əlaqə tel.: (012) 539-11-91; (012) 539-10-12

Paytaxt məktəbliləri Reyhan Camalova ilə görüşüb

Gənc ixtiraçı qazandığı təcrübəni onlarla bölüşüb

Gənc ixtiraçı Reyhan Camalova ilə paytaxt məktəbliləri arasında görüş keçirilib.

Görüşdə Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Aygün Əliyeva, YAP Binəqədi Rayon Təşkilatının sədri Ramiz Göyüşov, BŞTİ-nin İctimaiyyətlə əlaqələr sektorunun əməkdaşı Xədicə Məmmədova, Təhsil İnstitutunun nümayəndəsi Tofiq Sadıxov, məktəb direktorları və şagirdlər iştirak ediblər.

YAP Binəqədi Rayon Təşkilatında keçirilən tədbirdə giriş sözü ilə çıxış edən R.Göyüşov qonaqları salamlayıb və iştirak edən hər kəsə təşəkkürünü bildirib.

Bakı şəhəri 283 nömrəli tam

orta məktəbin X sinif şagirdi, gənc ixtiraçı, "ASAN xidmət" in ideya müvəkkili, dünya üzrə 100 qadından biri seçilən Reyhan Camalova çıxışı zamanı öz uğur hekayəsindən bəhs edib. O, qazandığı təcrübəni məktəblilərlə bölüşüb, kiçik təşəbbüslərin və əzmkarlığın onun həyatında mühüm rol oynadığını bildirib.

R.Camalova Hindistanda keçirilən Qlobal Sahibkarlıq Sammitində iştirakından və səfər təəssüratlarından da danışıb. O, ixtirası haqqında geniş məlumat verərək, müasir dövrdə alternativ enerji mənbələrinə daha çox ehtiyac olduğunu, bu sahəyə xüsusi marağının yarandığını və nəticədə yağış suyundan ener-

ji istehsal edən qurğu – "Rainergy" qurğusunu hazırladığını söyləyib.

İstedadlı ixtiraçı motivasiyaedici çıxışı ilə şagirdlərə öyrənmənin, özünü kəşf etmənin dəyərindən, seçdikləri hədəf uğrunda sona qədər mübarizə aparmağın vacibliyindən söz açıb.

Tədbirdə çıxış edən 283 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Tünzalə Zeynalova gənc ixtiraçı təbrik edərək ona gələcək işlərində uğurlar arzulayıb və qazandığı nailiyyətlərə Azərbaycanı bütün dünyada layiqincə təmsil edəcəyinə, bayrağımızı daima ucaldacağına əmin olduğunu bildirib.

Daha sonra R.Camalova məktəblilərin suallarını cavablandırıb.

Müəllimlərin Qlobal Nüfuz İndeksi

Müəllimlərə hörmət təkcə mənəvi borc deyil, həm də təhsil nəticələri üçün zərurətdir

← Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

Tədqiqatçıların fikrincə, müəllim peşəsinə hörmət, istedadlı insanları bu sahəyə cəlb edir, bu isə təlimin daha yüksək standartlarla aparılmasını təmin edir. Tədqiqatın nəticələri müəllimlərin sərəştəliliyi və effektivliyi nəzərə alınmaqla indi çox məşhur olan "təhsil sisteminin keyfiyyəti öz müəllimlərinin keyfiyyətindən yüksək ola bilməz" aforizmi kontekstində müzakirə olunub.

Tədqiqata əsasən, bütün dünyada insanların öz ölkələrinin təhsil sistemlərinə əminliyi də artır. Rəy sorğusunda iştirak etmiş 21 ölkədən 17-də insanlar öz milli təhsil sistemlərini 5 il əvvəlkinə nisbətən yüksək qiymətləndiriblər. 2013-cü ildən sonra təhsil sistemlərinə etimadın azaldığı ölkələr Misir, Braziliya, Türkiyə və Yaponiyadır. Yaponiya qeyri-adi ölkə kimi status

qazanıb. PISA-da mövqeyi yüksək qiymətləndirilən bu ölkədə ictimaiyyətin milli təhsil sistemində etimadın aşağı səviyyədə olduğu bildirilir.

Övladınızın müəllim olmağını istərdiniz?

Tədqiqat gedişində müəllim karyerasının nüfuzunu təyin etmək üçün respondentlərə verilən suallardan biri də bu olub ki, onlar öz övladlarının müəllim olmasını istərdilərmə. Çin, Hindistan və Qanada ailələrin çoxu övladlarının müəllimliyi seçməsinə böyük məmnunluqla qarşılayıb. Amma araşdırmalar Rusiya, İsrail və Yaponiyada valideynlərin daha çox öz uşaqlarını bu yoldan daşındırmağa meyilli olduğunu üzə çıxarıb.

Sorğular gedişində respondentlərdən müəllimlərin dərş prosesinə nə qədər vaxt sərf etməsi də soruşulub. Ölkələrin əksəriyyəti bu göstəricini qiymətləndirməyib, ancaq 2 ölkədə – təhsil sistemləri dünyada ən yaxşılarından hesab olunan Kanada və Finlandiyada ictimaiyyət əminliklə bildirib ki, müəllimlər, əslində, məlum olduğundan daha çox işləyirlər.

Müəllim əməyinin qiymətləndirilməsi

Tədqiqat gedişində 5 il əvvəl aparılmış sorğunun nəticələrinin müqayisəli təhlili də aparılıb. Ən böyük dəyişikliklərdən biri təhsilçilərin nailiyyətlərinə müvafiq olaraq müəllim əməyinin qiymətləndirilməsi ideyası ilə bağlı olub. 2013-cü ildən

2018-ci ilə qədər bütün ölkələrdə müəllimlərin əməkhaqlarının şagirdlərin nəticələrindən asılı olması ideyasını dəstəkləyənlərin sayı azalıb. Məsələn, Finlandiyada bu ideyanı dəstəkləyənlərin sayı 80 faizdən 21 faizə, Böyük Britaniyada isə 74 faizdən 34 faizə düşüb. Bir sıra ölkələrdə müəllimlərə əksər hallarda status nöqtəyi-nəzərdən sosial işçilər kimi baxılıb. Başqa ölkələrdə müəllimlər tibb bacıları, kitabxanaçılar ilə müqayisə olunub.

Fondun icraçı direktoru Vikas Potanın sözlərinə görə, "bu, həlledici əhəmiyyət daşıyan məqamdır, müəllim statusunun qlobal indeksinə dair ilk tədqiqat göstərir ki, müəllimin statusu və şagirdin PISA ilə ölçülən göstəricisi arasında bilavasitə əlaqə mövcuddur". V.Pota qeyd edib ki, "müəllimin statusunun yüksəlməsi yaxşı müəllimlərin məktəbə cəlb olunması və onların vəzifədə saxlanması üçün həyati əhəmiyyət daşıyır. Sonda, məhz müəllimlər yeni nəslə formalaşdıracaq, onlar bizim gələcəyimizi öz əllərində saxlayırlar. Müəllimlər hər yerdə layiq olduqları hörmətə alırlar".

"Müəllimlərə hörmət təkcə mənəvi borc deyil"

2018-ci il İndeksi göstərir ki, müəllimlərin yüksək səviyyəsi nəinki sevindiricidir, bu, həm də ehtimal ki, digər bərabər şərtlərlə ölkədə təhsilçilərin ən böyük müvəffəqiyyətinə gətirib çıxaracaq. 2018-ci ildə rəyi soruşulmuş 35 ölkədən 28-də müəllimlərə daha az

əməkhaqqı ödəyirlər. Yüksək əməkhaqqı ödəyən ölkələr Finlandiya, İtaliya, Portuqaliya, Almaniya, İsveçrə, İspaniya və Sinqapurdur. 2018-ci ildə rəyi soruşulmuş 35 ölkədən 6-sı istisna olunmaqla bütün digər ölkələrdə ictimaiyyət müəllimlərin həftəlik iş saatının miqdarını qiymətləndirməyib.

"Bu indeks, nəhayət, akademik olaraq sübut edib ki, biz həmişə cəmiyyətdə müəllimlərin statusu ilə məktəbdə uşaqların davamiyyəti arasında əlaqənin olduğunu instinktiv olaraq bildirdik. İndi biz deyə bilərik ki, şübhəsiz ki, müəllimlərə hörmət təkcə mənəvi borc deyil, həm də ölkənin təhsil nəticələri üçün zərurətdir", – deyərək Fondun təsisçisi Sanni Varki bildirib.

Tədqiqat göstərib ki, müəllimin statusu bütün dünyada artır. Bu il 2013-cü ildə tədqiqatda iştirak etmiş 21 ölkədən 13-də müəllimin statusu balları yüksəlib. 2018-ci ildə soruşulmuş 35 ölkədən – Asiya, Çin, Malayziya, Tayvan, İndoneziya, Koreya, Hindistan və Rusiyadan olan müəllimlərin statusu üzrə orta göstəriciləri, bütün Avropa, eləcə də ABŞ, Yeni Zelandiya və Kanada daxil olmaqla Qərbi ölkələrindən fərqli olaraq daha yüksək olub. Əmək məhsuldarlığı ilə bağlı müəllimlərin mükafatlandırılmasının həcmi bütün dünyada sürətlə aşağı düşüb. Rəyi soruşulanlar belə bir faktı təsdiq edirlər ki, şagirdlərin uğur göstəricilərinə müvafiq olaraq müəllimlərə ödənilən mükafatların həcmi son 5 ildə aşağı səviyyədədir.

Sorğunun əsas nəticəsi – cəmiyyətdə müəllimlərin statusu və onun məktəblərdə uşaqlarla işinin birbaşa korrelyasiyasıdır.

